



Katolički list

Zvonik



GOD. XX. BR. 10 (228) Subotica, listopad (oktobar) 2013. 150,00din

GODINA VJERE ²⁰¹²₂₀₁₃



Tema:

Umiranje – najvažniji događaj života

Reportaža:

Proslava 100. obljetnice rođenja Alekse Kokića

Intervju:

don Damir Stojić



Đakonsko ređenje vlč. Dražena Dulića u Đakovu



Subotički hodočasniči u M. Bistrici



Bračni jubilarci u Maloj Bosni



Akcija prodaje kolača za Misijsku nedjelju Maloj Bosni



Posljednja tribina u ciklusu o Milanskom ediktu



Križ u Vuković kraju



Obitelj Mamužić obnovila Lebovićev križ



Obnovljeni križ u Aleksi Šantiću



Svetac ili sretna svinja?

U ispovjedi ili u duhovnom razgovoru s ljudima volim pitati: Jeste li kad sebe zamislili kao sveca? Redovito me zabavlja šokantno čuđenje sugovornika s druge strane rešetke. Ja svetac? Markaršta, gospod'ne! Mogu svašta zamisliti, ali sebe kao sveca?! Međutim, epilog razgovora uglavnom završava konsenzusom da je svatko od nas pozvan na svetost, pa čak i ja, malo poganče, mogu i trebam postati sv. Dragan Muharem, sv. XY, a za pokoru, namjesto tri očenaša i dvije zdravomarije, naložim svakodnevnu petominutnu torturu zamišljanja sebe kao sveca i poduzimanja konkretnih koraka na tom putu.

Nadolazeća svetkovina Svih svetih i Dušnoga dana idealna je prigoda otisnuti se na jednu takvu avanturu. U konačnici, mozganje o takvim stvarima navodi nas na sudbonosno životno pitanje kojem ne mogu pobjeći – koji je *smisao* mog života? Zašto uopće postojim? Zašto sam tu? Možda bi mi netko preporučio psihološku pomoć plašeći se da sam pošandrcio čim postavljam ovakva pitanja. Nisu li to pitanja koja nam se javljaju u trenucima depresije? Jesu li ljudi koji se to pitaju normalni? Ili nam je nestalo motivacije i životnog elana pa sami sebe dovodimo u pitanje?

Sreća, odnosno biti sretan, statistički je najčešći odgovor na pitanje zašto živim, koji je smisao svega onoga što radim. Učim, borim se, idem na posao da bih si osigurao miran, sređen i *sretan* život. Nitko od nas ne želi biti nesretan. Problem je, međutim, u tome što je sreća tek pokazatelj, indikator, prateći psihološki osjećaj da smo učinili nešto što je bilo vrijedno učiniti. Osnovi problem na koji nailazi stav da je sreća najviše dobro jest *sretna svinja*: svinja cijeli dan ždere i valja se u blatu, i sretna je da sretnija ne može biti. Je li to primjer dobroga života i vrijednost kojoj trebaju težiti ljudska bića? Možda najpoznatiji primjer koji ilustrira takvo razmišljanje jest stroj za proizvodnje iskustava Roberta Nozicka. Zamislimo da plutamo u posudi i da nam je mozak elektrodama spojen na kompjuter koji u nama simulira iskustva po izboru. Možemo imati iskustva znanstvenika, umjetnika, pustolova, zavodnika, koja



god hoćemo. Da li bismo željeli provesti život spojeni na takav stroj? Da li bismo nakon dvije godine ugodne i zanimljive simulacije prihvatili još dvije i još dvije, ili bismo radije živjeli u stvarnosti ma kakva god bila? Kada bi sreća i ugodni osjeti doista bili cilj i smisao života, trebali bismo ostati spojeni na stroj. Zgodan je prigovor Johna Stuarta Milla: bolje biti nezadovoljan čovjek nego zadovoljna svinja, te bolje biti nezadovoljni Sokrat nego zadovoljna budala.

Očigledno, sreća i ugodni osjećaji ne mogu odgovoriti na pitanje o smislu života, pa čak ni velika životna postignuća kao što su obitelj, karijera, uspjeh... Postoji li neki konačni odgovor koji opravdava i motivira svako naše djelovanje i odgovara na pitanje zašto uopće živim? Mislim da nam sveci mogu biti putokaz u traganju. Trsititi se biti svet, pomoći drugome na tom putu, u konačnici živjeti u blaženstvu s Bogom i svecima – nije li ovo dostatno provokativan i motivirajući životni projekt za svakoga od nas?

P. S. Za pokoru, zamislite sebe kao sveca i krenite prema tom cilju!

Iz sadržaja

Aktualno
svjetski misijski
dan 2013.5

Tema broja:
Smrt – najvažniji događaj
ljudskog života6

Događanja:
Obnovljeni križevi
krajputaši8

Međunarodni simpozij
crkvenih pravnika10

Reportaža:
100. obljetnica rođenja
Alekse Kokića.....24

Intervju:
Don Damir Stojić.....27

Kultura:
100. obljetnica rođenja
Kate Rogić37

Mladi:
Imam li ja zadatak
u Crkvi?41

Kršćanski stav:
Vjernik sam i ne mogu
protiv Crkve48



Piše: Ana Ivković

Gdje stanuje nada?

Ostavljena među uspomenama iz djetinjstva kada se sve činilo mogućim ili ponekad protinja u neočekivanim trenucima? Gdje je naša nada? Zakopana negdje među neostvarenim snovima ili nam još uvijek neda mira i budi u nama velike želje koje nam se ponekad čine previše dobrima da bismo se u njih usudili vjerovati? *Nada umire posljednja*, rekli su davno, no gdje je ona na našim licima? Govori li ona iz naših riječi i proviruje li iz naših pogleda? Tvrdimo da vjerujemo, no često se pokušavamo propeti na prste ne bismo li vidjeli malo dalje. Još uvijek nismo dopustili nadi da nas zaokupi i smiri pred neizvjesnostima koje naslućujemo. Ipak, dok beznadni naslovi preplavljaju naše medije, u mnogim srcima još uvijek raste nepokolebljiva nada. Nada koja je utemeljena na stijenama kojih nema na ovome svijetu.

Takva su srca osvjetljena posebnim svjetlom pod kojim raste vjera u vječno i dobro. Duboko u njima nada je pustila svoje korijene koji uvijek pronalaze put do izvora. I kad se drugima nadanje čini kao pusto vjerovanje lažnim obećanjima ili gledanje kroz ružičaste naočale, u njima ostaje nada koja ima čvrste temelje. Dok se svi okreću besmislu i padaju u tjeskobu, srca zaodjevena nadom, ostaju čvrsta i sposobna prebroditi uzburkano more. Njihova nada nije tek bajkoviti svijet u kom žele živjeti, već povjerenje s opravdanjem, sigurnost s pokrićem. Duboko je u njima i nitko im je ne može oduzeti. Zato s njom prolaze kroz život uspravni, iako nose veliki teret. Prepoznaju mrvicu svjetla i u daljini. Ne vjeruju

samo svojim očima skućenog vidika, već se usude vjerovati i svome srcu u kome prebiva nada.

Sačuvati nadu često nije lako jer treba se oduprijeti nasrtajima beznadnih vijesti, riječi i pogleda. Oni poput ptica grabljivica oblijeću skrovišta nade i žele je oteti. Ponekad nasrtljivo i grubo, a često tiho, polagano i ustrajno. Predstave se punima razumijevanja ili prodaju svoju „veliku mudrost“, a onda svako nadanje izvrću ruglu. Uvijek je teško čuvati blago, a nada je jedno od najvećih. Koliko god bila snažna da uzdiže pognutog čovjeka, opet je tako krhka i uvijek je treba njegovati i obnavljati novim pouzdanjem.

No, gdje je izvor tog nadi koja nije tek zavaravanje sebe i obična naivnost? Nada koja nas jedina može suočiti s događajima od kojih svi bježe mora imati izvor u Onome koji je pobijedio smrt. Jedini razlog i opravdanje nepokolebljive nade u Njemu je. On daje smisao onome gdje ga čovjek nikad ne bi vidio i vodi putovima kojim čovjek radije ne bi išao, no tko će znati što je iza brda za koje zalazi sunce. I kad bismo najradije išli sigurnim i utabanim stazama, u nama se budi ona želja za prihvaćanjem svega iz Njegove ruke kao dara. Ne znamo kamo će nas sve odvesti to pouzdanje i ta nada zbog koje se usudimo činiti korake koje možda ne razumijemo, ali činimo ih s predanjem. Ne znamo, ali vjerujemo Onome koji zna. Vjerujemo mu i u tome je izvor naše nade. Nade koja ide preko groba, boli, patnje i ljudskih obzira. Nade koja vodi do vječnosti jer se tamo otkriva njen smisao.



Naglasci iz poruke pape Franje za Svjetski misijski dan 2013.

Draga braćo i sestre, ove godine slavimo Svjetski misijski dan na samom završetku Godine vjere, koja predstavlja važnu prigodu za jačanje našeg prijateljstva s Gospodinom i našega hoda kao Crkve koja hrabro naviješta evanđelje. U vezi s tim želim predložiti neka razmišljanja.

– Naviještanje evanđelja je sastavni dio Kristova učeništva i trajna zadaća koja pokreće čitav život Crkve. Misionarski polet jasan je znak zrelosti crkvene zajednice.

– Svaka je zajednica „zrela“ kada ispovijeda vjeru, slavi je s radošću u liturgiji, živi ljubav i neprestano naviješta Božju riječ, izlazi iz vlastitih okvira da Radosnu vijest donese i na „periferije“, prije svega onima koji još uvijek nisu imali priliku upoznati Krista.

– Snaga naše vjere, na osobnoj i zajedničkoj razini, mjeri se također sposobnošću njezina prenošenja drugima, njezina širenja i življenja u ljubavi, svjedočenja onima s kojima se susrećemo i koji dijele s nama životni put.



– „Budući da Božji narod živi u zajednicama, osobito u biskupijskim i župnima, te se u njima na neki način pokazuje kao vidljiv, to i njima pripada da pred narodima svjedoče za Krista“.

– Svaka je zajednica zato pozvana i poslana prigriliti poslanje koje je Isus povjerio apostolima da budu „svjedoci u Jeruzalemu, po svoj Judeji i Samariji i sve do kraja zemlje“ (Dj 1, 8), ne kao neki sporedni aspekt kršćanskog života, već kao njegov bitni aspekt: svi smo pozvani prolaziti putovima svijeta zajedno s našom braćom i sestrama, ispovijedati i svjedočiti svoju vjeru u Krista i postati navjeshitelji njegova evanđelja.

– Pozivam biskupe, prezbitere, prezbiterstva i pastoralna vijeća, sve odgovorne osobe i skupine u Crkvi da u pastoralnim i odgojno-obrazovnim planovima i programima dadnu istaknuto mjesto misijskom vidiku, svjesni da vlastito apostolsko zauzimanje nije potpuno ako ne teži

za tim da pruža svjedočanstvo za Krista pred svim narodima i nacijama.

– Često djelo evangelizacije nailazi na prepreke, i to ne samo izvanjske, već i unutar same crkvene zajednice. Katkad u naviještanju Kristove poruke svima i pomaganju ljudima našeg doba da ga susretnu nedostaje žara, radosti, hrabrosti, nade.

– Moramo uvijek imati hrabrosti i radosti predlagati, uz uvažavanje i poštivanje drugoga, susret s Kristom, i biti blagovjesnici. Isus je došao među nas da nam pokaže put spasenja i povjerio nam je poslanje da to spasenje obznamo svima, sve do nakraj zemlje.

– Često imamo priliku vidjeti kako se nudi i ističe u prvi plan nasilje, laž, zabludu. Prijeko je potrebno da u našem dobu kroz naviještanje i svjedočenje zasja pred svima dobar život evanđelja, i to iz same Crkve.

– U složenim prilikama, gdje se čini kao da su se nad obzorom sadašnjosti i budućnosti nadvili prijeteći oblaci, još je urgentnije hrabro nositi u svaku stvarnost Kristovo evanđelje, koje je navještaj nade, pomirenja, zajedništva, navještaj Božje blizine, njegova milosrđa, njegova spasenja; navještaj da je snaga Božje ljubavi kadra pobijediti tmine zla i voditi nas putom dobra.

– Muškarci i žene našeg doba trebaju sigurno svjetlo koje rasvjetljuje njihov put i koje jedino susret s Kristom može dati. Donesimo ovome svijetu, svojim svjedočanstvom i ljubavlju, nadu što je daje vjera!

– Benedikt XVI. je pozvao: „Neka ‘riječ Gospodnja trči i proslavlja se’ (2 Sol 3, 1): neka ova Godina vjere učini sve čvršćim odnos s Kristom Gospodinom, jer je samo u njemu naša budućnost izvjesna i samo u njemu imamo jamstvo istinske i trajne ljubavi“.

– To je ujedno i moja želja za ovogodišnji Svjetski misijski dan. Od srca blagoslivljam sve misionare i misionarke i sve one koji prate i podupiru tu temeljnu zadaću Crkve da naviješta evanđelje diljem svijeta, a da mi, služitelji evanđelja i misionari, uzmognemo doživjeti „slatku i okrepljujuću radost naviještanja“.

Smrt – najvažniji događaj ljudskog života

Piše: *dr. sc. Andrija Anišić*

Smrt je događaj o kojemu nitko ne želi ni razmišljati a kamoli se za nju pripravlja. Iako nemamo iskustvo svoje smrti i ne znamo što se doista događa u smrti i po smrti, ipak je se bojimo, ne želimo je. Zašto se ljudi boje smrti? Zašto o njoj nerado razmišljaju?

Odgovor na to pitanje vrlo je jednostavan. Ljudi se boje smrti, jer smrt čovjeku nije u naravi. Čovjek, svaki začeti čovjek je vječan. Bog je stvorio čovjeka za život i to za život ovdje na zemlji i za vječni život u nebu. Odakle onda smrt? Smrt je posljedica grijeha. Da nije bilo grijeha ne bi bilo smrti. Objasnio je to sv. Pavao u poslanici Rimljanima: „Kao što po jednom Čovjeku *uđe u svijet grijeh* i po grijehu *smrt*, i time što svi sagriješite, na sve ljude prijeđe smrt...“ (usp. Rim 5,12-14). I da nije bilo grijeha čovjek vjerojatno ne bi živio vječno ovdje na zemlji, ali se smrti sigurno ne bi plašio i smrt ne bi bio bolan događaj, nego radosni prijelaz u vječnost, preobrazba prolaznog tijela u ono neprolazno.

No, ne vrijedi nam ljutiti se na naše praroditelje Adama i Evu što su sagriješili ili jadikovati zbog toga što moramo umrijeti. Valja nam prihvatiti činjenicu da ćemo umrijeti. Još je važnije prihvatiti činjenicu da u biti ne znamo kad ćemo umrijeti, tako da nam je smrt uvijek blizu. Moramo se hrabro suočiti s tom činjenicom i u svjetlu Božje riječi a napose u svjetlu Kristova uskrsnuća razmišljati o smrti i spremati se za nju. Više puta sam na misama za pokojne govorio da je smrt najvažniji događaj našega života i da se za smrt trebamo najbolje pripremati, više nego što se ljudi pripremaju, recimo za vjenčanje ili krštenje svoga djeteta, za diplomski ispit ili za javni nastup. Netko je na tu moju propovijed reagirao tako da je odlučio više ne dolaziti u crkvu sv. Roka, jer je „župnik poludio“. Za prosječnog vjernika ili za nevjernika je govor o smrti ili priprema za smrt stvarno ludost.

Banaliziranje smrti

Ljudi, pogotovo stariji, spontano okreću stranice novina gdje su osmrtnice (čitulje). Ljudi s radozalošću „gledaju tko je umro“. Rado se slušaju i dnevni izvještaji o smrti i ukopima koje daju pojedina pogrebna poduzeća.

Smrt je danas sveprisutna činjenica. Živimo u svijetu koji je odiše za-

dahom smrti. O smrti se piše, izvješćuje. Mediji nas dnevno, u svojim „crnim kronikama“ izvješćuju o mnoštvu umrlih, ubijenih, poginulih. Mnoštvo mrtvih gledamo danomice u filmovima i serijama. Međutim sve to kao da čujemo i vidimo samo „u prolazu“. Ponekad se zgrozimo nad brutalnošću neke smrti ali nas takva izvješća uglavnom ne dotiču jer se ne radi o nama i o nama dragim osobama. I sam se osobno vrlo rijetko pomolim za sve o čijoj sam smrti saznao putem medija.

Ipak se smrt, iako sveprisutna i svakodnevna činjenica našeg života, sve više želi potisnuti iz svijesti ljudi kao i iz društvenog života. Nekoć se redovito umiralo u obitelji, pred licem ukućana a danas u bolnici i gerontološkim centrima. Kao da se ide se za tim da se doživljaj smrti, bolan i tjeskoban, koji sili na ozbiljna i duboka razmišljanja, izbriše iz svijesti čovjeka... Dok se o smrti, općenito uzevši, mnogo raspravlja, o smrti konkretnoj, vlastitoj, uopće se ne razmišlja niti se o njoj govori.



Bolno iskustvo smrti naših najmilijih

Smrt doživljavamo „ozbiljnije“ kada ona pogodi nama bliske osobe. Međutim, kad se teško razboli netko od naše rodbine ili prijatelja ni na kraj pameti nam nije razmišljati o njegovoj smrti. Najprije smo usmjereni na njegovu liječenje. Trošimo puno vremena, snage i novca ne bismo li im kako produžili život. Suvremeni tehnički napredak, koji je očit i u medicini, daje nam nadu da će se to i dogoditi. Naime, podaci pokazuju da je dob smrti suvremenog čovjeka prilično pomjerena. A kad medicina ipak „kapitulira“ i liječnik potvrdi da se radi o neizlječivoj bolesti, počinju drugi problemi: kako tu istinu prihvatiti, kako je priopćiti bolesniku. I tada bismo željeli još izmaknuti razmišljanju o smrti. Neizlječivi bolesnik se želi zadržati još neko vrijeme u bolnici

ili ga se smješta u gerontološke centre da bismo sebe i ukućane poštedjeli blizine smrti. Kako se u svemu tome mora postaviti kršćanin? Kakav mora biti naš odnos prema teško bolesnim i umirućim osobama? Koja su ispravna kršćanska moralna načela glede smrti i umiranja?

Ususret smrti

Onomu tko pokuša otkriti smisao bolesti i patnje, lakše je poći ususret smrti. Svi se slažu da svi koji su rođeni moraju jednoga dana i umrijeti. Tu činjenicu neki nazivaju jedinom pravdom na svijetu, jer od smrti nitko nije izuzet. Takav govor o smrti je, ipak, vrlo pojednostavljen i nedostatan da bi opisao svu dramu umiranja čovjeka. Nas zanima kršćanski pogled na smrt i umiranje.

Čovjek pred licem smrti reagira različito. Mudri Sirah opisuje dva stava o smrti: „O smrti, kako je gorka pomisao na te čovjeku koji živi sretno i usred dobara svojih, čovjeku koji živi spokojno i u svemu napreduje, i još ima snage uživati raskoš. O smrti, odluka je tvoja dobrodošla čovjeku ubogu i bez snage, istrošenu starcu, izmorenu brigama...“ (Sir 41,1-2). Drugi vatikanski koncil ističe: „Zagonetka ljudskog položaja dostiže vrhunac pred licem smrti. Ne muči čovjeka samo bol i sve veći rasap tijela nego ga također, dapače još i više, muči strah od ugasnuća za vazda“ (GS, 18).

Kršćansko poimanje i prihvaćanje smrti

Blizina smrti ne dopire ni brzo ni lako do čovjeka. Najprije blizine smrti postaje svjestan liječnik koji liječi bolesnika. Zatim tu vijest prima najbliža rodbina pacijenta a tek se onda priopćuje i njemu samom. Put od prve spoznaje o blizini smrti do priopćenja nije uvijek tako brz a još je manje lagan.

Kršćansko poimanje smrti i umiranja ne smije se početi formirati u času kad je čovjek suočen s teškom bolešću ili s činjenicom o svojoj skoroj smrti. Za smrt bi se čovjek morao pripremati neprestano. Smrt je stalni događaj. Ona nam je uvijek blizu. Ona je presudni događaj našega života, kako je u svojoj oporuci potresno pisao kardinal Kuharić. Smrt je događaj za koji se doista treba temeljito pripremati.

„Smrt je kraj zemaljskoga života. Naš je život odmjeren vremenom, tijekom kojega se mijenjamo, starimo, te se, kao kod svih živih bića na zemlji, smrt javlja kao normalan svršetak života“, piše Katekizam Katoličke Crkve (KKC, 1007). Zbog te istine čovjek mora stalno biti u pripravnosti kako uči Propovjednik: „I sjećaj se svoga Stvoritelja u danima svoje mladosti prije nego dođu zli dani... i vrati se prah u zemlju kao što je iz nje i došao, a duh se vrati Bogu koji ga je dao“ (Prop 12,1.7.). Kao i bolest, smrt je posljedica grijeha. O tomu jasno svjedoče crkveni dokumenti. Čovjek bi bio pošteđen tjelesne smrti da nije sagriješio, uči nas crkva već na Tridentskom koncilu. Sveti Pavao smrt naziva neprijateljicom čovjeka: „Kao posljednji neprijatelj bit će obeskrjepljena Smrt“ (1 Kor 15,26). Pobjednik smrti jest Krist: „Doista, kao što su neposluhom jednoga čovjeka mnogi postali grešnici tako će i posluhom Jednoga mnogi postati pravednici. A zakon nadođe da se umnoži grijeh. Ali gdje se umnožio grijeh, nadmoćno izobilova milost: kao što grijeh zakraljeva smrću, da tako i milost kraljuje pravednošću za život vječni po Isusu Kristu Gospodinu našem“ (Rim 5,19-21).

Poslije Kristove smrti i uskrsnuća, smrt više nije prokletstvo. On ju je okrenuo u blagoslov. Tako je doživljavaju oni koji se po krštenju suobličie Kristu: „Vjerodostojna je riječ: ako s njime umriješmo, s njime ćemo i živjeti“ (2 Tim 2,11); „Meni je živjeti Krist, a umrijeti dobitak!“ (Fil 1,21). Katekizam uči: „Bitna novost kršćanske smrti jest u ovome: kršćanin je po krštenju sakramentalno već ‘umro s Kristom’, da bi živio novim životom“ (KKC, 1010). Za kršćanina koji umire kažemo: „Bog ga je pozvao k sebi“. Zato kršćanin može željeti otići s ovoga svijeta da bi bio s Bogom, da bi bio s Kristom (usp. Fil

MOBILNI TIM ZA PALIJATIVNU SKRB



1,23). Lijepo je to izrazio sv. Ignacije Antiohijski: „Moja je zemaljska želja razapeta, u meni živa voda romoni i kaže mi: ‘Dođi k Ocu’“. Isto tako piše i sv. Mala Terezija: „Želim vidjeti Boga; a da ga vidim, moram umrijeti“ a na drugom mjestu: „Ja ne umirem, ulazim u život“ (KKC, 1011). Kršćansko bogoslužje također izražava tu vjeru: „Tvojim se vjernima Gospodine život mijenja a ne oduzima; i pošto se raspadne dom ovozemnog boravka stječe se vječno prebivalište na nebesima“ (Pokojničko predslavlje I.).

Pripremiti se za smrt

Svaki čovjek je original i svaki čovjekov život je jedinstven. Reinkarnacija ne postoji i čovjek neće imati nove šanse. Zato je pozvan pripremiti se za čas svoje smrti. U Litanijama svih svetih zazivamo Gospodina da nas oslobodi od nagle i nepripravne smrti. U svakoj Zdravomariji molimo Gospu: „Sveta Marijo, Majko Božja, moli za nas grješnike sada i na času smrti naše“. Sv. Franjo Asiški je to također lijepo izrazio u svom Hvalospjevu stvorenja: „Hvaljen budi moj Gospodine, za sestru našu tjelesnu Smrt, kojoj nijedan čovjek ne može izbjeći. Jao onima koji umiru u smrtnome grijehu; blago onima koje smrt nađe po tvojoj svetoj volji, jer im druga smrt neće nanijeti zla“.

Ovakav pogled na smrt i umiranje još više potkrjepljuje vjera u vječni život i vječno blaženstvo, u zajedništvu s anđelima i svetima, pred Božjim licem i u ponovni susret sa svima onima koji su otišli s ovoga svijeta prije nas a bili su vrijedni Božjega milosrđa.

Smrt je najvažniji događaj ljudskog života i zato se za njega moramo pripremati najbolje i najsavjesnije. „Svjesno prihvaćena smrt za kršćanina nije katastrofa... Ono što je uistinu protivno sadašnjem ljudskom životu, nije smrt, ako označuje kraj zemaljskog postojanja, već prokletstvo smrti, tj. ne prihvaćanje smrti, što vodi u potištenost, očaj i potpuno osamljenje“. Za kršćanina smrt nije kraj života, nego samo svršetak ovozemaljskog života, nakon čega dolazi dovršenje i ispunjenje njegovog života. „U Kristu smrt se više ne pokazuje isključivo u svojoj naravi granice i loma. Gledana i življena u vjeri u Krista, smrt poprima obilježja susreta, povratka u Očevu kuću. Kao život tako i smrt ima smisla za kršćanina, ako je to trenutak življen u ljubavi“, piše piše biskup Požaić u svojoj knjizi „Život dostojan života“.

Kršćanski pogled na smrt i umiranje ipak ne uništava potpuno i zauvijek



strah pred smrću i ne čini je jednostavno slatkim i bezbolnim prijelazom k Ocu. Zato kršćanski pogled na smrt i umiranje pretpostavlja proces rasta sve do onog časa kad će moći reći svjesno, kao Isus: „Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj“ (Lk 23, 46).

Kršćanska priprava na smrt pretpostavlja također i uređenje „svih računa“ ovdje na zemlji. Umirući mora biti spreman napraviti bilancu svoga života i tako svoj život „zaključiti sam pred sobom, pred drugima i pred Bogom“, piše također biskup Požaić ali u knjizi „Pred licem smrti“. Na vrijeme će pozvati svećenika da bi pri punoj svijesti mogao primiti sakramente umirućih. Mora se pomiriti ako je s nekim bio u zavadi i još jednom porazgovarati s dragim osobama. Također treba na vrijeme urediti svoje materijalne stvari - napisati oporuku i pobrinuti se za pravednu raspodjelu nasljedstva. Tako će moći u miru poći s ovoga svijeta i ostaviti primjer onima koji ostaju iza njega.

Tko ljubi živi vječnost na zemlji

Kršćanska vizija smrti i umiranja, dakle, u potpunosti štiti i unapređuje ljudsko dostojanstvo. Osim toga ona može biti od velike koristi samim bolesnicima da ne padnu u očaj i ne smetnu s uma da je ljudski život usmjeren prema vječnosti i da zapravo nikada ne prestaje. Ta vizija također daje lijepu nadu u vječni život bez boli i suza, u život vječnog mira i radosti.

Takva vječnost je čovjekova budućnost. Ljubav je vječnost. Vječnost se, prema tome, mora početi živjeti u prolaznosti ovozemaljskog života, kroz usavršavanje ljubavi prema Bogu, prema bližnjemu, prema sebi i prema stvorenom svijetu i materijalnim dobrima. Kad bi to svi činili, smrt i umiranje više ne bi bili tabu tema.



Obnavljaju se križevi krajputaši u Tavankutu i Aleksi Šantiću

Na mladi Uskrs 2013. godine neformalna skupina entuzijasta okupljenih oko projekta *Bunjevački put križa* potaknuli su akciju obnavljanja oštećenih križeva, prvi su bili Piu-kovičev i Futošov križ na starom groblju u Gornjem Tavankutu. Namjera ove skupine ljudi jest briga o križevima krajputašima tako što će se oni porušeni nanovo podići, oštećeni obnoviti i ne dopustiti daljnje urušavanje, a cilj je potaknuti i uključiti što širi krug ljudi unutar akcije očuvanja ovog dijela zavičajne sakralne baštine. Jedan od pokretača *Bunjevačkog puta križa* **Tomislav Žigmanov** naglašava kako je ova akcija otvoreni program gdje se uspostavlja stalna aktivnost i kontinuitet.

U nedjelju 13. listopada, nakon svete mise u kapeli Svete Ane u Gornjem Tavankutu župnik, **preč. Franjo Ivanković** blagoslovio je obnovljen Pašičev križ u Vuković kraju te Lebovičev križ na uglu Lebovič i Crnković kraja kojeg je obnovila obitelj **Antuna Mamužića**. Nakon blagoslova ovih križeva krenulo se put Alekse Šantića gdje su blagoslovljena još dva križa. Na imanju **Zvonka Kulića** obnovljen je tzv. Švapski, Cetlov križ, dok je drugi križ u Šantiću obnovila obitelj **Kovačević**, koja ga je i podigla još 1924. godine. Blagoslovu križeva u Šantiću priključili su se i bajmački vjernici sa svećenikom **Zsoltom Bendeom**.

O značaju križeva za ovdašnje stanovništvo svjedoče prisutni vjernici na blagoslovu. U Vuković kraju je podignut 1907. godine Futošov križ, poznat po nadimku osobe koja ga je podigla, a to je **Bela Vuković** sa suprugom **Tezom**, rođenom **Perčić**, sa sinovcem **Jerkom. Ivan Vuković** jedan od rijetkih stanovnika Vuković kraja svjedoči o već dugoj zapuštenosti križa u ovome kraju, koji je stradao od velikih vjetrova i okolnog šiblja. Sjećanja na ovaj križ sežu do njegove mladosti kada se još išlo pod križ u ranu zoru na blagdan Uskrsa. Ivan Vuković stoga ne krije zadovoljstvo zbog obnove ovog križa: *Mi samo katolici Hrvati, i iako nas je malo ovdje ostalo, drago mi je da ovaj križ svjedoči jednom vremenu kada je tu bilo puno našeg svita. Križevi će svjedočiti o vremenu u kojem je ovdje nekada bilo puno našeg svita.*

Na skretanju iz Lebovič u Crnkov kraj stoji Lebovičev križ, podignut 1966. godine. Dao ga je podići Lebovič Vranje sa suprugom Mariškom. Njihov unuk Antun Mamužić s obitelji obnovio je ovaj križ potaknut akcijom *Bunjevački put križa*. Iako nije bio jako oštećen, križu je vraćen stari sjaj i spriječeno je njegovo daljnje urušavanje. *Odlučili smo obno-*



Obitelj Kovačević
kraj obnovljenog križa



Blagoslov Pašičevog križa
u Vuković kraju

viti križ od daljnjeg propadanja. Meni i mojoj obitelji je stalo da taj križ ostane našim pokoljenjima, da ga i oni čuvaju i njihovoj djeci svjedoče vjeru u Boga.

Na imanju Zvonka Kulića u Aleksi Šantiću postojao je porušeni tzv. Švapski križ koji je on tamo zatekao kada je njivu kupio. **Katarina Fajfer** jedna je od potomaka obitelji koja je dala podići ovaj križ. S nostalgijom se prisjeća svoje rodbine i obitelji: **Georg Cetl** sa suprugom **Terezijom Wolf** podignuli su ovaj križ 5. kolovoza 1934. Njegov otac i moja mama su brat i sestra od strica. *Ponosna sam što se ovaj Švapski križ obnovio, jer i Švabe su kao i Bunjevci podizali križeve krajputaše da se Bogu zahvale i klanjaju, jer im crkva nije bila u blizini*, rekla je Katarina Fajfer i prevela natpis na križu: *Vječno Boga slavi Georg Cetl sa suprugom Terezijom Wolf. Križ podignut 05. 08. 1934.* Sadašnji vlasnik zemlje na kojem se nalazi ovaj križ je Zvonko Kulić iz Subotice, rođenjem sa salaša na ulazu u Šantić. *Već par godina imam želju obnoviti križ na mojoj zemlji. Kada je počeo Bunjevački put križa, to me je potaknulo. Jako sam sretan da je Cetlov križ obnovljen i danas blagoslovljen. Veliku podršku sam dobio od svoje obitelji koji su me podržali da obnovimo ovaj križ. Smatram da ovaj križ ima više funkcionalnu stvar, jer se križ nalazi na dijelu puta gdje se ukrštaju nacionalne i religijske različitosti ovdašnjeg kršćanskog puka. I vrlo mi je drago da taj križ stoji tamo doprinosi jednom pomirenju, ublažavanju svih naših ljudskih frustracija i emocija. Neka ga dragi Bog čuva da tamo uvijek ostane nedirnut, za svjedočanstvo vremena i življenja drugih ljudi na ovome prostoru.*

Skupina ljudi oko *Bunjevačkog puta križa* najavljuje organizaciju priprema oko obnove križeva u drugim selima, pa i kipova svetaca koji su također bili postavljeni po atarima naše biskupije. /I. Dulić/

Bački Hrvati i ove godine hodočastili u Mariju Bisticu

U subotu i nedjelju, 28. i 29. rujna, bački Hrvati, vjernici Subotičke biskupije hodočastili su po ustaljenom rasporedu u hrvatsko nacionalno svetište Majke Božje Bistričke. Oko tristo hodočasnika iz raznih župa Subotičke biskupije svečano je ušlo u svetište u subotu navečer, gdje ih je dočekaao i srdačno pozdravio rektor svetišta mons. Zlatko Koren, izrazivši radost što i Hrvati izvan domovine štiju Majku Božju Bistričku.



Hodočasnici su nakon rektorova pozdrava i litanija Majke Božje Bistričke pristupili osobnoj ispovijedi. U 20 sati bila je sveta misa koju je predvodio **Goran Vilov**, župnik iz Bačkog Monoštora, a s njim su suslavili i svećenici **mons. Slavko Večerin**, **mons. Andrija Anišić**, **Franjo Ivanković**, **Željko Šipek** i **Szilárd Balcsák** koji su došli sa svojim vjernicima te karmelićanin **o. Zlatko Pletikosić** iz Zagreba. U prigodnoj propovijedi vlč. Vilov je podsjetio vjernike da mi ne štuujemo kipove radi kipova nego zato što nam oni pomažu komunicirati s onom koju taj kip predstavlja, a to je Majka Isusova i Majka naša. *Iako imamo u vlastitim župnim crkvama nekoliko Gospinih kipova i slika, iako u Bistrici nema nikakvog vidljivog čuda u ove dane, hodočasnici dolaze rado iz dalekih krajeva jer se dobro osjećaju na ovoj posvećenoj zemlji. Ova je zemlja posvećena, iz ove zemlje Božji se blagoslov razlijeva na divna okolna brda. Ovo je mjesto gdje se vjernici na poseban način susreću s Bogom i Gospom. Posebnost je u živim osjećajima vjere, posebnost je u srcu koje osjeća blizinu Majke Božje, zaštitnice i pomoćnice kršćana. Brojne pločice zahvalnosti oko župne crkve govore o predivnom iskustvu kršćanskoga puka koji se ovdje stoljećima utječe Majci Božjoj za pomoć i koji zaista po njezinu zagovoru prima pomoć u svojim potrebama, zaključio je vlč. Vilov.*

Nakon Mise bio je tradicionalni Križni put, koji su predmolili hodočasnici a prigodnu propovijed kod Dvanaeste postaje ove godine održao je mons. Andrija Anišić. Pri tom je istaknuo kako svaka postaje svjedoči o užasu i strašnom trpljenju. *Strašni su i prizori koji očituju ljudsku solidarnost i suosjećanje kao što su Isusovi susreti s Majkom, pomoć Šimuna Cirenca i Veronike te suze jeruzalemskih žena. I ti prizori puni su bola i trpljenja,* rekao je mons. Anišić nadodavši kako je moguće da nam pobožnost Križnog puta bude draga i da se pri toj pobožnosti osjećamo lijepo, pogotovo u tako mirnoj večeri kao što je bila ta večer u Mariji Bistrici ili predivna pri-

roda u kojoj je smješten Križni put. Križni put može biti izvorom mira i radosti zato što je Isus u njega unio svu svoju ljubav prema nama. On je pozvao da u Godini vjere i svoju vjeru prihvatimo kao križ. Lako je ustvrditi da mnogi kršćani nisu spremni prihvatiti križ svoje vjere, jer ne žive svoju vjeru u svojoj svakidašnjici a mnogi ne čine ni ono osnovno što se tiče vjere – ne mole svaki dan, ne idu nedjeljom na misu, ne ispovijedaju se niti pričešćuju. Zato je pozvao okupljene da te noći odluče da će obraćenim srcem vjerovati Isusovu i njegovu evanđelju koje među ostalim poziva: *Tko hoće biti moj učenik neka se odreče samoga sebe, neka uzima svoj križ svaki dan i neka ide za mnom. Oni koji obavljaju pobožnost Križnog puta trebaju prije svega slijediti Isusa u strpljivom nošenju križa i poput Isusa bez mrmljanja i kukanja pretvarati svoje boli u ljubav i sjediniti tako svoje trpljenje s Kristovim, učiniti ga spasonosnim za Tijelo njegovo, za Crkvu,* ističe mons. Anišić, podsjećajući na primjer novoga blaženika, mučenika Miroslava Bulešića koji je u vihoru Drugoga svjetskog rata zapisao u svoj duhovni dnevnik: *„Između žalosnog, tužnog, krvlju natopljenog naroda mi moramo biti dobri Samaritanci, koji tješimo, koji liječimo, podižemo, zavijamo svaku ranu u bijeli omot ljubavi, jer mržnja uzrokuje krvarenje a ljubav zacjeljuje rane. Ljubavi, ljubavi treba danas u nama da je možemo širiti riječju a osobito djelom“.*

Hodočasnici iz Bačke bili su na nedjeljnoj misi u zajedništvu sa župljanima Marije Bistrice i drugim hodočascima među kojima je bilo i bačkih Hrvata koji sada žive u Zagrebu i Rijeci. Misu je predslavio mons. Slavko Večerin koji je u svojoj propovijedi tumačeći Božju riječ te nedjelje, naglasio kako možemo svojim materijalnim dobrima zaslužiti ona duhovna kao što su mir i radost na zemlji kao i ona vječna, jer ćemo na nebu biti nagrađeni za djelotvornu ljubav.

Hodočasnici iz Bačke u završnom dijelu svoga hodočašća posjetili su zagrebačku katedralu i druge znamenitosti Zagreba. Među hodočascima iz Bačke bili su i ove godine obitelji i bračni parovi koji su dionici udruge Bračnih susreta, koji su imali svoju posebnu hodočasničku misu u 23 sata. Također valja napomenuti da s bačkim Hrvatima svake godine u Mariju Bisticu rado hodočaste i vjernici Mađari. Gospin kip je za ovu zgodu bio odjeven u haljinu koja je izrađena u Bačkoj s motivima bunjevačke narodne nošnje.

Andrija Anišić



U Subotici održan VII. međunarodni simpozij crkvenih pravnika

Sedmi međunarodni simpozij crkvenih pravnika na temu „Zaručništvo i priprava za ženidbu“, održan 11. i 12. listopada u Subotici, okupio je crkvene pravnike iz Hrvatske, BiH, Slovenije i Srbije. Pod sponzorstvom Hrvatske biskupske konferencije simpozij je organiziralo Hrvatsko kanonističko društvo, a u suorganizaciji sudjelovali su Subotička biskupija i Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Simpoziju su nazočili mons. Ivan Pénszes, biskup subotički, mons. Mato Uzinić, biskup dubrovački, mons. Tomo Vukšić, vojni ordinarij u Bosni i Hercegovini, mons. László Német, biskup zrenjanski te mons. Đura Džudžar, apostolski egzarch za grkokatolike u Srbiji.



U ime organizatora nazočno je pozdravio **dr. Josip Šalković**, predsjednik Hrvatskog kanonističkog društva. Uvođeći u rad znanstvena skupa crkvenih pravnika, od kojih najveći dio vrši povjerenu službu na sudu, istaknuo je da su službenici suda pozvani moliti za dar mudrosti i stručno se usavršavati kako bi objektivno procjenjivali činjenice i dokaze koji se odnose na život u sekulariziranom mentalitetu, koji nudi suživot kao pripravu ili čak kao zamjenu za brak, koji odbacuje bogatstvo ženidbe, dobra i vrijednosti koje iz nje proizlaze. *Ovogodišnjom temom*, kazao je dr. Šalković, *želi se ponovno osvijetliti blagodat pomalo napuštenog pravnog instituta zaručništva, kao vrijeme rasta, odgovornosti i milosti.*

Mons. Ivan Pénszes uputio je sudionicima Simpozija riječ dobrodošlice te je progovorio o ostvarenjima pastoralnog plana i programa, aktualnim prilikama i izazovima u Subotičkoj biskupiji. Mons. Mato Uzinić, koji je i duhovni voditelj Hrvatskog kanonističkog društva, u prigodnoj riječi stavio je naglasak na činjenicu kako sve manje ljudi sklapa ženidbu iz razloga što ne žele preuzeti odgovornost te je izrazio nadu u pronalaženje odgovora na neka pitanja iz pastoralne brige i priprave za ženidbu. Kardinal **Josip Bozanić**, nadbiskup zagrebački, uputio je pisani pozdrav i čestitku za izbor tako važne i aktualne teme istaknuvši kako su stručna okupljanja uvijek izvor znanja i novih spoznaja čiji prijedlozi i zaključci predstavljaju važnost za budući hod Crkve u promicanju nove evangelizacije.

Prof. dr. Tonči Matulić, dekan Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, u ime suorganizatora poslao je također pisanu riječ pozdrava zaželjevši predavačima da na interdisciplinarni i cjelovit način rasvijetle glavnu temu Simpozija, te da svi nazočni sa Simpozija odu obogaćeni no-

vim spoznajama i iskustvima korisnim za primjenu u konkretnoj pastoralnoj praksi na svim razinama crkvenog života i djelovanja.

Prvog dana Simpozija održana su izlaganja: Zaruke i dostojanstvo ženidbe: povijesno-pravni vid (**mons. dr. Tomo Vukšić**, Sarajevo); Zaruke (*sponsalia*) u rimskoj pravnoj tradiciji (**dr. Marko Petrak**, Zagreb); Pravna povijest zaruka u Hrvatskoj (**dr. Ivan Milotić**, Zagreb); Obećanje ženidbe u važećem Zakoniku i krajevnom pravu: noviteti i izazovi (**mr. Marija Živković**, Đakovo); Mnogostruke pripreme za ženidbu i zaštita od ništavosti (**mr. Árpád Tóth**, Subotica); Isprave o kanonskom statusu zaručnika u parnici ništavosti ženidbe (**dr. Ivica Ivanković Radak**, Subotica); Izvid i ženidbeni navještaj – od formalnosti do pomoći vjernika (**dr. Marko Mrše**, Split). Nakon izlaganja održana je rasprava u kojoj su otvorena pravno-pastoralna pitanja i dani odgovori koji se odnose na same zaručnike, pastoralne djelatnike i službenike pravde, koji tijekom ženidbenih sudskih postupaka istražuju razdoblje zaručništva i pripreme za ženidbu.

U poslijepodnevnom satima sudionici Simpozija posjetili su znamenitosti grada Subotice, zajednicu Hrvata u Tavan kutu i Galeriju umjetnosti u tehnici slame. U katedrali sv. Terezije Avilske sudionici Simpozija sudjelovali su na euharistijskom slavlju, koje je predvodio mons. Pénszes u koncelebraciji s mons. Uzinićem koji je održao homiliju, te svećenicima. Mons. Uzinić je u homiliji govorio o potrebi i važnosti zajedništva te međusobne komunikacije pri čemu ne smijemo zaboraviti da je Bog upravo po Isusu Kristu, svome Sinu, obnovio i uspostavio ponovnu komunikaciju između Boga i čovjeka.

U subotu, drugog dana Simpozija, održana su izlaganja: Pravno-pastoralni problemi u pripravi za ženidbu. Izabrana pitanja (**mr. Luka Paljević**, Krk); Uvođenje zaručnika u znakove i sadržaj slavljia vjenčanja (**mr. Milan Dančuo**, Zagreb); Utjecaj bračnog ugovora na *bonum coniugum* (**mr. Lucija Babić**, **mr. Olja Barščevski**, Zagreb); Psihička zrelost ili minimalna sposobnost za sklapanje ženidbe? (**dr. Josip Bošnjaković**, Đakovo).

Na okruglom stolu na temu „Aktualna pitanja pripreme za sklapanje ženidbe“ održana su izlaganja: Produženo zaručništvo – pastoralni izazov u promijenjenim društvenim okolnostima (**dr. Ivan Čubelić**, Split); Pravo na izbor ženidbenog staleža i razborito protivljenje roditelja (**mr. Marko Tomić**, Sarajevo); Pristup odraslih u kršćanstvo i sakrament ženidbe (**mr. Martina Laković**, Rim); Otpadnik od vjere i pravo na sklapanje ženidbe (**dr. Andrej Saje**, Ljubljana); Naravne obveze ženidbenog druga prema drugoj stranci ili djeci rođenoj iz prijašnje veze (**mr. Emil Svažić**, Rijeka); Uklanjanje zabrane sklapanja nove ženidbe dodane presudom (DC, čl. 251) (**dr. Josip Šalković**, Zagreb).

Na plenarnoj raspravi došlo je do izražaja da je stvarnost braka sadržajem tako bogata da od svih članova Božjeg naroda traži stalno otkrivanje, procjenu i vrednovanje razdoblja koje prethodi vjenčanju. Istaknuta je potreba budnosti kako bi se izbjegle nevaljane i nedopuštene ženidbe te odgovornost za drugoga osobito od strane pastoralnih djelatnika u čemu će pomoći zbornik radova sa Simpozija čije objavljivanje zbog važnih i aktualnih tema zahtijeva žurnost.

mr. Agneza Andrašek

U Đakovu zaređen bogoslov Subotičke biskupije Dražen Dulić

U đakovačkoj katedrali sv. Petra, đakovačko-osječki nadbiskup Đuro Hranić podijelio je 6. listopada red đakonata sedmorici bogoslova, među kojima je bio i bogoslov Subotičke biskupije iz župe sv. Marka u Starom Žedniku, Dražen Dulić.

Povodom ovog velikog događaja za naše mjesto i župnu zajednicu, žednička župna zajednica organizirala je hodočašće u Đakovo. U ranim jutarnjim satima put Đakova krenuo je autobus Žedničana koji su uz obitelj, rodbinu i prijatelje bili svjedoci velikog događaja u životu sedmorice odvažnih mladića koji su se odazvali Božjem pozivu i hrabro pošli slijediti Njega, koji je Put, Istina i Život. Na ovaj način Draženovi župljani su htjeli biti potpora svojem bogoslovu, đakonu Draženu. Da bi ovaj događaj učinili što svečanijim, s ponosom su odjenuli bunjevačku narodnu nošnju i u prepunoj



Žednik dobije svog đakona, a vjerujemo dogodne i mladomismnika. Na tom putu neka ga prati Božji blagoslov i naše molitve i žrtve.

Ljubica Vukov

Svečano euharistijsko slavlje u Starom Žedniku

U župnoj crkvi sv. Marka u Starom Žedniku 13. listopada slavljena je svečana sveta misa u povodu uvođenja u đakonsku službu đakona vlč. Dražena Dulića. Euharistijsko slavlje započelo je procesijom u kojoj su bili ministri, đakon Dražen s evanđelistarom, te predvoditelj ovog misnog slavlja, župnik Željko Šipek.

Na samom početku župnik Željko je izrazio radost što može u ovoj crkvi pozdraviti Dražena koji je rastao pokraj ovog oltara, koga je ispratio u sjemenište i na bogosloviju i pratio ga na tom putu, a danas stoji ovdje kao đakon. Svojim skladnim pjevanjem župni zbor „Sveti Marko“ pod vodstvom kantora Nikole Ostrogonca, pridonio je da ova euharistijska gozba protekne u svečanom ozračju na što veću slavu Božju.

Na samom kraju vlč. Dražen je izrekao riječi hvale, u prvom redu dragom Bogu što ga je izabrao i pozvao u svoju službu, zatim župniku Željku koji mu je bio potpora tijekom cijelog ovog puta. Zahvalu je uputio i biskupu Ivanu Pénzesu koji mu je dopustio red đakonata primiti u Đakovu sa svojim kolegama, kao i đakovačko-osječkom nadbiskupu Đuri Hraniću što je imao prilike položiti svoje ruke u njegove, nadalje obitelji koja mu je bila potpora u njegovoj odluci, kao i svima onima koji su ga na tom putu pratili prebirući zrnca krunice i izmolili to zvanje. Riječi hvale bile su upućene i svima onima koji su bili u Đakovu na ređenju, napose onima koji su se obukli u narodne nošnje, te mu taj dan učinili još ljepšim i radosnijim.

Ljubica Vukov

Svećenik László Horváth novi doktor teologije

Među novim doktorima teologije koji su ovaj akademski stupanj stekli na Katoličkom bogoslovnom fakultetu sveučilišta u Zagrebu, a koji su promovirani 22. rujna 2013., bio je i vlč. László Horváth, svećenik Subotičke biskupije i sadašnji župnik u župi Sv. Mihaela arkandela u Bačkom Gradištu.

On je tijekom prethodne akademske godine na ovom fakultetu obranio doktorsku disertaciju „Dostojanstvo čovjeka i njegove devijacije očitovane u neprijateljstvu: socijalno-etički aspekt“ pred povjerenstvom koje su činili prof. dr. sc. Vladimir Dugalić, predsjednik, prof. dr. sc. Stjepan Baloban, mentor-član i prof. dr. sc. Tonči Matulić, član. Vlč. Horváth je izradio svoju disertaciju na poslijediplomskom studiju KBF kao specijalizant moralne teologije.

U središtu zanimanja novog doktora teologije je djelovanje Katoličke crkve, njenih službenika i vjernika u Hrvatskoj i BiH tijekom rata u razdoblju 1991-1995. S jedne strane, u disertaciji se ukazalo na to kako se teške devijacije u čovjekovu ponašanju, a koje ruše čovjekovo dostojanstvo, očituju u novije vrijeme, bez obzira na brojne međunarodne dokumente o miru i mirnom rješavanju sukoba. S druge strane, autor je pokazao, na osobit način analizom ponašanja žrtve u agresorskom ratu i Katoličke crkve kao većinske vjerske zajednice, kako su poglavari Katoličke crkve, a tako i crkvene organizacije kao i pojedinci, učinili sve što je bilo moguće u zbrinjavanju izbjeglica i prognanih, što u konačnici ukazuje na snagu kršćanske ljubavi i stvarnu opredijeljenost Katoličke crkve za prestanak neprijateljstava i stvaranje ozračja mira. Autor u doktorskom radu potvrđuje tezu da se Katolička crkva u teškim ratnim uvjetima u Hrvatskoj i BiH učinkovito zauzimala za dostojanstvo svakoga stradalog čovjeka, bez obzira na njihovu vjersku ili nacionalnu opredijeljenost, te iskazala zavidni primjer solidarnosti, pozivajući istodobno na oprost i pomirenje.

Dr. László Horváth rođen je 28. lipnja 1948. u Temerinu. Godine 1968. upisao je Katolički bogoslovni fakultet u Zagrebu, na kojemu je diplomirao 1974. godine, kada je upisao poslijediplomski studij na istom fakultetu kao specijalizant moralne teologije i položio sve ispite. Nakon toga studirao je na Bogoslovskom fakultetu Pontifikalne teološke akademije u Krakovu, i na njoj magistrirao 10. kolovoza 2013. Bio je kapelan u Bačkom Petrovom Selu u razdoblju 17. rujna 1974. – 2. travnja 1975., a nakon toga privremeni upravitelj u spomenutoj župi u razdoblju 2. travnja 1975. – 22. kolovoza 1975. Privremeni je upravitelj župe sv. Mihovila u Bačkom Gradištu i filijalne zajednice u Naldalu od 22. kolovoza 1975., a župnik u istima je od 25. siječnja 1984.

M. T.

Događanja u župi Uzvišenja sv. Križa u Somboru

Župljani somborske župe Uzvišenja sv. Križa, svečano su 14. rujna proslavili svoje prošćenje. U zajedništvu s vjernicima župe i gostima iz susjednih mjesta, slavljenica je sveta misa koju je u koncelebraciji sa svojom braćom svećenicima i domaćim župnikom vlč. Marinkom Stantićem predslavio fra Robert Čibarić, franjevac iz Vukovara (RH) i kapelan u župi sv. Filipa i Jakova.

Na kraju euharistije vlč. Marinko zahvalio je fra Robertu na dolasku u Sombor i svima onima koji su na bilo koji način pripomogli da se ovaj blagdan proslavi svečano i u divnom ozračju. Nakon sv. mise uslijedio je domjenak koji su priredili članovi Pastoralnog vijeća uz pomoć domaćih vjernika.

Djeca i mladi ponovno su se okupili sa svojim roditeljima i župljanima na sv. misi 22. rujna. Toga dana ispred oltara našlo se mnoštvo školskih torba. Razlog tomu bilo je svečano obilježavanje početka nove školske i vjeronaučne godine. Misno slavlje predslavio je svećenik iz Zagreba, misionar Krvi Kristove Ilija Grgić uz koncelebraciju vlč. Marinka Stantića. Tom prilikom upriličen je zaziv Duha Svetoga na sve školarce koji su tijekom mise primili Božji blagoslov, a zauzvrat svima podarili prekrasne riječi zahvale.

U dvadeset sedmu nedjelju kroz godinu, 6. listopada, crkva Uzvišenja sv. Križa bila je uređena osobito lijepo. Toga dana pet bračnih parova zahvalilo je Bogu za bračnu ljubav i



vjernost. Sada već tradicijsko slavlje okuplja bračne parove koji slave okrugle obljetnice svoga braka. Na početku misnog slavlja slavljenici su na oltar prinijeli prikazne darove. Nakon toga je župnik Stantić mnogobrojnim vjernicima i rodbini slavljenika predstavio sve parove. U prigodnom obraćanju i propovijedi župnik je govorio o vrijednostima zajedničkog života u Bogu i vjeri, o molitvi i oprostima te o obitelji. Svi jubilarci su sudjelovali aktivno u sv. misi čitajući Božju riječ, molitvu vjernika te svoje zavjete.

Članica Pastoralnog vijeća i slavljenica Marica Mikrut pročitala je svoju pjesmu „S Tobom“. U ime jubilaraca zahvalila je slavljenica ali i članica Pastoralnog vijeća Tereza Pašti. Poslije mise za sve nazočne priređen je domjenak. Već 13. listopada podijeljeno je bolesničko pomazanje svim vjernicima u potrebi, a povodom dana starih. /M. Š./

VIS „Proroci“ na MarijaFestu 2013.

Festival duhovne glazbe Marija fest 2013., održan je 13. listopada u Molvama. U podravskom marijanskom svetištu Majke Božje Molvarske, nastupilo je deset izvođača koje su odabrali organizatori.



Već četvrtu godinu zaredom, uoči samog festivala, za sve sudionike Festivala organiziran je glazbeno-duhovni kamp. Tako je 12. listopada predavanje održao legenda hrvatske

glazbene scene Čedo Antolić. Mladi su sudjelovali na glazbenim radionicama i skladali nove pjesme, a na kraju dana, na svetoj misi i klanjanju, svi su zajedno zahvalili Gospodinu na Njegovoj Majci, darovane talente i svoje živote.

Dan festivala započeo je svečanom svetom misom u molvarskom svetištu, koju je predvodio varaždinski biskup mons. Josip Mrzljak. U večernjim satima započeo je u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije jedanaesti po redu Marija fest. Pred okupljenim slušateljima, koji su ispunili crkvu do posljednjeg mjesta prvi je nastupio Zbor mladih Varaždinske biskupije. Na Marija festu 2013. nastupilo je deset izvođača, svaki s dvije pjesme. Prva pjesma u nastupu svakoga izvođača bila je sasvim nova marijanska duhovna pjesma, skladana za Marija fest 2013., a drugu pjesmu izvođači su odabrali iz svoga već postojećeg opusa. Tako su ove godine nastupili izvođači iz Zagreba, Splita, Bizovca, Novog Marofa i Subotice.

VIS „Proroci“ iz Subotice su ove godine nastupili s pjesmom „Krunica“ za koju je tekst napisala Mirjana Jaramazović, pjesmu je uglazbila Adrijana Baković, a aranžman potpisuje Viktor Kesler. Izveli su i pjesmu „Slavit ću Gospodina“ (tekst Mirjana Jaramazović, glazba i aranžman Viktor Kesler). /Laudato.hr /Petar Gaković/

Neobični hodočasnik

Bilo mu je to već sedmi put za redom. Blago Bašić iz Sombora u dobi od 68 godina, hodočastio je u rujnu ove godine u Među-gorje, ali ne autobusom, već na motoru Tomos-automatic, te na taj način prešao put dug 1400 km.

Na putu mu je, tvrdi, bezbroj puta pomogla Gospa, jer se događalo da je upadao među muslimane koji su doslovno vijećali što bi s njim. Moleći se Gospi da ga spasi, uspio je bez problema nastaviti svoj put. Za ovo odvažno hodočašće trebala su



mu tri dana u jednome pravcu. Da ovo putovanje ne bi bilo samo avanturističko, Blago Bašić se bos penjao na brdo ukazanja i Križevac. Budući da je sedam broj punine, on već sedam godina uzastopce hodočasti na ovakav način, a kaže da će nastaviti i dalje ako mu zdravlje to dopusti. Bilo mu sretno i blagoslovljeno.

M. S.

Milanski edikt i ekumenizam

Tema posljednje, šeste tribine, održane 3. listopada u Pastoralnom centru „Augustinianum“ bila je „Milanski edikt i ekumenizam“, a pored profesora ekumenske teologije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Sarajevu, mons. Nike Ikića, uvodničar je bio i sociolog religije s Filozofskog fakulteta u Nišu, docent dr. Dragan Todorović.

„Ekumenizam je, isto kao i Crkva, nadnacionalna stvarnost. Uvijek moramo osvješćivati da Isus nije ustanovio državu, naciju, nego je ustanovio crkvu, a crkvu ne ustanovljuje nacija nego krštenje. U crkvi ima mjesta za sve nacije i sve narode“, ustvrdio je Niko Ikić.

„Život u multikonfesionalnim i višereligijskim sredinama je prednost, a Subotica i Vojvodina su možda najbolji primjer za to u Srbiji“, rekao je sociolog religije docent dr. Dragan Todorović, s Filozofskog fakulteta u Nišu.

Todorović je rekao da je jedan od najvećih zagovornika ekumenskog djelovanja srpski patrijarh, bez obzira što to ne



nailazi na dovoljno adekvatan odjek u sinodu Srpske pravoslavne crkve, pa čak i nekih drugih pravoslavnih crkava u svijetu. Todorović je istaknuo da se, je li neko vjernik ili nije, ne potvrđuje deklarativnim izjašnjavanjem, nego deklarativnim djelovanjem i praktičnim ponašanjem. Kad se budu ujednačile te dvije stvari, kad ne bude disproporcije između onog što govorimo i onog što radimo, vjerojatno neće biti ni prepreka za ekumenizam, rekao je Todorović.

Tribinu su organizirali Subotička biskupija, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i Otvoreno sveučilište, a moderator je bio vlč. Dragan Muharem. /Nela Skenderović/

Smrt sv. Franje i danas privlačna

Smrt svetoga Franje, koju je zvao svojom sestricom, franjevci i svi koji slijede njegov put, i ove su godine, 3. listopada obilježili širom svijeta pa tako i u subotičkoj franjevačkoj crkvi svetog Mihovila svetom misom i svečanim obredom preminuća.



Svetu misu i obred sa svijećama i dirljivim pjevanjem pred oltarom sv. Franje predvodio je pater Zdenko Gruber u koncelebraciji sa svećenicima subotičke biskupije i subraćom. Koliko je zapravo sveti Franjo bio i ostao sličan Kristu, upravo nam govori njegova smrt. Umrijevši sa stigmama (Isusovim ranama po tijelu) sveti Franjo se preobličio u svog Učitelja. Vjernici u ljubavi jednako tako obilježavaju obred Preminuća svetog Franje (lat. Tranzitus) kako bi svojim umiranjem svijetu, pokazali prihvaćanje poruka sv. Franje i uz njegovu pomoć bili slični Kristu. To su učinili i ovoga listopada, svečano i dostojanstveno nakon večernje mise uz svijeće pred likom svetog Franje, pjesmom, molitvom i zahvalnim sjećanjem na dan kada je sveti Franjo ležao posred braće, gol u prašini Umbrijske plodne zemljice i pjevao svojoj sestrici smrti koja će ga te večeri 3. listopada 1226. uzeti k sebi.

Sutradan na sam dan svečeve svetkovine svete mise su bile po blagdanskom rasporedu.

Silvester Bašić, Ofs

Redoviti izbori Franjevačkog svjetovnog reda

Nakon blagdana svetog Franje, u Franjevačkom svjetovnom redu (OFS) su uslijedili redoviti izbori za novo mjesno vijeće. Kako se po Pravilima i Generalnim Konstitucijama Franjevačkog svjetovnog reda svake tri godine mora izabrati novo vijeće za službe u bratstvu, tako je 6. listopada bio održan Izborni Kapitul OFS-a.

Izborni Kapitul su predvodili bratski pohoditelji iz Osječkog područnog bratstva „Sv. Antun Padovanski“ područna ministrica Maja Janc, tajnica Ana Beer, brat Franjo Ivica Janc i duhovni asistent p. Marjan Glamočak. Nakon uvodne molitve započeli su izbori u kojima su na sljedeće službe izabrani braća i sestre: ministar Stipan Vojnić Hajduk, doministar Franjo Ivanković, tajnica Antonija Trbović, blagajnica Milka Bilinc i učiteljica novaka Marija Zarić.

Vijeće je izabrano za naredne tri godine sa zadatkom da promiče franjevačku duhovnost članovima OFS-a, simpatizerima, vjernicima laicima, kao i svim ljudima dobre volje.

U Samoboru kraj Zagreba 12. listopada bio je, nakon tri godine, i Nacionalni izborni kapitul za službe Hrvatskog na-

cionalnog vijeća. U ovo vijeće za službe u narednom mandatu su izabrani sljedeći braća i sestre: Stjepan Kelčić – nacionalni ministar, Silvester Bašić – nacionalni doministar, Snježana Beer – nacionalna tajnica, Dragica Petković – nacionalna blagajnica, Danijela Rebac – nacionalna povjerenica za formaciju, Mihaela Radić – nacionalna povjerenica za framu, Martina Subotić – međunarodna vijećnica i Mihaela Radić – zamjenica međunarodne vijećnice.

Silvester Bašić, Ofs



Jubileji bračnih parova i Misijska nedjelja u Maloj Bosni

U nedjelju, 20. listopada, u župi Presvetog Trojstva u Maloj Bosni proslavljen je Dan bračnih parova koji slave jubilej svoga zajedništva.

Ove godine na zajedništvu „u dobru i u zlu, u zdravlju i bolesti“ Bogu su zahvalili: **Danijela i Boban Poljaković**, 5 god., **Dragica i Marinko Nadheđeši**, 10 god., **Julijana i Zlatko Skenderović**, 15 god., **Branka i Josip Matković**, 20 god., **Ružica i Goran Čakić**, 25 god., **Kata i Slavko Peić Tukuljac**, 25 god., **Mirjana i Ivan Brčić Kostić**, 25 god., **Irena i Stipan Poljaković**, 30 god., **Marija i Marko Gabrić**, 30 god., **Roza i Franjo Rukavina**, 30 god., **Ágnes i Fiala Sándor Osztrekovičs**, 35 god., **Dominika i Grgo Piuković**, 45 god., **Jelena i Joso Ivković**, 45 god., **Estera i Marko Kujundžić**, 45 godina. Među njima posebno su bili zahvalni **Doma i Dančo Tumbas**, koji su proslavili 64. obljetnicu bračnog života. Misno slavlje vodio je **preč. Željko Augustinov** uz suslavlje **preč. Andrije Šipeka**, nekadašnjeg župnika te sadašnjeg župnika **vlač. Dragana Muharema**. Nakon svete mise prisutni su mogli kupiti kolače koje su pripravili župljani a prikupljena sredstva idu za misije. Druženje za jubilarce, njihovu rodbinu i sve prisutne nastavljeno je u prostorijama vjeronaučne dvorane. /Zv/

Svečano proslavljen Zavitni dan u Monoštoru

Tijekom Drugoga svjetskog rata Monoštoru je prijeto bombardiranje od strane partizanske vojske radi čega se tadašnji župnik **Matija Zvekanović** nakon cjelonoćne molitve u crkvi sv. Petra i Pavla zavjetovao s mještanima da će se u selu svake godine 13. listopada služiti svečana misa kao zahvalnost Gospi koja je spasila selo od ratnih stradanja.

Tako se od te 1944. godine Monoštorci s mnogobrojnim gostima okupljaju na misi, a posljednjih godina KUDH „Bodrog“ povodom ovoga blagdana organizira i prigodan kulturno-umjetnički program. Ove godine je u subotu 12. listopada u dvorani OŠ „22. oktobar“ priređen prigodan program u kojemu su, osim domaćina, nastupili i mnogobrojni gosti. Uz interesantnu scenografiju i konferansu **Anite Đipanov**, svoje su tradicionalne pjesme i igre predstavili KUDH „Bodrog“ – dječja skupina i odrasli, te KUD „Vesela Šokadija“ iz Gundinaca, KUD „Šokačka grana“ iz Osijeka iz Republike Hrvatske, HKUD „Vladimir Nazor“ iz Sombora, kao i UG „Tragovi Šokača“ iz Bača.

O ovom vidu proslave Zavitnog dana predsjednik KUDH-a „Bodrog“ **Željko Šeremešić** je u pozdravnom govoru rekao: „Mi danas slavimo ne samo Gospu, već i naše stare i našu tradiciju. Mi slavimo naš identitet. Ovaj naš skup nije samo zahvala za milost, već i univerzalna molitva.“ Sutradan, svečanu misu predslavio je **mons. dr. Andrija Anišić**, župnik župe sv. Roka iz Subotice. /Z. Mitić/



Umirovljen o. dr. Roman Myz



Nakon 45 godina službe u Novom Sadu, 6. listopada 2013. u grkokatoličkoj župnoj crkvi sv. Petra i Pavla, protojerej-stavrofor **dr. Roman Myz** oprostio se od svojih župljana na liturgiji koju je predvodio **mons. Đura Džudžar**, apostolski egzarch za grkokatolike u Srbiji. Suslavio je o.

Julijan Rac, protojerej-stavrofor, koji je preuzeo dužnost paroha novosadske grkokatoličke parohije, a koji je do tada bio župnik u Starom Vrbasu.

Službu Božju uveličao je zbor „Harmonija“ pod vodstvom **Suzane Hros Marković**. U Službi je sudjelovao i dekan Protestantskog teološkog fakulteta u Novom Sadu **prof. dr. Dimitrije Popadić**. U svojoj propovijedi biskup Džudžar zahvalio je o. Myzu, napominjući da je on svoje velike darove koje je dobio od Boga trošio u ekumenskim nastojanjima, umnožavao i velikodušno davao drugima. Kao i biskup, i odlazeći svećenik o. Roman srdačno je pozdravio svog nasljednika o. Raca i, opraštajući se od službe župnika, zahvalio svima na sudjelovanju u stvaranju mnogih plodnih rezultata.

Roman Myz rodio se 14. kolovoza 1932. u Drogobiču u Ukrajini, u svećeničkoj obitelji od oca Bogdana i majke Marije. Godine 1933. s roditeljima je stigao u Jugoslaviju, u Lipovljane (Hrvatska), gdje je završio osnovnu školu. Klasičku gimnaziju završio je u Zagrebu a Katolički bogoslovni fakultet završio je 1958. Iste godine je zaređen za svećenika i postao je kapelanom svom ocu Bogdanu koji je bio na službi u Lipovljanima. Studirao je i dalje, i to na četiri fakulteta: polovicu na KBF, a polovicu na ostala tri: Ukrajinski slobodni fakultet u Muenchenu (povijest), Filozofski fakultet u Zagrebu (jugoslavenska književnost i povijest umjetnosti) i Filozofski fakultet u Novom Sadu (povijest). Bio je član Instituta za ekumensku teologiju KBF-a, kao i tajnik istoga. Od 1994. je profesor Teologije ekumenizma i Povijesti Istočnih Crkava na Teološko-katehetskom institutu Subotičke biskupije. Godine 1960. imenovan je dekanom Slavenskog dekanata Križevačke eparhije, na dužnost koju je obnašao osam godina. Paroh u Novom Sadu postaje 1968. U Križevačkoj biskupiji bio je član Svećeničkog vijeća i član Konzistorija, kao i Pastoralno-katehetskog vijeća i voditelj kolegija ispitivača mladih svećenika. Godine 1985. odlikovan je stupnjem križonosnog protojereja. O. Miz vrstan je profesor, pedagog, povjesničar, publicist, pisac, govornik, prevoditelj, savjetnik državnih, pokrajinskih i gradskih institucija, djelatnik u organizacijama rusinske i ukrajinske zajednice u Hrvatskoj i Vojvodini, iznad svega neumorni ekumenski djelatnik, suradnik *Zvonika*, kao i neumoran svećenik, otac o. **Igora**, koji je župnik u grkokatoličkoj parohiji u Muenchenu.

Marko Tucakov

Irig: Sve u zahvalnosti

Kao lijepi uvod u nedjeljno slavlje, 14. rujna na blagdan Uzvišenja svetog križa, iriški župnik **Blaž Zmaić** nazočio je proslavi 200. godišnjice crkve u Rumi. U dva deset i četvrtu nedjelju kroz godinu, 15. rujna, na sv. misi u Irigu krštena je **Lena Nađ**, a u Vrdniku je služena misa za pok. **Antuna Valentu**. Župnik je govorio o njezi, obnovi susreta, koji je započeo u krštenju: *Bog može čovjeka promijeniti i važniji mu je onaj koji je ugroženiji, zato ide obojici, tebi i meni*, poručio je župnik. U Vrdniku je 18. rujna pokopana **Julijana Peran** (78), a sutradan **Ivanka Glavočević** (79). Župnik je 18. rujna nazočio otvorenju trodnevne manifestacije „Pudarski dani“ u Irigu. U svjetlu proslave 1700. obljetnice Milanskoga edikta, 21. rujna u Vrdniku je krštena **Anđela Škoberna**. U dvadeset i petu nedjelju kroz godinu, 22. rujna, misna slavlja slavljena su na tri mjesta s razmišljanjem o odnosu vjernika i društva, vlasti i novca, uz župnikovu poruku da je *biti važnije nego imati, a ljubav pripada budućnosti*. I ove godine, 23./24. rujna župnika je posjetila obitelj **Klavora** iz Kanade, kao i obitelj **Gavrila Čupića**. Dana 28. rujna župnik je nazočio posveti obnovljenog pravoslavnog hrama sv. Nikole u Irigu uz nekoliko pravoslavnih svećenika s episkopom srijemskim g. **Vasilijem**. Navečer istoga dana slavljena u iriškoj crkvi misa za pok. **Josipa Darmatija**. Dvadeset i šestu nedjelju kroz godinu, 29. rujna, slavimo u posebnom ozračju u Vrdniku za naše pokojne iz obitelji **Babnik** te oca **Antu Maslača** i obitelj **Šušak**. Na dan sv. Terezije od djeteta Isusa 1. listopada, zaštitnice župe Beška, župnik s nekoliko srijemskih svećenika suslavi na večernjoj misi koju je predslavio i propovijedao **vlač. Dušan Milekić**, novi župnik u Inđiji. Župnik je uz brojne uzvanike 5. listopada sudjelovao na Manifestaciji „9. gušćijada“. Osim toga u Rumi je bio gost uz 110. obljetnicu HKPD „Matija Gubec“. Dana 6. listopada slavljena je sveta misa uz naglasak na *potrebu i snagu vjere, odnosno molitve koja nas mijenja da budemo strpljivi i s većim pouzdanjem u Boga*. Nedjelju smo završili sprovodom **Lasla Sekelja** (56). Nakon mise i krunice, župnik 8. listopada nazoči proslavi rođendana **Matilde Horvat** (80), koja mu je bila prva suradnica po dolasku u irišku župu 1980. godine. Uz osmu godišnjicu smrti, 10. listopada služimo misu za pok. **Antala Mulaja**, a 12. listopada za **Pištu** i **Stevana Fapala**. Istoga dana župnik je gost pravoslavne obitelji **Radojčić** na proslavi Miholjdana. U Vrdniku je 13. listopada služena sveta misa za pokojne iz obitelji **Pančiško** i **Bizovski**, s razmišljanjem o zahvalnosti. /f. f./

Blagoslov školskih torba u Ečki

U područnoj crkvi sv. Ivana Krstitelja u Ečki, salezijanac **Janez Jelen** za vrijeme nedjeljne svete mise 6. listopada blagoslovio je vjeroučenike i njihove školske torbe.

Tom prigodom propovjednik je istaknuo da ne smijemo glavu popuniti samo zemaljskom znanošću, nego i nebeskim naukom: jer samo tada će djeca biti na radost i ponos roditelja i kumova. U Ečki nema mnogo vjernika, ali i Isusovih apostola nije bilo mnogo



pa su ipak osvojili čitav svijet. Na sličan način je i vas, svakoga ponaosob, Bog obdario svojim posebnim darovima. Nije dopušteno samo kritizirati, nego je potrebno razvijati darove: tada ćemo Gospinim zagovorom sveobuhvatno napredovati mi, naši vjeroučenici i čitava naša okolina, naznačio je don Jelen.

Za vrijeme svete mise starija su djeca sudjelovala čitanjem i pjevanjem koje je pratio kantor **Saša Fogaraši** na harmoniju, a o. Janez na gitari. Poslije mise je uslijedio roditeljski sastanak za roditelje i kumove djece koja se pripremaju na prvu svetu pričest.

Janez Jelen

Susret ministranata Srijemske biskupije

U župi sv. Dimitrija u Srijemskoj Mitrovici 5. listopada održan je susret ministranata Srijemske biskupije, na kojemu se okupilo oko 200 ministranata iz svih župa Srijemske biskupije, praćeni svojim svećenicima i vjeroučiteljima.

Službeni dio programa započeo je u župnoj crkvi svetom misom koju je predslavio srijemski biskup **mons. Đuro Gašparović** u koncelebraciji sa **mons. Eduardom Španovićem**, generalnim vikarom srijemske biskupije i preč. **Jozom Dusparom**, dekanom zemunskog dekanata, te svećenicima Srijemske biskupija. U uvodnom pozdravu povjerenik za ministrante Srijemske biskupije **vlač. Mario Paradžik** pozdravio je biskupa i nazočne svećenike, vjeroučitelje i ministrante, te osobito zahvalio preč. Eduardu Španoviću na domaćinstvu i pomoći pri organizaciji ovoga ministrantskog susreta.

U svojoj propovijedi biskup Gašparović poručio je obraćajući se ministrantima da svi ljudi u susretu s njima vide da sve poštuju i svima čine dobro, da rado dolaze na svetu Misu, da rado i dostojanstveno služe kod oltara. Nakon mise započeo je natjecateljski dio u 11 sportova, na kraju čega je najuspješnijim ministrantima podijeljene zlatne medalje. /Tomislav Mađarević/



Početak akademske godine

U crkvi sv. Jurja u Petrovaradinu, 12. listopada srijemski biskup mons. Đuro Gašparović u zajedništvu s preč. Robertom Erhardom, župnikom župe Imena Marijina i dekanom novosadskog dekanata, petrovaradinskim župnicima preč. Markom Lošom, župnikom u župi Sveti Rok i župnim upraviteljem župe Svetog Jurja, mučenika, te vlč. Stjepanom Barišićem, župnikom u župi Uzvišenja svetoga križa i upraviteljem Biskupijskog svetišta Gospe Tekijske, slavio je svetu misu „Zaziva Duha Svetoga“ za blagoslovljen početak nove školske/akademske godine 2013./2014.

U svečanom misnom slavlju sudjelovali su studenti i srednjoškolci, kao i profesori, nastavnici i katehete koji djeluju na sveučilištima, fakultetima i u osnovnim i srednjim školama u Novom Sadu i šire, kao i mladi djelatnici-radnici u pojedinim poduzećima i radnim mjestima. U prigodnoj homiliji biskup je rekao da je studij i rad u školama i fakultetima i na radnim mjestima milost, a ne

samo potreba kako bismo se bolje snašli u životu, kako se češće kod nas shvaća, možda i među nama ovdje prisutnima. *Neka nam studij omogući da upoznajemo ljudske, kršćanske i evanđeoske vrijednosti*, zaključio je biskup Gašparović. Propovijed na mađarskom jeziku uputio je novosadski župnik i dekan preč. Robert Erhard. Pjevanje i sviranje na svetoj misi vodili su mladi koji se okupljaju na redovitim vjeronaučnim susretima utorkom i srijedom u župi Imena Marijina u Novom Sadu. /Srijemska biskupija/



Proštenje u Mužlji

U Mužlji je 15. rujna proslavljeno proštenje, a svečano misno slavlje tom prigodom predslavio je salezijanac Stanko Tratnjek, a propovijedao je i suslavio bivši salezijanski inspektor u Mađarskoj, o. József Havasi.



U svojoj propovijedi o. Havasi potaknuo je vjernike da budu svjedoci Božje ljubavi i vjere u današnjem svijetu poput

svetoga Ivana Bosca. *On je imao geslo: Daj mi duše – drugo uzmi! A mi često to prevrćemo u: daj mi ono drugo, a duše uzmi! Onda gubimo i ono drugo i dušu. Ipak je najvažnija čovjekova stvar spasiti svoju dušu i doći u nebeske radosti. Ako se iskrenim srcem okrenemo Bogu potpomognuti zagovorom Blažene Djevice Marije, mogli bismo i mnogo učiniti, da ovaj svijet izađe iz materijalne, vjerske i moralne krize*, naznačio je propovjednik.

Na misnom slavlju bio je i protonotar i prelat **Jenő Tietze**, školski ravnatelj i predsjednik mjesne zajednice **Zoltán Hallai**, a pjevanje je predvodio omladinski zbor „Dominik“ kao i crkveni zbor odraslih te dječji zbor „Don Bosco“. Dodajmo kako je 13. rujna održan i prigodni koncert na kojemu su nastupili: **Teodóra Söveg, Dániel Muhi, Páger Szendi, Róbert Kenderesi, Csaba Kenderesi, Zoltán Labanc, Anna Aleksić-Šajrer, Márta Rontó i Vilma Dutina**. U subotu 14. rujna, poslije svete mise nastupio je mješoviti dječji zbor pod ravnanjem **Mezei Szimóne** koja ih je pratila na klaviru, uz malog bubnjara **Árpáda Tótha**. /Janez Jelen/

Proslava sv. Gerarda u zrenjaninskoj katedrali

Na dan sv. Gerarda, glavnog zaštitnika Zrenjaninske biskupije, misno slavlje u zrenjaninskoj katedrali predslavio je **Jenő Schönberger**, biskup biskupije **Szatmár** u Rumunjskoj sa svojim tajnikom, zrenjaninskim biskupom dr. **Ladislavom Némptom SVD**, generalnim vikarom **Józsefom Mellárom**, **Stojanom Kalapišem**, **Zoltánom Varga**, **Simom Milanom**, **Pálom Szemeregyem** i **Emmanuelom Talpocsányijem** te **Janezom Jelenom**.

Nadpastir je u propovijedi naglasio sličnost između svoje i Zrenjaninske biskupije, budući da ih po sličnoj povijesti pored prošlosti povezuje također život dvojice nadpastira svetog života: blaženog **Szilárda Bogdánffyja** zemljak iz Crne Bare, koji je proglašen blaženim 2010. godine, i sarmarskog biskupa **Jánosa Schefflera**, koji mu je bio tajnik, a pribrojen je blaženima godinu dana kasnije. *Prvi biskup vaše biskupije, sveti Gerardo je bio mučenik, kao i naš blaženi biskup János Scheffler*, rekao je biskup dodavši da moramo

pronaći u kršćanskom životu ono što naš život privlači i raduje, a svrha kršćanskog života jest postignuće svetosti. Na kraju svete mise biskup je predstavio najnovijeg dušobrižnika naše biskupije, Hrvata-mladomisnika iz Karaševa, **Simu Milana** kojega je na ispomoć poslao temišvarski biskup **Martin Roos**. Dan sv. Gerarda značio je ujedno otvorenje školske i vjeronaučne godine također za dva crkvena internata: zrenjaninski ženski internat „Margit Bogner“ i mužljanski muški internat „Emaus“. Misno slavlje predslavio je biskup Nemet. Slavlje je završilo iskazivanjem štovanja relikvijama sv. Gerarda. /Sz. K. – Zn./



60. godišnjica rođenja bl. Szilárda Bogdánffyja u Crnoj Bari

„Najveći Božji dar koji čovjek može primiti od Boga jest milost mučeništva. Te riječi izrekao je mladim bogoslovima profesor u Poljskoj. Mladići to baš nisu mogli shvatiti. Ipak prihvaćanje mučeništva znači posebno zvanje“, rekao je u svojoj homiliji zrenjaninski biskup dr. Ladislav Német 3. listopada u Crnoj Bari na proslavi 60. godišnjice rođenja blaženog Szilárda Bogdánffyja.

Biskup Német spomenuo je tri mučenička primjera troje blaženih, žrtava totalitarnih režima: blažene Sare Salkaházi, sestre zajednice socijalne pomoći koja je sama tražila od poglavara dozvolu za mučeništvo, a koja je za vrijeme Drugog svjetskog rata sakrivala Židove te ih spašavala od sigurne smrti. *Blažena Marija Restituta (1894-1943.) branila je Kristov križ i to tako što su nacisti, kad su 1938. priključili Austriju Hitlerovu Raichu zabranili javno isticanje križa na radnom mjestu, po bolnicama i drugim javnim ustanovama, ali je s. Restituta križ često ponovno stavljala na zid. Za tu hrabrost je zamolila dozvolu svojega ispovjednika, verbitskog redovnika, koji joj je to odobrio. Neki liječnik ju je izdao Gestapu, koji ju*



je uhitio u operacijskoj dvorani te je bila osuđena i ubijena u Beču kao veleizdajnica. Za blaženog Silarda Bogdánffyja ne znamo je li tražio i želio mučeništvo, ali znamo da je za vrijeme vjerskog progona Katoličke crkve u vrijeme komunizma primio biskupstvo da bi služio Božjem stadi. Nakon tajnog biskupskog ređenja su ga zatvorili, jer nije prihvatio prekinuti vezu s Rimom, koja jedina jamči kršćansko jedinstvo. Crkva je ponosna na svoje mučenike, zato vas i moli, draga braćo i sestre, da se na kraju Godine vjere sjetimo svih onih, koji su bili vjerni u vjeri, zaključio je biskup.

Sz. K. - J. J.

Posjet mons. Ive Musera Zemunu

Župu Uznesenja BDM u Zemunu u okviru svog pastoralnog djelovanja u Republici Srbiji 27. rujna posjetili su mons. dr. Ivo Muser (od 2005. dekan katedrale u talijanskom gradu Brixen u autonomnoj pokrajini Južni Tirol a od 2011. talijanski biskup oblasti Bolzano Bressanonea), don Markus Moling (novi privatni biskupov tajnik i za sveti red bilježnika), Wolfgang Penn (đakon), Heiner Schweigkofler (ravnatelj Caritas) i Fabio Molon (predstavnik Ministarstva inozemnih poslova za Caritas).

Naime, kao najaktivniji donatori Caritas) kada je u pitanju spomenuta zemunska župa kao i cijela Srijemska biskupija, u suradnji sa srijemskim biskupom **Đurom Gašparovićem**, oni su posjetili mnoga mjesta u Srijemu. Ovom prigodom, u župi Uznesenja BDM slavljena je sveta misa koju je predslavio mons. Ivo Muser. Na samom početku ovog euharistijskog slavlja, svim nazočnima obratio se župnik **Jozo Duspara**. Svečanom tonu cijelog ovog događaja svakako su pridonijeli i glasovi članova zbora „Zvon Katolikon“ pod dirigentskom palicom **Đorđa Stankovića**. U svojoj homiliji mons. Ivo je istaknuo veliki značaj zajedništva među ljudima u suvremenom dobu, života po Božjim zakonima i kršćanstva kao religije u okviru koje su Bog i čovjek veoma blizu jedno drugom. Kako se datum posjeta biskupa Musera poklopio s blagdanom sv. Vinka Paulskog kojeg na poseban način štiju sestre Milosrdnice iz Zemuna kao svoga zaštitnika, u homiliji je svakako bio spomenut i ovaj, veoma značajan svetac, kao primjer nesebičnog darovanja svoga života bližnjima koji su bolesni ili u bilo kakvoj drugoj nevolji. Na misnom slavlju pjevao je župni zbor „Sveta Cecilija“. Zbor „Zvon Katolikon“ održao je poslije svete mise kratki koncert. Župnik Jozo uručio je biskupu Museru i uvažanim gostima prigodne darove.

Danijela Lukinović

Zemun: II. ekumenski susret zborova

U župnoj crkvi Uznesenja BDM u Zemunu 13. listopada održan je II. ekumenski susret zborova crkvenog pjevanja. U prepunoj crkvi koja je odisala svečanom atmosferom, nazočnima se kratko obratila Renata Nađ, organizatorica ovoga događaja.



Koncert je započeo umjetnički ansambl „Kralj Petar Prvi“ pod dirigentskom palicom **Miloša Markovića**. Drugi po redu nastupao je zbor „Mozaik“ čija je dirigentica **Ivana Šljivić**. Nastupili su također i sljedeći zborovi: ekumenski muški zbor pod dirigentskom palicom **Bratislava Prokića**, domaći zbor „Sveta Cecilija“ kojim je ravnala **Višnja Dimitrijević**, zatim Pjevačko društvo „Preobraženje“ pod dirigentskom palicom **Bratislava Prokića**, a na samom kraju koncerta nastupio je dječji zbor „Preobraženje“ kojim je ravnala **Ana Simonović**. Na kraju koncerta nazočnima se obratio župnik **Jozo Duspara** i tom prigodom izrazio veliko zadovoljstvo što je u ovoj župi zazivljena tradicija da na ovako dostojanstven način, kroz pjesmu slavi Božje ime koje briše sve razlike među ljudima. Tom prigodom dodijeljene su zahvalnice dirigentima i solistima kao i svima onima koji su se na poseban način zalagali da ovaj susret protekne u ovako svečanom tonu.

Danijela Lukinović



Papina poruka UN-ovoj organizaciji za prehranu i poljoprivredu

Glad i nedovoljna ishrana ne mogu se smatrati „nečim normalnim“, istaknuo je papa Franjo, osvrćući se na veliki problem hrane, na jedan od najozbiljnijih izazova koji je pred čovječanstvom.

Sramota je da u svijetu još uvijek ima gladi i neishranjenosti, istaknuo je Sveti Otac. Papa zahtijeva ne samo da se odgovori na najhitnije slučajeve, nego da se zajednički, na svim razinama uhvati u koštac s tim problemom kako bi se postiglo pravedno i trajno rješenje. Pritom je uputio posebni apel: „Neka nitko ne bude, zbog nedostatka najosnovnijih sredstava za život, prisiljen napustiti vlastitu zemlju i svoju kulturnu sredinu!“

Ali, glad i nedovoljna ishrana ne mogu se nikada smatrati normalnima, i nečim na što se valja naučiti, kao da je to dio sustava, napomenuo je Papa te istaknuo: Nešto se mora promijeniti u nama samima, u našem mentalitetu, u našim društvima. Papa stoga zahtijeva odgoj za solidarnost, tumačeći pritom da je to, kako je rekao, nezgodna riječ, često stavljena na stranu. I zahtijeva promjenu mentaliteta, ponovno upozoravajući na kulturu bacanja i globalizaciju ravnodušnosti. /IKA/

Odbačena hrana mogla bi nahraniti sve gladne u svijetu

„Namirnicama koje se svake godine unište u Europi i u Sjevernoj Americi moglo bi se tri puta nahraniti sve gladne u svijetu!“

Napomenuo je to, uoči Svjetskog dana hrane 16. listopada i Svjetskog dana borbe protiv siromaštva 17. listopada, neprofitna organizacija „Bečki stol“ („Wiener Tafel“), koja se zalaže za razumno korištenje resursa. Premda je broj gladnih u svijetu u opadanju, još uvijek se 842 milijuna ljudi ne hrani na odgovarajući način.



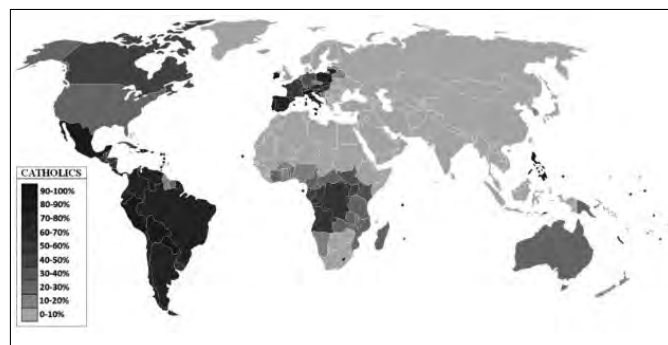
Masovno bacanje hrane nije samo moralni, nego i ekološki problem s ozbiljnim posljedicama, ističe „Bečki stol“. Oranice se koriste za proizvodnju hrane koja se nikad neće jesti. U Austriji se baca 157.000 tona zapakirane i nezapakirane hrane u vrijednosti više od milijardu eura godišnje, podaci su Ministarstva za zaštitu okoliša. To su namirnice u vrijednosti oko 300 eura po kućanstvu godišnje, navodi „Bečki stol“. Od toga se oko 70.000 tona hrane godišnje uništi samo

u Beču. Istodobno je čak 17 posto stanovnika glavnoga grada ugroženo siromaštvom. Očita je veza između gladi i prehrambenih navika: „Siromaštvo je problem distribucije“. Svatko može pridonijeti protiv rasipanja jer, ističe udruga, „borba protiv gladi počinje na vlastitom tanjuru“.

„Bečki stol“ već 14 godina gradi most između potrebitih i bogatih. Uz pomoć 400 volontera od otpada se dnevno spasi i do tri tone hrane. Od donacija trgovina, tvornica i poljoprivrednika opskrbljuju do 16.000 siromašnih putem 88 ustanova socijalne skrbi na području Beča. /IKA/

Svjetska crkvena statistika: Porastao broj katolika

Kao i svake godine, uoči Misijske nedjelje, Tiskovna agencija vatikanske Kongregacije za evangelizaciju naroda „Fides“ objavljuje statističke podatke Katoličke crkve.



Prema objavljenim podacima, od ukupnog broja stanovnika koji je 31. prosinca 2011. godine iznosio 6.933.310.000, katolici čine 17,50%, odnosno 1.213.591.000. U odnosu na prošlu godinu, broj katolika porastao je za 17.920.000. Porast je zabilježen na svim kontinentima, najviše u Africi (+8,047,000) i Americi (+6.312,000). U Europi on iznosi +822.000. Broj stanovnika na jednog svećenika porastao je za 117 i iznosi 13.394, a broj katolika na jednog svećenika, koji je također u porastu, iznosi 2.936.

Spomenimo kako je prisutan i rast broja biskupa, svećenika i trajnih đakona u odnosu na proteklu godinu. Ipak, u Europi je broj svećenika, kao i prošle godine, u padu (-2.286). /bitno.net/

Priopćenje s Papina susreta s predsjednikom Josipovićem

Papa Franjo primio je u četvrtak 10. listopada u Apostolskoj palači u audijenciju predsjednika Republike Hrvatske Ivu Josipovića, koji se kasnije susreo s državnim tajnikom kardinalom Tarcisijem Bertoneom, u čijoj je pratnji bio tajnik za odnose s državama nadbiskup Dominique Mamberti.



Tijekom razgovora, koji su protekli u srdačnom ozračju, nakon što se podsjetilo na dugu katoličku tradiciju Hrvatske, izraženo je zadovoljstvo dobrim bilateralnim odnosima, zasnovanim na četiri postojeća Ugovora, koji potiču suradnju između Crkve i države za opće dobro hrvatskog društva.

U nastavku razgovora izraženo je zadovoljstvo zbog ulaska Hrvatske u Europsku uniju i dotaknute su neke teme od zajedničkog interesa. Spomenuti su također izazovi s kojima se zemlja mora suočiti u sadašnjoj ekonomskoj krizi, kao i na regionalni kontekst s posebnim osvrtom na situaciju u kojoj se nalaze Hrvati u Bosni i Hercegovini.

Na kraju su se sugovornici osvrnuli na međunarodnu situaciju s posebnim naglaskom na stanje kršćanskih zajednica u svijetu, navodi se u priopćenju. Dr. Josipović održao je poslijepodne predavanje u Papinskoj akademiji znanosti. /IKA/

Salezijanac István Sándor novi blaženik

U subotu, 19. listopada, u Budimpešti je sluga Božji István Sándor (1914-1953), salezijanski redovnički brat iz Mađarske, proglašen blaženim.



Kardinal Péter Erdő, nadbiskup Budimpešte, predslavio je misno slavlje u suslavlju sa salezijancem kardinalom Angelom Amatom, prefektom Kongregacije za kauze svetih, koji je pročitao Papin dekret proglašenja blaženim. Slavlju beatifikacije prethodilo je molitveno bdjenje, susret mladih i misa zahvalnica.

István Sándor rođen je u Solnoku, u Mađarskoj, 26. listopada 1914. godine, u duboko religioznoj

kršćanskoj obitelji. Živio je u doba velikih političkih i društvenih prevrata i ratova. Ustrajno je odlazio u franjevačku crkvu gdje je služio kao ministrant i čitač. Ondje su brzo opazili njegovu veliku religioznu istančanost kao i vrsne ljudske kvalitete te su ga usmjerili na Salezijansku kongregaciju. Oduševljen don Boscovim likom, njegovim pedagoškim i pastoralnim metodama te njegovim cjelovitim odgojem mladeži, uz dopuštenje roditelja, ulazi u Institut, prvo kao postulant, a ubrzo zatim ulazi i u novicijat. Kada je komunistički režim započeo s progonima redovnika, mladi István također je bio prisiljen pobjeći i mjesecima se skrivati. Uskoro bježi iz zemlje i zapošljava se u Budimpešti, gdje je nastavio apostolat s mladima, svjestan da se bavi – u ono vrijeme – strogo zabranjenom aktivnošću. U ljeto 1952. policija ga je uhitila na radnom mjestu te odvela u zatvor, gdje su ga mučili. Nakon kratkog sudskog postupka, optužen je i osuđen za zavjeru protiv države, te je 18. lipnja 1953. obješen. Nakon pada komunističkog režima, godine 1990., osuda na smrt je poništena, a 1999. godine posthumno mu je nova vlast dodijelila posebnu počast, objasnio je kardinal Amato. Istaknuo je kako taj sluga Božji svima šalje trostruku poruku: vjernost od kraja pozivu, na koji nas Gospodin poziva; zauzetost u odgoju mladih za primjeren evanđeoski život; te primjer vjerodostojnoga svjedočenja Isusa; njegovih riječi ljubavi i nade. Mučenik István nam na proročki način govori o važnosti odgoja mladih, kako bismo se mogli suprotstaviti kulturi protivnoj životnim vrjednotama, ljubavi, radinosti, opraštanju i bratstvu među ljudima, zaključio je kardinal Amato.

IKA

Djetetu od 14 godina neće trebati dozvola ni za odlazak na abortus?!

Prema nacrtu Ministarstva socijalne politike i mladih, dijete starije od 14 godina, a koje je prema ocjeni liječnika dovoljno zrelo za donošenje odluke o dijagnostičkom ili terapijskom postupku u svezi s njegovim liječenjem, može samostalno dati pristanak na medicinski zahvat. /Glas Slavonije/

Papa Franjo posvetio svijet Bezgrešnom Srcu Marijinu

Bog nas iznenađuje, Bog od nas traži vjernost, Bog je naša snaga – na tim je stvarnostima papa Franjo postavio propovijed koju je održao 13. listopada, tijekom mise slavljene na Trgu svetoga Petra, pred kipom Gospe Fatimske i pred više od 100.000 vjernika koji su se okupili u prigodi Marijanskoga dana.

Nakon mise papa Franjo pročitao je Čin predanja, odnosno povjeravanja Gospi Fatimskoj, u kojoj je među ostalim rekao: Blažena Djevice Marijo iz Fatime, obnovljenom zahvalnošću za tvoju majčinsku nazočnost ujedinjujemo svoj glas s glasovima svih naraštaja koji te zovu blaženom. Čuvaj naš život u svojim rukama, rekao je Sveti Otac. Pouči nas svojom ljubavi posebne naklonosti prema malenima i siromašnima, isključenima i onima koji trpe, prema grešnicima i izgubljenima u srcu. Sve nas stavi pod svoju zaštitu i sve predaj svojemu ljubljenom Sinu, našem Gospodinu Isusu, rekao je Sveti Otac. /bitno.net/

Muslimani tijelima šttili kršćane u Pakistanu tijekom nedjeljne mise

Više od 300 Pakistanaca okupilo se u nedjelju, 6. listopada ispred crkve sv. Antuna u Lahoreu u znak solidarnosti prema kršćanima stradalima u nedavnom terorističkom napadu u kojemu je, nakon nedjeljne svete mise, ubijeno više od 100 kršćana.

– Teroristi su nam pokazali što rade nedjeljom. Sada im želimo pokazati što mi radimo nedjeljom – riječi su Muhameda Jibrana Nasira, organizatora muslimansko-kršćanskog ljudskog lanca solidarnosti ispred crkve sv. Antuna u Lahoreu.

Nakon što je muftija Muhamed Farooq ispred crkve održao govor, citirajući retke iz Kurana koji pozivaju na toleranciju i poštivanje drugih vjera, prišao mu je otac Nasir Gulfam. Stojeći jedan kraj drugoga, rame uz rame, na najbolji su način pokazali što znače riječi „jedan narod – ista krv“, ispisane na brojnim transparentima. /bitno.net/



„Vjerujem u život vječni“

Priredio: Dragan Muharem

Što znači „uskrsnuće tijela“?

Uskrsnuće tijela znači da poslije smrti neće živjeti samo duhovna duša odijeljena od tijela, nego da će i naša smrtna tijela jednom oživjeti.

Što se smrću događa našem tijelu, a što duši?

Smrću, odijeljivanjem duše od tijela, tijelo se raspada, dok besmrtna duša ide u susret Božjemu sudu i čeka da se ponovno sjedini s tijelom, kada o ponovnu dolasku Gospodnjemu preobraženo uskrsne. Shvatiti kako će se uskrsnuće ostvariti nadilazi naše predodžbe i naše shvaćanje.

Što je vječni život?

Vječni život je onaj koji započinje odmah poslije smrti. On neće imati kraja. Prethodit će mu za svakoga pojedinca poseban sud Krista, suca živih i mrtvih, a koji će biti potvrđen posljednjim sudom.

Što je poseban sud?

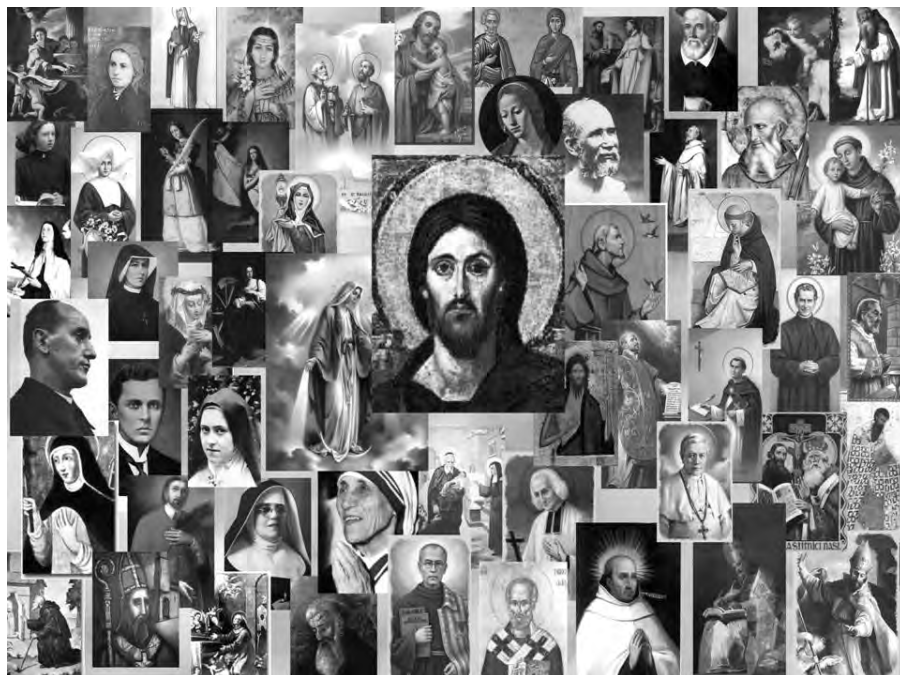
To je onaj sud kojim svatko prima u svojoj besmrtnoj duši neposrednu plaću odmah nakon smrti od Boga, već prema svojoj vjeri i svojim djelima. Ta se plaća sastoji u pristupu u nebesko blaženstvo neposredno nakon smrti ili pak nakon primjerena čišćenja, odnosno u vječnoj osudi na pakao.

Što se misli pod izrazom „nebo“?

Pod izrazom „nebo“ podrazumijeva se stanje najvišega i konačnog blaženstva. Oni koji umiru u Božjoj milosti i ne trebaju dodatna čišćenja sabrani su oko Isusa i Marije, oko anđela i svetaca. Tako tvore nebesku Crkvu gdje „licem u lice“ gledaju Boga, žive u zajedništvu ljubavi s Presvetim Trojstvom i zauzimaju se za nas.

Što je čistilište?

Čistilište je stanje onih koji umiru u prijateljstvu s Bogom, ali, premda sigurni u svoje vječno spasenje, još se trebaju očistiti kako bi ušli u nebesko blaženstvo.



Kako možemo pomoći očišćenju duša u čistilištu?

Na temelju općinstva svetih vjernici koji su još putnici na zemlji mogu pomoći dušama u čistilištu prinoseći za njih molite, poglavito euharistijsku žrtvu, ali i milostinju, oprostite i djela pokore.

Što je pakao?

Pakao je vječna osuda onih koji po svome slobodnom izboru umiru u smrtnome grijehu. Glavna paklena kazna jest odijeljenost od Boga u kome je jedino čovjekov život i sreća za koje je stvoren i za kojima žudi. Krist ovu stvarnost izražava riječima: „Odlazite od mene, prokleti, u ogranj vječni“ (Mt 25,41).

Kako pomiriti opstojnost pakla s neizmjernom Božjom dobrotom?

Premda „hoće da svi prispiju k obraćenju“ (2 Pt 3,9), Bog, budući da je čovjeka stvorio slobodna i odgovorna, poštuje njegove odluke. Stoga je sam čovjek taj koji se u potpunoj samostalnosti dragovoljno isključuje iz zajedništva s Bogom ako do trenutka vlastite smrti ustraje u smrtnomu grijehu odbacujući milosrdnu Božju ljubav.

U čemu će se sastojati posljednji sud?

Posljednji (opći) sud sastojat će se u presudi koja će dosuditi blaženi život ili vječnu osudu koju će, kada se vrati kao sudac živih i mrtvih, Gospodin Isus izreći pred njim okupljenim „pravednicima i nepravednicima“ (Dj 24,15). Prema tome posljednjem sudu uskrsnulo će tijelo imati udjela u nagradi koju je duša dobila na posebnome sudu.

Kada će se zbiti ovaj sud?

Ovaj će se sud zbiti na svršetku svijeta kojemu samo Bog zna dan i čas.

Što je nada novih nebesa i nove zemlje?

Poslije općega suda i sam će svemir, oslobođen od robovanja propadljivosti, imati udjela u Kristovoj slavi sa svečanom inauguracijom „novih nebesa“ i „nove zemlje“ (2 Pt 3,13). Tako će biti ostvarena punina kraljevstva Božjega, odnosno konačno ostvarenje Božjega spasenjskog nauma „uglaviti u Kristu sve – na nebesima i na zemlji“ (Ef 1,10). Tada će Bog biti „sve u svima“ (1 Kor 15,28), u vječnom životu.

27. 10. 2013.

30. nedjelja kroz godinu

Jr 31,7-9;
Ps 126,1-2a. 2b-3. 4-5. 6;
Heb 5,1-6;
Mk 10,46-52



Prispodoba kojom nas je prošle nedjelje Gospodin pozvao da ustrajemo u molitvi – Bog će uslišiti one koji ustraju u svojim molitvama – još uvijek odjekuje u našim ušima. Današnji pak evanđeoski ulomak dopunjava taj nauk o molitvi. Da, potrebno je moliti, ustrajno i ispravno. Prva odlika molitve jest poniznost: biti uvjeren u svoje siromaštvo, u svoju nesavršenost i nedostojnost. Kako nas podsjeća Knjiga Sirahova, Bog uslišava molitvu siromaha, ponajviše siromaha duhom. Da, Gospodin uslišava onoga tko je svjestan svoje nesavršenosti i poput carinika iz prispodobe priznaje to svoje stanje. Carinikova molitva ne polazi od njegovih zasluga, nego od Božje spasonosne pravednosti, koji u svojoj ljubavi može nadomjestiti nedostatak ljudskih zasluga. Zato Isus hvali tu i takvu molitvu, molitvu koja uistinu opravdava. Bez osobnih zasluga, po Božjoj pravednosti, carinik zaslužuje opravdanje te se svojoj kući vraća opravdan. Božja pravednost je ponuđena i nama, prihvatimo je te se i mi s molitve opravdani vratimo svojim kućama.

3. 11. 2013.

31. nedjelja kroz godinu

Pnz 6,2-6;
Ps 18,2-3a. 3b-4. 47.51;
Heb 7,23-28;
Mk 12,28b-34

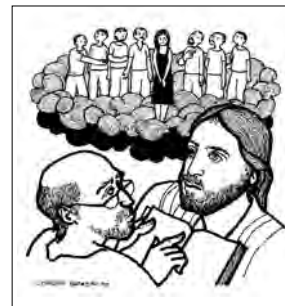


U Jerihonu se nalazi carinarnica Rimske uprave. Zakej je bio šef te carinarnice. Na savjesti on nije imao samo ucjene i financijske malverzacije uobičajene među carinicima tog doba. Njega su čak smatrali za političkog i vjerskog izdajnika. Ta surađivao je s omraženim tlačiteljima Palestine, te ih je čak i podržavao. Ne znamo koji su motivi nukali Zakeja u njegovoj želji da vidi Isusa. Nitko od mnoštva pobožnih Židova mu ne ustupa mjesto u prvim redovima. Ne može Zakej niti na kakvu terasu ili krov. No, on je snalažljiv, ustrajan, te se penje na drvo. Ugledavši ga, Isus se sam poziva u njegovu kuću. Nije samo Zakej radostan, nego je i Isus sretan što može oprostiti raskajanom grešniku i prihvatiti ga poput izgubljenog sina. Svoju radost Isus izražava ovim riječima: *Danas je došlo spasenje ovoj kući jer i on je sin Abrahamov.* Isus tako izražava svoju ljubav i potpunu posvećenost grešnicima: oni su se udaljili od Boga, a Isus ih je došao potražiti. On uvijek iznova i nas traži, a kad nas nađe, poziva nas da mu pomognemo u pronalaganju onih koji su se izgubili. Kakve li uzvišene zadaće!

10. 11. 2013.

32. nedjelja kroz godinu

1 Kr 17,10-16;
Ps 146,7. 8-9a. 9b-10;
Heb 9,24-28;
Mk 12,38-44

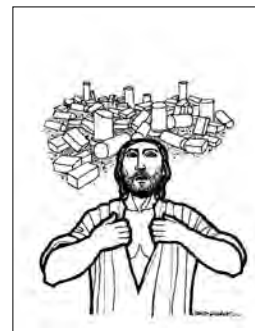


Poslije farizeja i saduceji se pojavljuju kao Isusovi protivnici. Po njihovu učenju uopće niti nema uskrsnuća, nego je to puka ljudska izmišljotina. S jedne strane smetao im je Isusov nauk o uskrsnuću, a s druge pribojavali su se da bi okupljanje mnoštva oko Isusa moglo prerasti u političku pobunu koju bi Rimljani brutalno ugušili. Zato su tražili načina kako ograničiti Isusov utjecaja na javni život, na narod. S tom nakanom oni mu iznose svoju izmišljenu pripovijest o sedmoricu braće koja su pomrla, a da su svi imali istu ženu za suprugu. Ujedno su htjeli ismijati Isusa i vjeru u uskrsnuće. Gospodin pak se ne da isprovocirati, nego vrlo mirno ukazuje na to da budući svijet nije tek nastavak ovoga. On tvrdi da će smrt biti pobijeđena i da će oni koji uskrsnu sudjelovati u Božanskom životu i neće više biti podložni biološkim i društvenim zakonima ovoga svijeta. U nastavku govora, pozivajući se na Knjigu Izlaska, Isus predstavlja biblijski argument o vječnom životu: *Bog nije Bog mrtvih*, a bio bi to da Abraham, Izak i Jakov više ne žive. Ali oni žive i slave Boga! Gospodin Bog poziva sve ljude u svoj očinski dom, jer želi da svi mi s Njime uživamo puninu života u besmrtnoj vječnosti.

17. 11. 2013.

33. nedjelja kroz godinu

Dn 12,1-3;
Ps 16,5.8. 9-10. 11;
Heb 10,11-14. 18;
Mk 13,24-32



Dok se učenici dive ljepoti hrama, Isusov pogled seže puno dalje: on vidi uništenje Jeruzalema, prirodne katastrofe, znakove s neba, progone Crkve i pojavu lažnih proroka. To su očitovanja raspadanja starog svijeta ranjenog grijehom i porođajni boli nastajanja novog neba i nove zemlje. U svim vrstama progona Crkve i njezina osporavanja, ne trebamo vidjeti samo mračne tragedije. Ne, na taj način se također naša vjera čisti i učvršćuje nade. To su ujedno i prigode da se životno posvjedoči za Krista. Kako bi drugačije svijet upoznao njegovo Evanđelje i snagu njegove ljubavi? No, nisu najveća opasnost za Crkvu progoni. Još veća opasnost prijeti od lažnih proroka, koji se predstavljaju u Kristovo ime. Oni koriste nemire i burne povijesne prevrate, kako bi u vremenima nesigurnosti za svoje ideologije, za pseudo-znanstvene ideje o svijetu i za svoje pseudo-religije pridobili što veći broj Kristovih vjernika. Istiniti Kristov dolazak bit će toliko jasan da nitko o njemu neće moći zdvajati. Isus zato hrabri svoje učenike svih vremena da ostanu uz Njega sve do kraja. On će preobraziti sve tuge, sve neuspjehe pa čak i smrt u slavno uskrsnuće. To je naša nada! Zato se ne bojimo prijetnji kraja ovoga svijeta, jer on je za nas vjernike početak vječnosti.

25. listopada

Blažena Katarina Kosača-Kotromanić

(* 1424 + 25. listopada 1478.)

- Prešla na katoličku vjeru ● dobro odgojeno dijete ● poslala franjevce u Jajce ● franjevačka trećoredica ●
- djecu joj oteli Turci ● prikupljala darove, da pomogne Bosni i otkupi svoju djecu ● franjevci je štiju kao blaženicu ●
- i danas se nosi crnina u Kraljevoj Sutjesci ● zaštitnica izbjeglica i prognanika ● zaštitnica majki ●

Rodila se u Blagaju kraj Mostara. Roditelji su joj herceg Stjepan Vukčić Kosača i Jelena Balšić, koja je Katarinu primjerno odgojila. Stjepan Vukčić Kosača bio je tada najugledniji velikaš u Bosni, koji je uspio raširiti svoje posjede na čitavu današnju Hercegovinu, južne dijelove Bosne, srednju Dalmaciju i mjesta od Dubrovnika do Kotora. Njegova se kći Katarina rodila oko 1424. Katarinino djetinjstvo i mladost padaju u teško razdoblje bosanskog kraljevstva. U to vrijeme je u Bosni vladala ne samo vjerska, već i politička nesloga. Katarinin otac je pripadao onoj strani društva koja je zagovarala nagodbu i pregovore s Turcima. Druga je strana bila jača, a bila je protiv dogovora s Turcima. Ti su se ljudi vezali uz kršćanski Zapad, posebno na papu. Ova je stranka osobito ojačala kada je papa Eugen IV. na Novu godinu 1443. pozvao kršćanski svijet u borbu protiv Turaka. Iz takvoga je ozračja Stjepan Tomaš došao na vlast.

Da bi uz sebe vezao Stjepana Vukčića Kosaču, mladi vladar Stjepan Tomaš je odlučio uzeti Vukčićevu kćer Katarinu za ženu. Katarina je tada imala 21 godinu.

Tada je Katarina ostavila patarenstvo kako bi prigrlila katoličku vjeru, pa se 26. svibnja 1446. vjenčala sa Stjepanom Tomašem. Kao kraljica poslala je franjevce u Jajce, da tamo učvrste vjeru. Bila je u franjevačkom svjetovnom redu, te je i tako hranila svoj duhovni život. Na Bosnu su sve češće robeći i paleći navaljivali Turci. Unatoč prijetećoj opasnosti, bosanski velikaši nisu uspijevali zauzeti jedinstven stav. Jedni prema drugima su bili nepovjerljivi. Potajno su pojedinačno pokušavali za sebe osigurati sigurnost pred Turcima, za slučaj da Bosna padne.

Kralj Stjepan Tomaš je umro 1461. godine, pa je Katarina ostala s dvoje nejake djece, Sigismundom i Katarinom. Bosanskim kraljem postao je Stjepan Tomašević, sin Stjepana Tomaša. On je prvi bosanski kralj, okrunjen krunom primljenom iz Rima. I njemu je bila glavna briga da ostane u dobrim odno-

sima sa Stjepanom Vukčićem Kosačom, pa je još prije svoga krunjenja priznao kraljici Katarini sva prava kraljice majke. Tako je ona ostala na dvoru sve do godine 1463., kada je turski sultan Mehmed II. s velikom vojskom osvojio Bosnu. Tom je prilikom zarobljen i ubijen i sam kralj Stjepan Tomašević, odvedeno je u tursko ropstvo i dvoje nejake djece kraljice Katarine, a ona je uspjela izmaći smrti, jer se u to vrijeme nalazila na području dubrovačke republike kod brata Vladislava. Tamo je nastupala kao zakonita predstavnica bosanskog kraljevstva.



Kraljica Katarina, a tako i njezina djeca, proživjeli su i propatili sudbinu hrvatskog naroda u Bosni. Samo su se rijetki katolici uspjeli održati u Bosni i nadživjeti pet stoljeća dugu tursku okupaciju. Bosanski Hrvati su trpjeli najgore progonstvo. Neki su, da spase svoj život, prešli na islam. S jedne strane islamizacija, a s druge velika iseljavanja i bijeg naroda, učinili su da je nekada katolička Bosna opustjela. Bježalo se kako bi se spasio život i sačuvala vjera katolička.

Fra Gabrijel Tomić je pokrenuo postupak za beatifikaciju ove velike kršćanke. On kaže: „Katarina je bila uz narod, doživjela je sudbinu naroda i za spas toga naroda krenula je u izbjegliš-

tvo“. Godine 1466. Katarina je našla utočište u Rimu kod pape Pavla II. Po njegovoj naredbi Katarina je primala stalnu pomoć iz papinske riznice. Imala je uza se i mali dvor bosanskih velikaša, a zadnjih desetak godina živjela je u blizini crkve svetog Marka, gdje je hrvatska bratovština svetog Jeronima imala svoje kuće, pa nije isključeno da je u jednoj od njih i ona živjela i umrla. Kroz čitavo vrijeme svoga boravka u Rimu mislila je na oslobođenje svoje kraljevine i svoje nejake djece, koja su u Carigradu kod sultana odgajana u islamskom duhu. Tražila je Katarina pomoć od raznih talijanskih vladara, kako bi mogla otkupiti svoju zarobljenu djecu iz Carigrada. Njezina su se nastojanja izjalovila. Nikada više nije vidjela svoje djece.

Smrt dobre kraljice

U svojoj 54. godini Katarina se razboljela. Tada je jednog splitskog svećenika koji je boravio u Rimu zamolila da joj pomogne napisati oporuku. Svjedok je bio rapski arhiđakon Jure i šest rimskih franjevaca. Oporukom je hrvatskoj crkvi svetog Jeronima ostavila svu svoju dvorsku kapelu: knjige, posuđe i misna odijela. Crkvi svete Katarine u Jajcu je darovala svoje relikvije. Kao zakonita predstavnica bosanskog kraljevstva Svetoj stolici je ostavila Bosnu. Umrla je u Rimu 25. listopada 1478. godine. Nad grobom joj je podignut spomenik s natpisom: „Katarini Kralici Bosanskoj, Stipana Hercega od Svetog Sabe, od poroda Jelina i kuće Cara Stipana rođenoj, Tomaša kralja Bosanskoga ženi, koja živi godinu 54. i priminu u Rimu na lito Gospod. 1478.“.

Na spomendan njezine smrti drži se misa za kraljicu na Bobovcu, a u Kraljevoj Sutjesci žene u znak žalosti za kraljicom nose crne marame (katarinke). Kraljičin kip u samostanskoj crkvi „krije sladak okus slavne prošlosti pomiješan s gorčinom tuge i tragedije kraljice i njenog puka“. Franjevci je štiju kao blaženicu. Zaštitnica je izbjeglica i prognanika, zaštitnica udovica i majki.

Govori vam sluga Božji otac Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

O. Gerard i sveta Terezija Avilska

Piše: mr. o. Mato Miloš, OCD

Mjesec listopad je posvećen Kraljici svete Krunice i dvjema crkvenim učiteljicama, svetoj Tereziji Avilskoj i sv. Maloj Tereziji, na čijim se duhovnim izvorima napajao naš sluga Božji o. Gerard i izrastao u mistika naši bačkih ravnicama. Terezija Avilska se rodila 28. ožujka 1515., u Avili u Španjolskoj. Kao mlada djevojka stupila je u samostan Utjelovljenja sestara karmelićanki. Bila je vrlo promišljena i odlučna žena. Kada je odlučila postati redovnica, stvar je uzela vrlo ozbiljno. Nije odmah postala savršenom i svetom. Ona je čak 18 godina provela u osrednjosti duhovnog života. Terezija je znala i vjerovala da je odlučujuće oružje za svaku stvar u životu jedino molitva od koje sva druga sredstva dobivaju jakost. U borbi za Krista i Crkvu osnivala je samostane u kojima će njezine sestre moliti i na taj način boriti se za kraljevstvo Božje. Povijest joj je dala za pravo jer je postala jednom od vrhunskih osoba katoličke obnove XVI. stoljeća čiji utjecaj još i danas traje. Njezin se život i duhovno iskustvo savršeno utkalo u obnoviteljski pokret Crkve što ga je započeo Tridentinski Sabor. Umrula je 14. listopada u Albi de Tormes 1582. Na njezinim se spisima nadahnjuju i danas mnogi redovnici, redovnice i kršćanski laici.

Naš je sluga Božji o. Gerard poput sv. Terezije Avilske tražio samo Boga, da bi kroz Boga pronašao samoga sebe i vrednovao svakog čovjeka. U njemu je gorjela terezijanska revnost za Crkvu, za duše, za kraljevstvo Božje. Dugogodišnjim vježbanjem u krepostima, uz nemale žrtve i odricanja, odlučno je spajao kontemplaciju koja je prvotna karizma Reda s apostolskim zalaganjem, težeći za uključenjem samoga sebe u djelo otkupljenja svijeta i širenja kraljevstva Božjega na zemlji. Kako uči sv. Terezija Avilska, i o. Gerard je bio svjestan da se ništa ne može postići bez molitve koja je prijateljski razgovor s onim za kojega znamo da nas ljubi. Ljubomorno je obdržavao dvosatno razmatranje na dan što ga propisuju konstitucije uz korno moljenje Časoslova. U meditaciji je govorio Bogu „srcem“ a ne samo mozganjem. U meditativnoj molitvi Bogu je očitovao sve svoje želje koje je nosio u svom srcu, slijedeći nauk sv. Terezije Avilske koja kaže kako kon-



templativna duša nastoji reći Bogu da ga ljubi i da ga želi ljubiti. O meditaciji o. Gerard zapisuje: „Vazda imam posla, jer moram razmatrati: kako djelovati i na Vas se, Isuse i Marijo, oslanjati“.¹ „Bez razmatranja ništa. Razmatranje: disanje... Razmatrati mora svaki. Razmatranje mora biti preludij djela i slijediti iza svakog djela“.² Prema učenju sv. Terezije Avilske molitva je dinamična stvarnost, koja može molitelja uvesti u molitvu motrenja ili kontemplacije, u mistiku. O. Gerard o meditativnoj molitvi piše: „Razmatranje: Bogu putovanje, s Bogom razgovaranje, Boga traženje, dokle god ne postignemo sjedinjenje, sada po vjeri, a poslije u slavi i ljubavi. Sadašnje sjedinjenje je duši uživanje, slađe nego tijela naslađivanje“.³ „Dakle, što karmelićanin čini u samoći, to treba u poslušnosti činiti riječju i djelom. Što je čuo od Isusa u kontemplaciji, to treba priopćiti drugima“.⁴ Mistika je čisti Božji dar kojega ne možemo mi sami postići. Ovu milost Bog daje kome, koliko i kada hoće. Tu milost je dobio o. Gerard kada zapisuje: „Pod sv. misom, kod oltara sv. Josipa sam odlučio: udisajte, izdisajte u meni ljubav svakim disanjem, neka gori, neka miriše sav svi-

jet od Vaše ljubavi (8. listopada 1930.). Želim da dišeš na mene iz sv. Hostije. Jest, Tebe samo želim Isuse, udisat i izdisat da sav svijet tvojom ljubavlju napunim. Moja mistika: što je Vama milo, Isuse Marijo! Biti mučenik ljubavi kako bih bio Vašeg društva dionik“.⁵ O mističnom životu o. Gerard zapisuje: „Mističnim životom živi duša koja je psihički zdrava, koja je ponizna, koja živi živom vjerom, pod Isusovim vodstvom“.⁶ Sve što je o. Gerard u molitvi, meditaciji, kontemplaciji i mistici doživljavao, u svome svećeničkom djelovanju vjernicima je priopćavao i duhovno odgajao naš vjernički većinski zemljoradnički, kao i intelektualni puk. Poput sv. Terezije Avilske nije Božje darove samo za sebe držao. Druge je obogaćivao. I u tome je njegova veličina.

¹ O. Gerard, *Theologia pastoralis*, 002858.

² *Isto*, 002859.

³ O. Gerard, *Razgovor s Isusom i majkom*, 004157.

⁴ *Kronika somborskog samostana*, 001829, str. 14-16.

⁵ O. Gerard, *Blago duše*, 008295.

⁶ O. Gerard, *Theologia pastoralis*, 003501-02.

U Subotici proslavljena 100. obljetnica rođenja Alekse Kokića

Pjesništvo Alekse Kokića jest svetohranište žive riječi

Piše: *Katarina Čeliković*

Polaganjem vijenaca na svećeničku grobnicu na Bajskom groblju, u Subotici je u nedjelju, 13. listopada počela proslava stote obljetnice rođenja svećenika i pjesnika Alekse Kokića. Istoga je dana u katedrali-bazilici služena sveta misa, a na sam dan rođenja ovoga velikana, 14. listopada u Gradskoj kući otvorena izložba „Aleksi u čast“ te je slavlje završeno svečanom akademijom uz nastup brojnih sudionika.

Pohod grobu

Dan uoči stotog rođendana Alekse Kokića, 13. listopada 2013., na Bajskom groblju, pred svećeničkom grobnicom okupili su se predstavnici Crkve, hrvatskih institucija i obi-



telji kako bi položili cvijeće na grob ovog prerano preminulog svećenika i pjesnika. Posmrtni ostaci Alekse Kokića, preneseni su u svećeničku grobnicu 1980. godine prigodom 40. obljetnice njegove smrti. Vijence i cvijeće na grob su osim obitelji položili predstavnici Hrvatskoga nacionalnog vijeća, župe Isusova Uskrsnuća, Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici i NIU „Hrvatska riječ“. Obred na groblju predvodio je katedralni župnik i predsjednik Katoličkog društva za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ mons. **Stjepan Beretić**.

Misa za Aleksu

Veza s Aleksom, ona duhovna koja nikada ne prestaje, bila je na poseban način oživljena na svetoj misi u katedrali koju je predvodio katedralni župnik mons. Stjepan Beretić, a s njim su suslavili svećenici mons. **Bela Stantić**, **Željko Šipek**, **Julije Bašić**, **Željko Augustinov** te **đakon Dražen**



Dulić. Rodbina, predstavnici hrvatskih institucija i svećenici pokazali su skupa s ostalim vjernicima kako zaborav nije prekrpio zlatnog sina bačke ravnice, o kojem je nadahnuto govorio mons. Beretić. Katedralni zbor „Albe Vidaković“ pod ravnanjem **Miroslava Stantića** uljepšao je ovo misno slavlje izvođeci i Aleksine uglazbljene stihove.

Izložba „Aleksi u čast“ u vestibulu Gradske kuće

Proslava stotog rođendana svećenika i pjesnika Alekse Kokića nastavljena je 14. listopada kada je u vestibulu Gradske kuće otvorena izložba „Aleksi u čast“. Izložbu je pripre-



mila **Katarina Čeliković** koja je na početku otvorenja pojasnila kako se na izložbi osim fotografija iz različitih razdoblja velikanova života, nalaze i njegove knjige, rukopisi, te nekoliko osobnih predmeta koje publika nije imala prilike do sada vidjeti. Dio izložbe čine i slike **Zvonimira Orčića** inspirirane Kokićevim stihovima, kao i nagrađeni likovni radovi učenika pristigli na natječaj „Ravnica i klasovi pjevaju“. Izložbu je otvorio katedralni župnik i predsjednik Katoličkog društva za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ mons. Stjepan Beretić podsjetivši publiku na brojne Aleksine stihove.



Kultura sjećanja i zajedništvo protiv zaborava

Svečana akademija započela je u Velikoj vijećnici Gradske kuće, ispunjenoj publikom, riječima: *Na život pozvan, 14. listopada 1913., sin Ivana i Ane, rođene Miković: Aleksa Kokić – svećenik i književnik – pjesnik ponajprije i najviše. Jedan klas u zlatnoj ravnici, rastao s mnoštvom drugih, a ipak najsjajniji, najtrajniji. Izrastao iz zemlje plodne, u nju u suzama vraćen, stostrukim plodovima rađa za nas danas.*

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata u suradnji s hrvatskim udrugama i institucijama zajednički su realizirali proslavu stote obljetnice rođenja Alekse Kokića u okviru projekta posvećenog hrvatskim velikanima u Vojvodini. Stoga je važno usprotiviti se nametanom zaboravu onoga vrijednoga u



prostoru kulture vojvođanskih Hrvata, rekao je ravnatelj ZKVH-a **Tomislav Žigmanov**: „I to na način da se snaže sadržaji svijesti koji govore u prilog da je kulturna baština Hrvata u Vojvodini dulja od konca Drugoga svjetskog rata, kako to neki zlonamjerno tumače, i da ona ima ostvaraje koji prema svojoj kvaliteti izlaze iz okvira u kojemu su nastali. Jedan od njih je i Aleksa Kokić, koga se večeras sjećamo. Sjećamo

ga se na način kako to čine razvijeni kulturni prostori – podsjećanjem na njegov život izložbom u foajeu ove divne zgrade, objavom reprezentativne knjige sabranih pjesama, te ovom svečanom akademijom. Pri tomu, nikome ne štetimo, nikoga ne provociramo, već krijepimo pouzdanje u vrijednosti vlastitih ishodišta, obogaćujemo sadržaje o uzornim životima i nukamo mlade da se trse činiti slično“, kazao je Žigmanov.

Kokićeva poezija bez trunja u očima



O pjesništvu Alekse Kokića govorila je **Božica Zoko**, književnica i književna kritičarka iz Gradišta u Hrvatskoj. Po njezinom mišljenju, „Njegovi stihovi, gotovo redovito vezani i u sroku ostaju – slobodni. Slobodni – kako je slobodan onaj koji ne griješi, koji ima čistu savjest, koji smije sve pogledati jer ima čisto oko. To je poezija bez trunja u očima. Slobodna od besmislica i dvosmislica – koje uvijek vrebaju na riječ.

Konačan dojam koji ostavlja pjesništvo Alekse Kokića jest svetohranište žive riječi.

Kokić je pjesnik budućeg doba. Pjesnik kojeg ćemo tek početi čitati. Kokićevi pjesnički suvremenici su velikim dijelom već objavljeni, pročitani, proživljeni i odživljeni – stoga je red da naprave mjesto među sobom i daju prednost Kokiću koji je za hrvatsku književnost sačuvao radosnu točku uzne-

senja u višu stvarnost koja je ipak među nama. Kraljevstvo nebesko? Da! To je točka što se pretvara u usklik – Tonko Maroević je svoju antologiju suvremenog hrvatskog pjesništva devedesetih godina prošlog stoljeća nazvao *Usklićnicima* – ali spram, iz mnogih hrvatskih antologija izostavljenog, Kokića – kako je sumorna i staračka ta poezija! Stari poganski vjekovi govorili su da koga bogovi vole umire mlad. Ni mi iščitavši Kokićeve stihove ne možemo ništa drugo reći nego da ga je Bog volio i da ljubavi nije uzmanjkalo ni kod Alekse. Do kraja. Netko u sto godina ne voli toliko i toliko zanosno. Znao je uzvratiti Bogu ljubav“.

Svoje dirljivo izlaganje, ona je završila riječima: „Aleksa je Kokić Subotici, Bunjevcima – svim Hrvatima i onima koji nas hoće razumjeti sagradio jednu katedralu na kojoj nema pukotine, koju su bombe i potresi samo učvrstili, blato je očistilo, malenost je učinila velebnom – osvjetlila ju ljubav“.

Nova knjiga sabranih stihova *U sjenama ravnice*



Za rođendan pjesniku, prvi puta svi stihovi u jednoj knjizi – *U sjenama ravnice*. Knjigu je tiskao Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata upravo za ovu proslavu, a ne laku ulogu sakupljačice pjesama i priređivačice imala je **Željka Zelić** koja je i predstavila knjigu. Nastala radi cjelovitoga prikaza njegova pjesničkoga opusa – od ranih početaka 1928. do njegove smrti 1940., u knjizi su sabrane Kokićeve pjesme objavljene u knjigama, ali i one koje su objavljene u antologijama i periodici, kao i pjesme iz rukopisne ostavštine. Govoreći o knjizi, Željka Zelić je kazala kako su cijeli Kokićev život i djelovanje prožeti molitvom za sebe i za druge, ali i za njegov rod koji strpljivo, privinut nad zemljom, ali s pogledom usmjerenim prema gore, podnosi životne tegobe. „Pjesme su mu tople, jasne i ekspresivne, a premda često meditativno konotirane, Kokić u njima pjeva o realnosti života, ne uznoseći se i ne slikajući stvarnost nerealnim slikama. On se sa svojim i divi, i raduje, i plače i suosjeća, ali i moli. I upravo zato su njegove pjesme toliko sugestivne, i čitajući ih s vremenske distance od više od sedamdeset godina od kako su prvi put objavljene, možemo reći da se i čovjek današnjice u njima može lako pronaći, iz njih može crpiti utjehu i molitvu u svakidašnjici.“

Ono što nas čini ponosnim to je naše večerašnje zajedništvo u proslavi 100. obljetnice rođenja velikog pjesnika bunjevačke nane, a u kojem su sudjelovali: Hrvatsko nacionalno vijeće, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Novinsko izdavačka ustanova „Hrvatska riječ“, Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“, katedralna župa sv. Terezije Avilske, župa Isusova Uskrsnuća i Pučka kasina, Hrvatska čitaonica, Gradska knjižnica Subotica i Hrvatska glazbena udruga „Festival bunjevački pisama“.

Program dostojan slavjenika

Publici, koja je ispunila veliku vijećnicu subotičke Gradske kuće, voditeljica **Nevena Mlinko**, obratila se ovim riječima: „Večeras klasovi pjevaju, srebrno se klasje njiše u sjenama ravnice. Lijepo je ovaj pjev uskladiti, dati mu svečarsku notu. Mi to činimo danas onako kako bi Aleksa želio – sla-



Svima koji su na bilo koji način pomogli u pripremi ili realiziranju ove priredbe, kao i Vama koji ste svojom nazočnošću uveličali svečanost, od srca zahvaljujemo, dozivajući Vam u pamet Aleksine riječi:

**Tako eto sve je kod nas
lipo, zdravo, dobre volje –
samo da je više sloge
bilo bi nam svima bolje.**



Davorin Horvacki



vlč. Dragan Muharem



Lidija Ivković



Lazar Cvijin



Anđela Horvat

vimo zajedno, ujedinjeni i ponosni na svoju baštinu i na sina bačke nizine, rođena na današnji dan prije stotinu godina!". Slavlje je nastavljeno, kako to obično biva, govorima, pjesmom, stihovima.

Pjesme su kazivali najbolji recitatori Hrvatske čitaonice **Davorin Horvacki**, **Donna** i **Claudia Karan**, **Karla Rudić**, te **vlč. Dragan Muharem** i **Lazar Cvijin**. Kokićevo uglazbljenu poeziju predstavili su i izveli katedralni zbor „Albe Vidaković“, Collegium musicum catholicum i dječji katedralni zbor „Zlatni klasovi“ pod ravnanjem **Miroslava Stantića**, tamburaški orkestar HGU „Festival bunjevački pisama“ pod ravnanjem **prof. Mire Temunović** i Dječji zbor ove udruge pod ravnanjem **Marine Piuković**, te vokalne solistice **Nevena Orčić** i **Lidija Ivković**. Od uglazbljenih stihova ove su večeri izvedene „Pozdravna pjesma“, „Jutro na selu“, „Božur“, „Subotica“ i „Bačka“.

Nagrade najboljim autorima literarnih i likovnih radova

Godina hrvatskih velikana povod je i za upoznavanje s našim velikana učenika koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku ili slušaju predmet Hrvatski jezik s elementima hrvatske kulture. Hrvatsko nacionalno vijeće, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i NIU „Hrvatska riječ“ raspisali su literarni i likovni natječaj „Ravnica i klasovi pjevaju“ s ciljem približavanja Alekse Kokića hrvatskim školarcima. Na natječaj je prispjelo mnogo radova koje su članovi dvaju povjerenstava pregledali i ocijenili. Po deset najboljih autora likovnih i literarnih radova nagrađeno je na svečanoj akademiji, a ostalima su nagrade uručene naknadno. Nagrade su pripremile i čestitale autorima **Anđela Horvat** i **Katarina Čeliković**, a najuspješnijim autorima uručio ih je **mons. Bela Stantić**. Nekoliko radova je pročitano i oduševilo prisutnu publiku.



Bernadica Ivanković i Filip Skenderović

Natječaj „Ravnica i klasovi pjevaju“

Najuspješniji autori literarnih radova

Lucija Ivaković Radaković, OŠ „Matko Vuković“ Subotica
Filip Skenderović, OŠ „Ivan Milutinović“ Mala Bosna
Mateja Skenderović, Gimnazija „Svetozar Marković“ Subotica
Regina Dulić, OŠ „Matko Vuković“ Subotica
Dario Lakatoš, OŠ „Ivan Milutinović“ Subotica
Katarina Petreš, OŠ „Matija Gubec“ Tavankut
Jelena Mučalov, OŠ „22. oktobar“ Monoštor
Larisa Skenderović, Gimnazija „Svetozar Marković“ Subotica
Gordana Cvijin, Gimnazija „Svetozar Marković“ Subotica
Nikola Prčić, Gimnazija „Svetozar Marković“ Subotica

Najuspješniji autori likovnih radova

Teodora Dožai, OŠ „Pionir“ Stari Žednik
Josip Jurić, OŠ „Ivan Milutinović“ Mala Bosna
Maja Imrić, OŠ „Matko Vuković“ Subotica
Marko Grmić, OŠ „Matija Gubec“ Tavankut
Valentina Ostrogonac, OŠ „Moše Pijade“ Bereg
Maja Benić, OŠ „Moše Pijade“ Bereg
Miroslav Stantić, OŠ „Ivan Milutinović“ Mala Bosna
Blaženka Lulić, OŠ „Ivan Milutinović“ Mala Bosna
Danijela Antunović, OŠ „Matko Vuković“ Subotica
Martina Buljovčić, OŠ „Matko Vuković“ Subotica



Nevena Orčić

Razgovor s don Damirom Stojićem, studentskim kapelanom u Zagrebu

Živite u fantastičnoj prigodi da budete sol zemlje i svjetlost svijeta

Razgovarao: *Andrija Anišić*

Zvonik: Kakva je to dužnost „studentski kapelan“? Koje su sve Vaše obveze?

□ Služba kapelana u studentskim domovima postoji od 1993. godine, i tada, u dogovoru sa zagrebačkim nadbiskupom kard. Franjom Kuharićem, riješeno ja da studenti u studentskim domovima imaju svog kapelana, a to su studenti koji dolaze mahom iz cijele Hrvatske, Bosne i Hercegovine i šire. Oni tu borave privremeno dok ima traje studij te se vraćaju doma ili odlaze negdje drugdje. Međutim, dok su tu, ne može se od njih očekivati da se uklupe u ovdašnje župe, jer su oni „tranzitni“ vjernici i stoga je potrebna duhovna potpora, što je normalno u drugim zemljama. Ja sam treći u nizu i naša salezijska zajednica prisutna je u pastoralu studenata već skoro dvadeset godina.

Koje su moje dužnosti? Većina studenata preko dana su na faksu, prije ili poslijepodne i nalaze se smješteni u više domova. Otprilike, radi se o broju od oko 7 tisuća studenata. Studenski kapelan je na raspolaganju prvenstveno za njihove duhovne potrebe. Od srijede do petka sam doslovce cijeli dan od 9 ujutro do 19 sati navečer na raspolaganju za razgovor, ispovijedi... Ponedjeljak ostavljam za svoje pripreme, jer mi je potrebno čitati, spremati se za sve nagovore koji mi predstoje u narednom tjednu. U utorak navečer je vjeronauk za studente u studentskom domu Stjepan Radić na Savi. Također, i u srijedu navečer je vjeronauk u crkvi Svete Mati



STUDENTSKI
PASTORAL
BOSNANSKOHERCEGOVINA

Slobode na Jarunu. Imam dva puta jer je toliko studenata koji žele doći a ne mogu svi doći jednu ili drugu večer, ali je tema ista za oba susreta. Odaziv je ogroman, skupi se više od tisuću studenata obje večeri. U četvrtak navečer imam molitvenu zajednicu studenata „Božja pobjeda“. Redovito organiziramo hodočašća, između ostalog i u Taize, te godišnje hodočašće studenata u Rim i, naravno, sudjelujemo na susretima hrvatske katoličke mladeži svake godine. Mjesečno organiziramo interdisciplinarnu tribinu kada pozivamo i druge predavače, također i četiri duhovne obnove godišnje. Naravno, uklapamo se i u događanja mjesne crkve. Imamo i internetsku stranicu www.studentski-pastoral.com gdje se studenti mogu informirati ne samo o događanjima koja predstoje, nego mogu postaviti svoja pitanja u rubrici „Pitajte kapelana“. Čini mi se da je to najveća arhiva pitanja i odgovora za mlade Crkve u Hrvata na internetu.

Mogu reći da su mi obveze raznolike, svaki tjedan mi je drugačiji. No, bez obzira na sve dužnosti, mogu reći da mi je lijepo raditi sa studentima.

Zvonik: Vjerujem da su Vas za tu službu predložili Vaši poglavari, a kako je došlo do toga da putujete po svijetu navješćujući Kristovu Radosnu vijest?

□ Za službu koju obavljam izravno je odgovoran zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić, ali kako rekoh, već 20 godina, u dogovoru s našim svećenicima Hrvatske salezijske provincije, ovu službu obavljaju braća salezijanci. Kako to funkcionira? Naime, moj provincijal predloži osobu a nadbiskup udjeljuje dekret. Tako da sam ja treći u nizu studentskih kapelana.

Drugi dio pitanja – kako je došlo do toga da putujem po cijelome svijetu – pa, iskreno ne znam, nigdje se ja sam ne pozivam, drugi me pozivaju. Budući da su u domovima studenti iz cijele Hrvatske, BiH i šire, oni se vraćaju doma, župnicima i govore o tim događanjima i mislim da je to način kako su se vrata otvorila na mnogim mjestima. Primjerice, u Zagrebu ima stotinjak župa, stotinjak župnika, i ti župnici rade i bez njih ne bi ništa funkcioniralo, ali posao studentskog kapelana je ipak malo drugačiji, ne uklapa se u onaj župni obrazac gdje su redovita krštenja, vjenčanja, sprovodi, pouke za krizmanike i dr. Dakle, ne radi se o Damiru Stojiću, nego o službi koja ipak malo iskače iz redovite župne prakse. Čim se na jednom mjestu skupi tisuću mladih, tu je odmah javnost zainteresirana, mediji, nekima čak to i smeta, tako da nisam do priželjkivao ali mediji su par puta dolazili i izvijestili. Na taj način stvorio se neki imidž i možda je i to pridonijelo svemu tome.

Zvonik: Osim teoloških predavanja, kakve sve oblike susreta, duhovnih obnova, seminara i dr. držite u Hrvatskoj i po svijetu? Da li osim za mlade držite nešto slično i za starije?

□ Mogu reći već sada da mi je svaki vikend do Božića pun i nekad moram





birati kuda ću ići. Imam neku svoju ljestvicu prioriteta. Pošto sam salezijanac, a kako znate, naša je karizma i poslanje rad s mladima, iskreno, idem tamo gdje su mladi. Naravno, na tim susretima dolaze ljudi i ostalih uzrasta, hvala Bogu. Ali ako me, na primjer, zovu na župu držati misije i u isto vrijeme me neki povjerenik za mlade zove držati predavanje mladima, naravno da ću izabrati ovo drugo. Iskreno, dajem prednost mladima.

Kakvi sve oblici susreta postoje? Neki me zovu na tribine, neki na jednu katehezu u školi tj. na jedan blok sat, u zadnje vrijeme držim i seminare, duhovne obnove, duhovne vježbe, razmatranja, klanjanja, svete mise...

Zvonik: Jeste li sami u tom svom poslanju ili vam još tko pomaže?

□ Drago mi je da ste postavili ovo pitanje. Nisam sam. Evo, spomenuo sam molitvenu zajednicu „Božju pobjedu“. To je jedna cijela vojska mladih studenata koji žive svoju vjeru, redovito se skupljaju na molitvu, i osim što me prate molitvom (čak postoji i raspored kad tko moli, da li krunicu ili nešto drugo), vjerujem da je iza mene cijela jedna sila ljudi. Osim toga imam jednu ekipu mladih koja me prati i koji se nalaze u publici dok naviještam i propovijedam, a

oni se za to vrijeme mole za mene, što mi je izuzetno važno. I ne samo da me prate, nego mi daju ideje. Imam dva-tri studenta koji pomažu u tome što me konstruktivno kritiziraju i to čine s ljubavlju, a to mi itekako znači. Kažu mi, na primjer, ako se ponavljam i slično, i mogu reći da rastem uz njih. Hvala Bogu, nisam sam.

Zvonik: U Subotici ste imali duhovnu obnovu pod geslom (Ne)plodna smokva, kako određujete teme duhovnih obnova ili seminara koje držite?

□ U ovome sam dosta fleksibilan i slobodan i dajem prednost domaćinu da izabere temu, u ovom slučaju u Subotici su domaćini izabrali temu i ja se nastojim uklopiti u to. Naime, svećenici i ljudi bolje poznaju prilike u kojima žive i bolje znaju što bi ljudi trebali čuti. Zato uvijek pitam – što želite čuti, koja tema vas interesira... Naravno, dogodi se da su i oni fleksibilni pa bi da ja radije sam odaberem. Uvijek nastojim izreći one temeljne stvari, primijetio sam da smo odlutali od nekih temeljnih stvari i zato, kad imam tu slobodu, uvijek ću dati prednost važnosti govora o euharistiji, ispovijedi, Blaženoj Djevici Mariji, sakramentima Crkve, duhovnosti, i ne samo nekoj općenitoj duhovnosti, nego onoj u Crkvi, Crkva je dakle važna. Naravno, mnogi traže čuti o teologiji tijela.

Suvremene vjernike muče mlakost i sumnja u vjeri. Mnogi naši vjernici rade na svojim radnim mjestima ali ne znaju živjeti svoju vjeru u svakidašnjici.

Zvonik: Putovali ste dosta po Hrvatskoj i po svijetu i održali mnoštvo predavanja, razmatranja... Možete li sažeto reći koji problemi najviše muče

suvremene vjernike, Crkvu a koje problemi se najviše ističu u svijetu politike, gospodarstva, kulture? Koja rješenja Vi predlažete jednima i drugima?

□ Što se tiče problema koji najviše muče suvremene vjernike, mislim da ima dosta toga. Na prvo mjesto bih stavio mlakost u vjeri, zatim sumnju u vjeri. Mnogi naši vjernici rade na svojim radnim mjestima ali ne znaju živjeti svoju vjeru u svakidašnjici. S jedne strane idu nedjeljom na svetu misu, oduševljeni su vjerom, Crkvom, ali već u ponedjeljak su zbunjeni kako to primijeniti u svakodnevnom životu. A onda imamo probleme, sada govorim kao studentski kapelan, kao što su strahovi, depresija, osjećaj krivnje, osjećaj manje vrijednosti. Tu su problemi muško – ženskih odnosa, spolnosti... Ali stvarno bih ovo stavio na prvo mjesto, dakle, mlakost u vjeri, neživljenje vjere u svakodnevnici. Oproštenje je također veliki problem.

Na drugi dio pitanja kojeg postavljate teže je odgovoriti, vrlo je širok dijapazon odgovora. Svi vidimo i osjećamo da se nalazimo u krizi, konkretno ekonomskoj, ali se tu pozivam na riječi pape Benedikta, da je uzrok krize puno dublji, da se radi o krizi morala. U medijima se propagira jedan strahoviti relativizam, preciznije – nema istine. Ističe se apsolutna sloboda – čini što hoćeš. A opet vidimo nezadovoljne ljude, puno razvoda i drugih tragičnih situacija i možda bi se trebalo vratiti korak unatrag i zapitati: pa možda ipak nije sve relativno?! Možda ipak postoji neka istina po kojoj mi ne živimo i zato smo nezadovoljni i zato se nalazimo u moralnoj krizi?! Rekao bih da imamo neko shizofreno stanje; naime, s jedne strane radi što hoćeš a kasnije se zgražamo nad posljedicama takve slobode. Dakle, zaista jedno čudno stanje. Prije svega tu mislim na moralnost, spolnost, primjerice – svi se zgražamo nad maloljetničkim trudnoćama a s druge strane govorimo našim mladima – radite što hoćete, samo se zaštitite. To su problemi. Evo, toliko se govori o problemu droge a sada dekrimiraju drogu. To su užasne kontradikcije. Blaženi Ivan Pavao II. govorio je o kulturi smrti, i to je doista istina. Kada su pitali blaženu Majku Tereziju koji je najveći problem čovječanstva, odgovorila je da je to pobačaj. Ubijamo vlastitu djecu. Kako možemo onda očekivati blagostanje u bilo kojem području života?

Koje rješenje predlažem? Kao svećenik vjerujem u Isusa Krista koji je rekao „Ja sam put, istina i život“, i živjeti kršćanski život po meni rješava svu gore rečenu problematiku. Isus je re-



kao – prvo tražite Kraljevstvo Božje, a onda će vam sve nadodati.

Zvonik: I neizostavno pitanje: Spolni odgoj? Vaši savjeti roditeljima i mladima?

□ Ne znam kakvo je stanje u Subotici, u Srbiji, tamo gdje živite, ali evo, u Hrvatskoj se borimo već godinu dana i više oko ove problematike. U ovom trenutku, Bogu hvala, Ustavni sud je srušio spolni odgoj u školama zbog proceduralnih nedostataka ali ministar obrazovanja, Željko Jovanović, nastavlja uporno zacrtanim putem, pa je preko ljeta bilo neke javne rasprave, ali sve je to tanko, slabo, nedostavno, dakle, opet radi ono što želi. Mi savjetujemo roditeljima da svoju djecu izvuku iz škole kada na red dođe taj sporni četvrti modul u nastavi. Roditelji imaju ustavno pravo na to, hrvatski Ustav to jamči i mislim da je nedopustivo da država, škola nameće neke svoje vrednote koje su suprotne od većine roditelja. Kad god se priča o spolnosti, ne radi se o matematici, o egzaktnoj znanosti, nego se uvijek govori o nekim vrednotama. Tako da bi roditelji u ovom slučaju morali imati izbor, a što se sa strane Ministarstva ne poštuje.

Zvonik: Što mislite o suvremenim svjetskim trendovima: New age, istospolne zajednice, rodna ideologija? Mislite li da je sve to dirirano iz nekih centara moći ili se sve to pojavilo „slučajno“?

□ Sigurno je da se nije pojavilo slučajno a opet nisam tip koji bi vjerovao u neke teorije zavjere. Mi imamo jednog neprijatelja a to je Sotona. Svi ovi drugi – crveni, crni, žuti, ovi, oni, ateisti, oni nisu naši neprijatelji, oni su, ajde da se tako izrazim, naši pacijenti. To su naša zavedena braća i sestre koji možda čak i misle da čine dobro, ali ne čine dobro. Ali mi imamo samo jednog neprijatelja.

Sveti Pavao je rekao u poslanici Efežanima – *nije nam se boriti protiv krvi i mesa nego protiv Vrhovništva i protiv Vlasti*. Tako da sve ove pojave imaju svoj izvor u zlu.

Što se tiče istospolnih zajednica, rodne ideologije, gay brakova... mi katolici ne možemo reći – pa to mene ne ugrožava, nek' im bude, jer to je u suprotnosti s Božjim naumom. Pa kako ugrožava? Ugrožava tu fundamentalnu definiciju braka kao zajednice muškarca i žene. Jednostavno žuto ne može biti crveno, crveno ne može biti žuto. Može to biti istospolna zajednica, ali to nije brak. Neka se to zove mrak ili krah ili kako već, ali ne može se zvati brak. Malo se šalim, ali to nije brak. Isto tako što se tiče rodne ideologije. To je napad na zdravu antropologiju. Ide se za tim da se miješa rod i spol; dakle, spol je ono što imamo biološki (spolni organ) i već prema tome kažemo za nekog da je muškarac ili žena. Oni idu za tim da netko tko ima muške spolne karakteristike može za sebe reći da je žensko. Ali to je grubi napad na najosnovnije istine.

Potičem vas na formiranje molitvenih zajednica, na suradnju u zajedničkim projektima, na suradnju mladih različitih župa na zajedničkim stvarima, na sudjelovanju u životu Crkve, ne očekujući samo od svećenika da oni rade, jer ovo je vrijeme laika. Čini mi se da živite u fantastičnoj prigodi da budete sol zemlje i svjetlost svijeta.

Zvonik: Mladi i drugi sudionici duhovne obnove u Subotici bili su oduševljeni Vašim nastupom i sadržajem vaših predavanja. Mnogi su osobito istaknuli misu i klanjanje. Kako ste Vi doživjeli svoj drugi boravak u Subotici i

samu duhovnu obnovu? Ima li subotička Crkva šanse? Na što treba staviti naglasak u budućnosti?

□ Tu su sadržana zapravo tri pitanja. Kako sam ja doživio moj boravak u Subotici? Ja sam oduševljen. Mogu reći da sam oduševljen i gradom, to je prekrasan grad. A što se tiče duhovne obnove, osjetio sam jednu otvorenost sa strane mladih. Netko mi je rekao da su Subotičani dosta zatvoreni. Ja to tako nisam doživio. Otvorenu su i za pjesmu i za molitvu, to se napose vidjelo u onom zadnjem predavanju kada sam imao vrijeme za pitanje-odgovor. Tako da mogu reći samo sve najbolje.

Ima li subotička Crkva šanse? Kako da ne! Čak sam komentirao da ste proporcionalno u boljem stanju nego ovdje što se tiče mladih. Dakle, uzevši u obzir koliko vas ima, koliko ste angažirani, ja tu uopće ne vidim problema. Istina, malo ste stado, ali Isus ima lijepe stvari reći za malo stado. Itekako imate šansu.

Na što treba staviti naglasak u budućnosti? Citirao bih ovdje papu Benedikta koji je, čini mi se, skovao izraz – kreativna manjina. Doista treba malo soli da se osoli hrana, premda postaje nevidljiva kada se utopi u tu hranu, ali doista mislim da možete biti u tom gradu, u zajednici u kojoj živite sol zemlje i svjetlost svijeta. Stavio bih naglasak najprije na zajedništvo utemeljeno na molitvi, zatim na zajedničke projekte. Kada gledamo prvu Crkvu, oni su bili manjina svugdje ali su bili jaki. Zato bih vas poticao na formiranje molitvenih zajednica, na suradnju u zajedničkim projektima, na suradnju mladih različitih župa na zajedničkim stvarima, na sudjelovanju u životu Crkve, ne očekujući samo od svećenika da oni rade, jer ovo je vrijeme laika. Čini mi se da živite u fantastičnoj prigodi da budete sol zemlje i svjetlost svijeta.

Zvonik: Hvala na razgovoru.



Rezervat prirode „Ludaš“

Škola ne mora biti samo u četiri zida učionice, nego i u prirodi. Stoga smo 5. listopada proveli nezaboravno poslijepodne na Ludašu. Najprije smo obišli mjesnu školu gdje nas je g. **Tibor Aladics**, predsjednik mjesne zajednice, upoznao s poviješću naselja Ludaš, nakon čega je profesorica biologije **Marta Sörös** održala predavanje o biljnom i životinjskom svijetu jezera Ludaš. Imali smo prilike obići jezero, a zatim su naši nogometaši odigrali utakmicu s ludaškim školarcima.



Proštenje u katedrali

Dva su važna datuma vezana za našu katedralu. Najprije 14. listopada, kada slavimo dan Posvete bazilike sv. Terezije Avilske, a 15. listopada je proštenje. Sveta Terezija se rodila 28. ožujka 1515. u Avili. Odlučila je živjeti redovničkim životom. Sama odluka da stupi u samostan karmelićanki od Utjelovljenja u Avili, nije bila laka ni za nju, ali ni za njenu okolinu u kojoj je bila omiljena. Njeno ime nosi i naša predivna bazilika u Subotici. Spomendan joj je 15. listopada, kada je ujedno i naše proštenje. Svetu misu je predvodio župnik **mons. Stjepan Beretić**. Svetoj misi prisustvovali su i sjemeništarcu koji su pomogli oko svečane asistencije.



Susret u Čantaviru

Župa svetog Antuna Padovanskog u Čantaviru bila je 13. listopada domaćin susreta nas sjemeništara i vjernika. Susret je započeo svetom misom koju je predvodio prefekt **vlč. László Baranyi**. Koncelebrirali su **mons. Josip Mioč**, rektor, domaći župnik **vlč. Robert Utcai** te kapelan **vlč. Vinko Cvijin**. Na misi su sjemeništarcu sudjelovali čitanjem, govorima i recitacijama. O svom životnom putu je svjedočio **Ákos**



Horvath. Zbor Schola Chantorum Paulinum uzveličao je misno slavlje pjevanjem pučkih i duhovnih pjesama uz pratnju gitare i frule. Na kraju mise mladi župljani postavljali su pitanja sjemeništarcima o životu u Paulinumu. Nakon druženja u crkvi čekalo nas je veoma lijepo iznenađenje. Župljani su nas provozali „kolima“ po čantavirskom ataru do salaša, gdje smo imali prigode upoznati se sa životom na salašu. Ručali smo u restoranu Simpatik, kojeg su priredili župnik Utcai i nastavnik **Antun Nikolić**, bivši Paulinac. Poslije podne smo se još malo prošetali i nakon toga se vratili kući. Zahvaljujemo se župniku vlč. Robertu, kapelanu Vinku, profesoru Antunu i svim župljanima što su nas sjajno ugostili.



Na vidikovcu Gradske kuće

Za stotu obljetnicu Gradske kuće obnovljeno je stubište tornja i od tada se može posjetiti vidikovac. Zato smo iskoristili ovu mogućnost i otišli na vidikovac kako bismo mogli pogledati panoramu grada s visine od 60 metara. Zahvaljujući lijepom vremenu, iz „ptičje perspektive“ imali smo Suboticu na dlanu. S vidikovca se može vidjeti Paličko jezero, čak i granica Republike Mađarske. Za mogućnost posjete vidikovca zahvalni smo Gradskoj turističkoj agenciji i vodiču **Leventi Homolja**, koji je i sam nekada bio Paulinac.

Početak školske i vjeronaučne godine u župi Presvetog Trojstva u Somboru

Vjeroučenici župe Presvetog Trojstva u Somboru, u nedjelju 6. listopada svečanom svetom misom molili su blagoslov za početak nove školske i vjeronaučne godine. Misao vodilja bila je: S Isusom hodamo i razgovaramo. Kada s nekim hodamo, znači da smo prijatelji, da se volimo, da imamo povjerenja jedno u drugo. Najbolji prijatelji mogu biti zajedno i šutjeti. Ne moraju umjetno jedan drugoga zabavljati. Jednostavno im je dobro što su zajedno. I Bog nekad šuti, tako nam se čini. Ali uvijek je tu blizu. Tako je dobro osjetiti blizinu prijatelja, Isusa. A dobro je s njim i razgovarati: nekad o tako običnim, a ponekad za nas tako važnim stvarima. Dok hodamo s njim na našem životnom putu stopala odražavaju dio naše duše. Već smo toliko toga naučili, ali nam puno toga i nije jasno. Zato:

PITAMO ISUSA:

Kako je nastala ova čudesna i lijepa zemlja?
I to drveće i cvijeće?
Kako si stvorio vodu i to šareno kamenje?
Zašto ima tako puno boja?
I kako si uspio stvoriti tako puno različitih stvari?
I cijeli svijet?
Zašto te ljudi ne vide?
Kako uspijevaš biti na tisuću mjesta odjednom?
Na planeti ima puno dobrih ljudi. Dobro je što si ih stvorio. A zašto ima toliko siromašnih ljudi?
Molim te, učini nešto!
Zašto su se neki okrenuli protiv Tebe?
Zašto ljudi umiru?
Zašto postoji bol?
Zašto želiš biti uz sve nas?
Zašto ljudi govore?
Kako su ljudi zapravo nastali?
Zašto su ljudi različiti?
Kako si uspio dati čovjeku toliko pameti?



za uspjeh u školi,
za zdravlje,
za hranu koja se nađe na stolu,
zahvaljujemo što je svaki dan s nama,
za dobre roditelje: brižnu majku i snažnog oca,
za njihovu podršku,
za baku i djeda i njihovo zdravlje,
zahvaljujemo Isusu što je bio uz jednu teško bolesnu sestru,
za krov nad glavom,
za divno djetinjstvo,
za ljubav i smijeh,
za prvu simpatiju,
zahvaljujemo što nas vodi kroz život,
što nas je stvorio i što će netko od nas dobiti brata ili sestru,
zahvaljujemo što uslišava naše molitve.

ISUSA MOLIMO:

da nam pomogne donijeti važne odluke
za budući život i da izaberemo pravi put,
za bolju koncentraciju u školi,
za pamet,
za dobre ocjene,
da budemo bolji i hrabriji,
za uspješno školovanje moga brata i sestre,
da roditelji pronađu bolje poslove za koje vrijedi raditi,
za sreću i zdravlje u svakom novom danu,
za snagu i jakost,
za mir u obitelji i svijetu,
za našu zajednicu,
za svećenike i vjeroučitelje.

I dok tako hodamo kroz život koji ima svoje zadatke, teškoće i radosti, guramo svoju ruku u Njegovu i već na početku puta molimo blagoslov.

Crkva je bila prigodno ukrašena likom Isusa i djeteta, te stopama na kojima su bile ispisane molitve i zahvale, a sve su to s učenicima pripremile vjeročiteljice **Rozmari Mik, Anđelka Gorjanac i Bernadett Tatai.**



ISUSU ZAHVALJUJEMO:

za predivan svijet,
za biljke i životinje i osjećajne ljude,
za život,
za predivan dan proveden s prijateljima,
za šale i zabave,
za žrtvu koju je Isus podnio za nas,



Vjera i molitva (7)

Izložiti se protivljenju

Piše: mr. o. Mato Miloš, OCD

I otišavši odande, dođe u svoj zavičaj. A doprate ga učenici. I kada dođe subota, poče učiti u sinagogi. I mnogi, slušajući ga preneraženi govorahu: „Odakle to ovome? Kakva li mu je mudrost dana? I kakva se to silna djela događaju po njegovim rukama? Nije li ovo drvodjelja, sin Marijin, i brat Jakovljevi, i Josipovi, i Judini, i Šimunovi? I nisu li mu sestre ovdje među nama?“ I sablažnjavahu se o njega (Mk 6,1- 4).

Svaki je čovjek u svome životu i radu izložen kritici drugih ljudi koji ga slušaju i s njim žive. Stoga su kritika i prosudba o nama vrijedni ljudskog poštovanja. Potrebna nam je hrabrost u suočavanju s kritikom i prosudbom drugih o nama. To je za svjedočenje naše vjeru i molitvenog života od velike važnosti. Više puta slušamo našu djecu i mladež kako nailaze na poteškoće radi ispovijedanja svoje vjere, svoga polaska na vjeronauk i svoje kršćanske prakse. U našoj višenacionalnoj i višekonfesionalnoj sredini, osjećamo također poruge, ismijavanja, a negdje i gubitak radnog mjesta, poradi pripadništva svome narodu i svojoj Crkvi. Sve su to stvarnosti koje ne možemo izbjeći. Kako se ponašati u takvim uvjetima? Ponašajmo se kao i Isus koji je bio osporavan u svom kraju i u svom zavičaju.

I Isus je bio osjetljiv na to što se o njemu govorilo. U Cezareji Filipovoj pitao je svoje učenike: *Što ljudi govore, tko sam ja?* (Mk 8,27-30). Nije problem u tome, što ljudi govore o nama, nego u tome da ne postanemo robovi kritike i prosudbe o nama. Ni Isus nije bio shvaćen od svojih, čak što više, bio je odbačen od svojih. Čudi se njihovoj nevjeri i

trpi. Marko piše: *I ne mogaše ondje učiniti ni jedno čudo.* Isus, čija božanska snaga ozdravljenja u tom trenutku ostaje blokirana, shvaća i nas kada smo osporavani, kritizirani i odbačeni. Isus je u svom zavičaju. Ulazi u sinagogu, sluša čitanje iz svitka knjige. Nakon čitanja nadstojnik sinagoge pozove Isusa da progovori o temi koja se čitala. Isus se diže s poda i počinje svoj govor: *Danas se ispunilo ovo pismo koje vam odzvanja u ušima* (Lk 4,27). Narod se čudom čudi: *Odakle njemu to? Pa, mi znamo tko je on, tko mu je otac i majka, braća i sestre.* Oni imaju predrasude o Isusu. Teško je biti hrabar i svjedočiti svoju vjeru tamo gdje nas dobro poznaju, gdje svijet ima o nama predrasude. Ne osjećamo se slobodnima. Blokirani smo, zamuckujemo u razgovoru, crvenimo se. Kada smo negdje gdje nas ne poznaju, tada smo opušteniji i slobodniji u svemu. Isus je naviknuo na ovakve tupe i bijedne predrasude. Isus je u njihovim očima ruglo. Oni ne mogu shvatiti a još manje povjerovati da je Isus Bog, da Bog može djelovati preko jednostavnih, poniznih, siromašnih i bez ikakvog ugleda u svijetu. U njihovim se mozgovima očituje nepoznava-

nje Boga, da je Bog na djelu, već ga svode na mjeru svoje ljudske pameti. Ovakve predrasude i kritiziranja začuđuju i zbunjuju do te mjere da se zatvaramo u sebe. Isusova ljubav prema svome zavičaju i želja da i tu ozdravlja bolesnike, ometena je. To je bila strašna bol za Isusa. Tada im reče: *Nije prorok bez časti, doli u svom zavičaju i među rodbinom i u svom domu.* Marko piše: *I čudio se njihovoj nevjeri.*

Hoćemo li podleći kritikama i osporavanju?

Isus je otišao iz svoga zavičaja drugim selima uokolo i naučavao. Daleko od toga da bi osporavanje umanjilo Isusov program, ili da bi promijenilo njegov način propovijedanja na njima prihvatljiviji način. Isus ide naprijed po evanđeoskom zacrtanom putu uvjeren u valjanost svoga poslanja: *naviještati spasenje.* Osporavanje svojih sunarodnjaka ne samo da vodi Isusa u njegovom naučavanju, nego ga čak i stimulira, da pošalje sedamdeset dvojicu, dva po dva, dajući im moć da istjeruju zle duhove i liječe bolesne. Šalje ih da čine dobro i želi da budu kao i on, bez ugleda, bez velikih naslova, da sa sobom ne nose ništa – *ni kruha, ni torbe, ni novca o pojasu.* Osporavani Isus nije se zatvorio u sebe, nije oplakivao samoga sebe što ga drugi ne priznaju, već je udvostručio svoje poslanje. Kako se mi ponašamo kada nas kritiziraju, osporavaju naš rad i naše zalaganje u našem poslanju? Gubimo živce, zatvaramo se u sebe, oplakujemo sebe i tako zakopavamo darove koje nam je Gospodin dao da ih udvostručimo i donesemo kamate? Ne trese se drvo koje nema ploda, kaže narodna poslovice. Tako su činili s Isusom. Ni učenik Isusov ne može drukčije proći.

(nastavlja se)



Knjiga o Ruti

Piše: dr. sc. Tivadar Fehér

Listajući prve knjige SZ, između velikih povijesnih dokumenata, knjige Sudaca i prve knjige Samuela, nailazimo na skromno djelo od četiri poglavlja: kratak opis života dviju žena, Noemi i Rute. Iznenada se spuštamo iz svetih visina povijesti Izraela u sivu stvarnost jedne obitelji, gdje umiru muškarci, a žene ostaju same, u siromaštvu i bespomoćnosti (1,1-6). Kao da se gubi pogled na onaj uzvišeni put po kojem hoda Izabrani narod pod zaštitom Boga – i sve se svršava u nekoj banalnoj ljudskoj sudbini, u realnosti svagdašnjih muka. No, to je samo zaključak površnog čitatelja, jer ova knjiga ima skrivenu božansku tajnu, koju ćemo sada otkriti.

U tekstu se sedam puta spominje Moapka, tj. upućuje se na podrijetlo Rute. To nije slučajno: Moapci su bili doduše u srodstvu s Hebrejima, ali su kroz povijest postali neprijatelji. Knjiga Ponovljenog zakona daje ovakvu naredbu: „Neka ne ulazi u Jahvinu zajednicu ni Amonac ni Moabac: nitko od njihovih, čak ni u deseto koljeno, ne smije nikada u Jahvinu zajednicu“ (23,4). Knjiga o Ruti razbija židovski legalizam. Unatoč ovom propisu, Jahve je izabrao jednu strankinju po kojoj je Hebrejima osigurao daljnji korak na putu spasenja. Kako? Ruta prati Noemi u Izrael, tamo se udaje za Boaza, i rodi dijete, koje se zove Obed. Taj je pak djed kralja Davida (4,22). Da su Židovi bili dosljedni onome u Ponovljenom zakonu, Davida nikada ne bi mogli priznati legitimnim kraljem Izraela, jer je on podrijetlom od Moapkinje, i to treće koljeno!

Izgleda da Jahvi nije bitno krvno srodstvo, nego nešto drugo: „Svi znaju da si čestita žena“ (3,11). Ruta nije ostavila majku pokojnog muža, i prigrllila je Jahve kao svoga Boga. Nailazi smrt, odnosi muškarce, nema potomstva... Čini se da se gasi život obitelji. No, čestitost rađa plodom, tj., ona nalazi muža, Boaza, i nastaje novi život, iz kojeg će niknuti dinastija kralja Davida, i osoba Isusa Krista. Jahve nije podigao Mesiju preko Židova, koji se grčevito hvatao za paragraf Zakona, koji širi mržnju prema drugim narodima. „Svi znaju da si čes-



tita žena“ – odanost Bogu i bližnjemu je ona stvarnost koja goni daleko smrt, i donosi život.

Na kraju knjige se nalazi kratko rodoslovlje: ono pokazuje da stablo života Hebrejskog naroda nije srušeno (4,19-21). Božanski naum napreduje do Davida, a preko njega – podrijetlom pogana – do Isusa, Sina Božjega. Tamo će se zaustaviti rodoslovlje: u Matejevu i Lukinu evanđelju. Ali ne zbog smrti, nego zbog postignutog cilja: Otac je rodio savršenog Čovjeka, Bogočovjeka. Kao što je čestitost Moapkinje rodila dijete, tako je čestitost Isusa Krista rodila novi život za nas, kršćane. Knjiga o Ruti koncentrira se na sićušnu egzistenciju udovica patnika, i pokazuje da se Jahvino remekdjelo, Spasenje, ne odvija na ratnim poljima, u kraljevskim dvoranama, na planu moći i politike, nego u zajedništvu i ljubavi malenih, u jedinstvu obitelji.

U ovome se pojavljuje živa poruka knjige o Ruti. Danas mnogi misle da se „velike“ i „vrijedne“ stvari događaju na pozornici svijeta, pred kamerama, pred očima gomile... To bijedno duhovno stanje se očituje i u svagdašnjici računara, kada ljudi sebe meću na ovakve ili onakve stranice, u slikama, praznim komentarima, u dobacivanjima i lažnim dijalozima... Vršiti se velika prijevara: kompenzacija. Raspadaju se obitelji, od-

nosi bračnih drugova, prijateljstva, da ne govorimo o radnom mjestu... I čovjek, koji je blizu duhovnoj smrti, misli da će, ako stupi na pozornicu svijeta, nadoknaditi ono što je izgubio. No, stvarnost pokazuje nešto drugo: samo „globalna bijeda“ raste, ne čovjek.

Bog u knjizi o Ruti pokazuje da se ono najvrednije u ljudskom životu događa u njegovom mikrokozmosu: u poštivanju bližnjega, i u prihvaćanju Otkupitelja. Događa se u ljubavi bračnih drugova, u poštivanju i pomaganju članova obitelji... Tamo se rađa spasenje: ono što čovjeka diže, preoblikuje, i čini ga Božjim sinom. Društveni život je važan, ali on se temelji na dobroj i ispravnoj savjesti, što se stiče u obitelji. Katolik prepoznaje lažne i prazne ponude, i odbacuje ih. On se okreće onima koji su mu povjereni: jer je pozvan da u njihovom životu ostvari ono najveće, biti Krist u svojim riječima i djelima.

Bog po Crkvi, po obitelji vjernika pokazuje da svagdašnjice nisu profane, prazne – samo u subjektivnim i nerealnim osjećajima. Svaki dan je posvećen, i u najmanjim djelima. Ovo ne smijemo zaboraviti, jer jedino tako znamo ostvariti vrednote koje daleko nadvisuju svaku lažnu atrakciju svijeta. Katolik u ovome gradu, u ovome društvu, u svojoj obitelji stvara Kristov život.



Piše: Antonija Vaci

Racionalne kritike

Kada doživimo neuspjeh na poslu, vezi ili školi, to obično zna biti veoma bolno. Neuspjeh, pogotovo u stvarima koje su nam važne, utječe na našu sliku o sebi, na sve ono što jesmo i ono što možemo postati.

Da bi podnijeli neuspjeh razvijamo raznorazne strategije, ponekad se uvjerimo da sve to i nije toliko bitno i ne znači ništa, nekad odlučimo da to nije doista naš neuspjeh nego se svijet urotio protiv nas, a ponekad preuveličamo neuspjeh i odlučimo da smo bezvrijedna ljudska bića.

Ukoliko kažemo sebi da činjenica da nismo uspjeli i nije toliko bitna osjećamo se bolje, no ovo nam neće pomoći na duže staze ako ne-realistično zaključite da ste sjajni, bez obzira što rezultati govore drukčije. Motivacija će vam opasti, sve ćete manje raditi i naposljetku će biti i prekasno da pomognete sami sebi.

Čuveni pokus izveden je s djecom u osnovnoj školi, gdje se nakon što su djeca riješila neke zadatke iz matematike, jednoj skupini reklo da su se baš potrudili i da nastave učiti i raditi dok je drugoj skupini rečeno da su genijalni, sjajni i da u matematici nema boljih od njih. Vremenom je djeci čiji je rad i uspjeh ocijenjen kao posljedica truda motivacija porasla i u zadacima su postajali sve bolji i bolji, dok je djeci čiji su rezultati ocijenjeni kao rezultat čiste genijalnosti motivacija opala i dobivali su sve gore rezultate. Na kraju pokusa sva su djeca zamoljena napisati pismo djeci koja će sudjelovati u istom pokusu. U pismu su trebali napisati kako su se proveli i kakav su rezultat postigli. Djeca koja su se vodila trudom iskreno su napisala svoje rezultate, dok su djeca vođena hvalospjevima lagala o svom učinku, čineći ga mnogo većim nego što je bio.

Kao odrasli se ne razlikujemo mnogo od ove djece. Teško prihvaćamo neuspjeh kao dio svog identiteta, no veoma je bitno biti zdravo kritičan prema sebi. Ipak, sve ovo lakše je reći nego učiniti. Kada smo kritični



prema sebi lako možemo skrenuti u obezvrjeđivanje, a nakon toga u potpuno beznađe. Lako je pretjerati s uvredama i zaključcima koje donosimo o sebi iako neki ljudi vjeruju da je dobro biti strog prema sebi. Istraživanja su pokazala da obezvrjeđivanje sebe ne doprinosi boljim rezultatima, nego prokrastinaciji tj. uzaludnom gubljenju vremena i ruminaciji.

Ukoliko se pomirite s tim da niste ni najbolja ni najgora osoba na svijetu trebali biste naučiti kako da se kritizirate tako da ta kritika doprinese boljim rezultatima u budućnosti. Prvo što bi trebali znati o zdravim samokritikama jest da se trebaju odnositi na ponašanje koje možete promijeniti, ne na globalnu ličnu osobinu. Na primjer, ukoliko student padne ispit, može analizirati svoj put spremanja ispita i kritizirati ponašanje koje je moguće promijeniti: nisam trebao gledati one serije i filmove, trebao sam ih ostaviti po strani i učiti, a može i reći: ja sam glup, zato ovaj ispit neću nikada položiti.

Ponekad neuspjeh doista možemo pripisati stvarima koje su bile izvan naše kontrole, ali treba obratiti pozornost da se sljedeći put i ove

stvari izbjegnju. Recimo, ukoliko vam televizor odvuče pozornost samo zato što ga vaši ukućani uključe, a vi im se pridružite, možda je dobro rješenje da više ne učite kod kuće nego u čitaonici.

Također, prema sebi trebamo biti obzirni. Nakon što prihvatimo da je nešto neuspjeh, ne vrijedi udariti drvljem i kamenjem na sebe da niste uspjeli, ali to ne znači da niste vrijedno ljudsko biće i da nećete biti bolji sljedeći put. S kritikama treba biti obziran i kada su drugi ljudi u pitanju pokušajte ne govoriti ljudima ništa što bi i vas same povrijedilo. Bili vas doista motiviralo da vam netko kaže da ste lijeni trut ili da ste bezvrijedni i da nikada od vas ništa neće biti? Možda vam se učini da će to u nekom probuditi inat i želju za radom, ali ta se želja s većom sigurnošću može probuditi i bez uvreda, na konstruktivni način. Kada kritizirate druge, uvijek započnite i završite s nečim pozitivnim i dobro razmislite je li vaša kritika doista nešto što će im pomoći u daljnjem radu ili samo uvreda od koje se vi trenutačno osjećate bolje i superiornije.



Vjernici laici i misijska djelatnost

Piše: dr. sc. Andrija Anišić

Proslava Svjetskog misijskog dana i poruka pape Franje za taj dan potaknuli su me da Moralni kutak ovoga listopadskog broja posvetim temi odgovornosti vjernika lika u misijskoj djelatnosti Crkve.

Na pitanje jesu li vjernici laici dužni sudjelovati u misijskoj djelatnosti Crkve, odgovor je jednoznačan: da, jesu. A ako su dužni, onda su i odgovorni. Ukoliko daju svoj doprinos u misijama i za misije, onda su izvršili svoju dužnost i možemo ih nazvati odgovornim vjernicima, a oni koji tu dužnost ne vrše, učinili su grijeh propustom izvršavanja jedne odgovorne dužnosti, odnosno odgovornog poslanja koje su od Boga i Crkve primili na krštenju a još više na Krizmu.

Crkveni dokumenti su glede toga vrlo jasni i izričiti.

Papa Pavao VI. u svojoj enciklici o naviještanju evanđelja kaže: „Kao član Crkve, svatko ima određenu ulogu: Papa, biskupi, svećenici i đakoni, kao i vjernici laici“ (br. 60). Drugi vatikanski sabor je glede toga veli: „Crkva po božanskoj zapovijedi ima dužnost da ide po svem svijetu i da propovijeda Evanđelje svakom stvorenju“ (Dignitatis Humanae, 13; Lumen Gentium, 5; Ad Gentes, 1). A na jednom drugom mjestu isti Sabor kaže: „Cijela Crkva je misionarska, a djelo evangelizacije temeljna je dužnost Božjeg naroda“ (Ad Gentes, 35).

Tri negativna iskustva

Kada sam imenovan župnikom župe sv. Roka u Subotici, želio sam provoditi suvremeni pastoral. Sjećam se da sam za vrijeme studija učio kako je vjeronauk za odrasle najvažniji vjeronauk. Odmah sam pokrenuo takav vjeronauk i odlučio na njemu tumačiti sustavno Katekizam Katoličke Crkve. Na taj vjeronauk odazvalo se desetak bakica. Na jednom susretu govorio sam o odgovornosti vjernika laika u naviještanju evanđelja. Jedna mi je vjernica tada rekla: „Župniče, nije to naša dužnost. Pa Vi ste zato studirali da to radite. Mi to ne znamo...“.

Kad sam se oduševio „projektom“ nove evangelizacije, pokušao sam oduševiti time i one koji se u našoj župi okupljaju na susrete koje sam nazvao „Susret nove evangelizacije“. Jednom



sam oduševljeno govorio kako je prva faza ovih susreta da se svi oduševimo evanđeljem, da mu počnemo u potpunosti vjerovati i po njemu živjeti a druga faza će biti da ćemo dvoje po dvoje ići po kućama i pokušati oduševiti i druge za evanđelje. Nakon toga neki su prestali dolaziti na te susrete, a čuo sam kasnije i zašto. Rekli su: „Što on misli. Pa nismo mi valjda sektaši“.

Nedavno sam na radnom odboru Pastoralnog vijeća predložio da članovi Pastoralnog vijeća prihvate jednu „misijsku zadaću“. Naime, da običu obitelji čija su djeca nakon Prve pričesti prestala dolaziti na vjeronauk, ne bi li ih potaknuli da se vrata. Komentar nekih je bio: „To na nas ne spada. Što mislite kako bi nas primili, što bi nam rekli...“.

I tako. Dvadeset godina je prošlo mog „suvremenog pastorala“, a nismo se maknuli s mjesta.

Ipak smo odgovorni

Bez obzira na ove neuspjele pokušaje u povjerenoj mi župi, misionarska zadaća vjernika laika nije dokinuta. Ja kao župnik napustio sam prostor župe i crkve u naviještanju evanđelja, jer sam prošle godine imao, a i ove godine imam vjeronauk za krizmanike po obiteljima. Dogle, vjernici laici, kojima je svjetovna narav vlastita, žele navještaj evanđelja samo u crkvi i u župnim prostorijama. No, nećemo na tome stati. Papa Franjo svojom porukom i sv. Pavao poticajima Timoteju dali su mi krila i novi zanos da pokušam oduševiti članove Pastoralnog vijeća i druge vjernike koji su svake nedjelje na misi da postanu misionari.

Najnoviji stav Crkve o odgovornosti za misije

Evo što piše papa Franjo u svojoj poruci za ovogodišnji Svjetski misijski dan koji smo proslavili u nedjelju, 20. listopada.

Naviještanje evanđelja je sastavni dio Kristova učenništva i trajna zadaća koja pokreće čitav život Crkve. Misionarski polet jasan je znak zrelosti crkvene zajednice.

Moramo uvijek imati hrabrosti i radosti predlagati, uz uvažavanje i poštovanje drugoga, susret s Kristom, i biti blagovjesnici.

(Druge naglaske iz Papine poruke pročitajte na str. 5 pod naslovom: Naglasci iz poruke pape Franje za Svjetski misijski dan 2013.)

Ohrabrenje svetoga Pavla

Sv. Pavao u pismu Timoteju ohrabruje ga da uporno naviješta evanđelje ali i da bude odlučan prema onima kojima ga navješćuje: „Zaklinjem te pred Bogom i Kristom Isusom, propovijedaj Riječ, uporan budi – bilo to zgodno ili nezgodno – uvjeravaj, prijeti, zapovijedaj sa svom strpljivošću i poukom“. Jako je važan i razlog zašto to od njega traži: „Jer doći će vrijeme kad ljudi neće podnositi zdrava nauka nego će sebi po vlastitim požudama nagomilavati učitelje kako im godi ušima; od istine će uho odvrćati, a bajkama se priklanjati“ (ups. 2 Tim 4,1-5). Mislim da smo već davno zakoračili u takvo vrijeme i zato je krajnje vrijeme da se oduševimo za misijsko poslanje koje nam je i dužnost.

Prijedlog

Neka svi koji dolaze redovito na misu promisle tko je prošle ili možda i ove godine bio kraj njih u crkvi a više ga nema i neka ga potraže i pitaju zašto ga više nema. Svi vjeroučitelji neka pregledaju popise vjeroučenika i provjere tko je prestao dolaziti na vjeronauk, neka sve potraže i upitaju ih zašto više ne dolaze. Uvjeren sam, učinimo li to s vjerom i ljubavlju – mnogi će se vratiti. I bit će radosti i veselja. Isus ne vara. Evanđelje je doista Radna vijest.

Održani XII. Dani Balinta Vujkova – dani hrvatske knjige i riječi

Knjiga i ri(je)č, nagrade za ostvareno

Program za djecu i pripovijetka u stripu u Tavankutu – stručno-znanstveni skup o hrvatskim velikanima – književna večer predstavila *Panonizam hrvatskoga pjesništva* – predstava *Svijest* Hrvatskog kazališta iz Pečuha – dodjela književnih nagrada



Najveća književna manifestacija Hrvata u Vojvodini – Dani Balinta Vujkova – dani hrvatske knjige i riječi, održana je od 17. do 19. listopada 2013. godine okupivši brojne sudionike i slušatelje kao i gledatelje. Naime, popularni program za djecu pod nazivom „Narodna književnost u školi“ ove je godine održan u Osnovnoj školi „Matija Gubec“ u Tavankutu, gdje su predstave prema pripovijetkama Balinta Vujkova izveli učenici Osnovne škole „Matko Vuković“ iz Subotice i djece iz vrtića „Petar Pan“ iz Tavankuta.

Program je okupio učenike nižih razreda koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku u Subotici, Đurđinu, Maloj Bosni i Tavankutu, kao i učenike koji slušaju Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture iz Monoštora, Berega, Bezdana, Sonte, Vajske, Plavne, Sota, Sr. Mitrovice, Sombora i Žednika. Djeci je predstavljena i nova knjiga *Poplašeno jaje* – narodna pripovijetka prvi puta u obliku stripa koji je nacrtao Subotičanin **Petar Tikvicki**.

Dio javnog sata je bio posvećen hrvatskom velikanu Aleksi Kokiću, a djecu su posjetom ovoj kulturnoj manifestaciji počastili i predsjednici Hrvatske i Srbije **dr. Ivo Josipović** i **Tomislav Nikolić**.

Panonizam hrvatskog pjesništva naslov je dvoknjižja profesora hrvatske književnosti i stilistike na Filozofskom sveučilištu u Osijeku, autora **Sanje Jukić** i **Gorana Rema**, koje je u okviru Dana Balinta Vujkova predstavljeno u petak, 18. listopada, u čitaonici Gradske knjižnice.

Dvodnevni stručno-znanstveni skup okupio je više od dvadeset sudionika iz Mađarske, Hrvatske, Austrije i Vojvodine koji su tematizirali književnost Hrvata u Podunavlju, ali i teme vezane uz hrvatsku književnost i jezik. Na skupu je predstavljen treći zbornik radova sa stručno-znanstvenih skupova održanih 2011. i 2012., kao i *Bibliografija narodnih pripovjedaka i djela Balinta Vujkova*. Godina hrvatskih velikana bila je najzastupljenija tema, a najviše je riječi bilo o **Aleksi Kokiću** i **Balintu Vujkovu**.

Ovogodišnji „Dani“ ponudili su publici predstavu „Svijest“ **Antuna Karagića** o stoljetnoj obljetnici njegova rođenja u izvođenju Hrvatskog kazališta iz Pečuha na Sceni Jadran. Pred brojnom publikom dodijeljena je i nagrada Organizacijskog odbora Dana B. Vujkova za životno djelo na području književnosti za 2013. godinu književniku **Ivanu Baleno-**



viću iz Petrovaradina koji je ovogodišnji dvostruki dobitnik nagrada. Naime, posebno Povjerenstvo Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata odlučilo je nagradu „Emerik Pavić“ za najbolju knjigu u 2012. dodijelilo upravo Ivanu Balenoviću za knjigu *Prognanik iz svijeta svjetlosti (život i djelo Stanislava Prepreka)*. Prvi puta Zavod je dodijelio i trijalnu nagradu za najbolju knjigu u području znanosti i publicistike „Tomo Vereš“ koju je primio svećenik **Marko Kljajić** za knjigu *Surčin kroz povijest*.

Dani Balinta Vujkova, dani hrvatske knjige i riječi potvrdili su važnost očuvanja bunjevačke i šokačke ikavice, potrebu valorizacije djela Vujkova i narodne književnosti ali i šire tematiziranje hrvatske književnosti i jezika. Stoga se u zaključcima najavljuje suradnja s Odjelom kroatistike na Sveučilištu u Pečuhu a stručni skup će se održavati bijenalno, kako bi se moglo sudjelovati na skupovima i u Pečuhu i u Subotici. Drugi je zaključak da će se već iduće godine tiskati zbornik radova, a želi se i tematski proširiti skup te suradnja s onima koji imaju empatije prema Hrvatima u Vojvodini kao što je to ove godine učinilo zadarsko Sveučilište. Jedan od zaključaka je da će se svake druge godine, osim što će biti stručni skup, održati i jedno savjetovanje u suradnji s Gradskom knjižnicom i to će sljedeće godine biti tema povezana s dječjom književnošću.



Održavanje Dana Balinta Vujkova ove su godine pomogli Grad Subotica, Ministarstvo za kulturu Republike Srbije, Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice, Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Hrvatsko nacionalno vijeće te Ministarstvo vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske. Suorganizator i ovogodišnjih Dana Balinta Vujkova je Gradska knjižnica u Subotici.

Kata Rogić

(1913.- 1993.)

Stota obljetnica rođenja utemeljiteljice umjetnosti u tehnicu slame

Piše: Jelena Dučić

Đurđin, naselje nedaleko od Subotice, osim što je najvjerojatnije jedno od prvih mjesta naseljenosti Hrvata u Vojvodini, čemu svjedoči pavlovački pavlinski samostan iz prijeturskih vremena, rodno je mjesto prvog kandidata za oltar bunjevačkih Hrvata, karmelićanina Tome Gerarda Stantića te slamarke Kate Rogić, utemeljiteljice umjetnosti u tehnicu slame.

Kata Rogić, „Generalić u tehnicu slame“ kako je naziva kritičar Mirko Šolaja, umjetnica je koja je preko igre na polju i pravljenja prstenja od slame, pravila djela izložena na stotinjak izložbi po domovini i svijetu, te postala doživotna počasna članica Instituta „Ivan Antunović“ u Subotici, osobno predavši 1976. godine papi Pavlu VI. grb od slame.

Kata Rogić rođena je 11. listopada 1913. godine u Đurđinu, gdje je provela i cijeli svoj život. Odrasla je u šesteročlanoj obitelji odgajana u duhu vjere. Aktivno je bila uključena u kulturni i vjerski život sela, te je jedna od osnivačica prve dužijance u Đurđinu, održane 1935. godine. Svoju tradiciju u pravljenju kruna za dužijancu započela je već navedene godine i nastavila sve do dolaska komunizma na vlast. „Dok je pravila krune, Kata je svašta probala, uvijek je nešto novo pravila i svaka kruna joj je bila drugačija. Prije dužijanci je radila danjom noćom da bi sve stigla i mislila sam da će izaći iz pameti“, prisjeća se 88-godišnja Marija Rogić, Katina najmlađa sestra.

Kada su krune postale zabranjene, Bog je nadahnuo Katu Rogić da počne izrađivati sakralne predmete, umjesto kruna za dužijance. Godine 1946. napravila je kalež od slame, prvi sakralni predmet i time afirmirala nov način umjetničkog izražavanja. Kalež nažalost nije sačuvan, ali je pokaznica, odnosno sakrament iz 1947. godine sačuvan i nalazi se u rodnoj joj župi sv. Josipa Radnika u Đurđinu. Nad tim predmetom je subotički biskup Lajčo Budanović izrekao proročke riječi: „Samo ti, Kate, nastavi, od ovog će jednom biti umjetnost“. Teta Kata je uistinu, iz godine u godinu stvarala nove i nove liturgijske predmete, najčešće inspirirana liturgijskim simbolima.

Ubrzo nakon osnivanja „Likovne kolonije“ u KUD-u „Matija Gubec“ u Tavankutu, Kata Rogić se 1964. godine uključuje u koloniju. Skupa s Anom Milodanović iz Starog Žednika, njezinim sestrama Tezom Milodanović i Đulom Milodanović-Kujundžić te Marom Ivković Ivandekić iz Đurđina, počinje preko „Likovne kolonije“ i izložbama slamarki, sudjelovati u prezentaciji ove umjetnosti u široj kulturnoj javnosti. Od 1968. godine skupa s prijateljicom i susjedom Marom Ivković Ivandekić počinje praviti simbole, tkz. „krunu“ za crkvenu, katedralnu Dužijancu, dakle punih 25. godina. Tako je nastala zbirka njezinih radova koja se čuva u sjemeništu „Paulinum“ u Subotici. Osim ove zbirke, mnoštvo slika i simbola Kate Rogić nalazi se ne samo u Vojvodini, nego i u inozemstvu budući da je biskup mons. Matiša Zvekanović prilikom putovanja često za dar nosio radove od slame. Naj-



veća zbirka njezinih radova nalazi se u pastoralnom centru rodne joj župe u Đurđinu. „Stalna izložba umjetnina u tehnicu slame Kate Rogić i Mare Ivković Ivandekić“, čiju postavu su napravile same umjetnice, otvorena je na inicijativu ondašnjeg đurđinskog župnika mr. Lazara Ivana Krmptića, 9. svibnja 1993. godine, odnosno mjesec dana prije Katine smrti. Svoj doprinos rodnoj župi dala je i s jedinstvenim križnim putem u cijelom svijetu, križnim putem od slame. Ovaj posljednji veliki slamarski pothvat Kate Rogić, djelo je od četrnaest postaja (slika) koje je radila skupa s prijateljicom Marom Ivković Ivandekić koja je morala sama završiti započeto, jer je Kata Rogić napustila ovezemaljski život nakon završene četiri slike križnog puta, 4. lipnja 1993. godine, ne napunivši osamdesetu godinu života. „Ljubav teta Kate prema umjetnosti od slame je označila cijeli njen život, te joj je bila predana do posljednjih dana boravka na Zemlji. Uvijek je imala puno ideja, a glavna uzrečica joj je bila da će napraviti nešto drugačije, da ne bude isto ko što je lanjske godine bilo“ navodi Jelica Prčić, nećakinja Marije Ivković Ivandekić, Katine prijateljice i također jedne od utemeljiteljica ove umjetnosti naive.

„Najveće priznanje Katinom radu dao je subotički biskup mons. Matiša Zvekanović kada je na Veliki ponedjeljak 1976. godine došao na naš salaš i zamolio ju da napravi papin grb. Budući da je trebao biti gotov do prvog svibnja, vremena je bilo malo, a posla puno, te je Kati bila neophodna pomoć od prijateljice i susjede Marije Ivković Ivandekić. Radile su kao i prid svaku Dužijancu danju noću“, prisjeća se Marija Rogić. Tako je tiha i samozatajna slamarka Kata Rogić, dobila jedinstvenu priliku da osobno prezentira ovu umjetnost papi Pavlu VI., 2. svibnja 1976. godine prigodom proglašenja blaženim hrvatskog kapucina, slugu Božjega Leopolda Bogdana Mandića. Na taj je način djelo jedne bunjevačke Hrvatice našlo svoje mjesto u Vatikanskim muzejima. Kata Rogić je radi ovoga imenovana počasnom članicom Instituta „Ivan Antunović“ u Subotici.



100. rođendan našeg dragog svećenika i pjesnika **Alekse Kokića**

Velika i divna proslava 100. rođendana Alekse Kokića bila je 14. listopada u Subotici, u Velikoj vijećnici Gradske kuće. Svojom pjesmom rođendan su čestitali pjevači, recitatori, oni koji su pisali i slikali... Svi su bili divni, a napose oni najmlađi koje vidite ovdje na fotografijama...



Ponosni smo na našeg pjesnika koji je umro kada nije napunio ni 27 godina a napisao je više od tristo divnih pjesama. Neke od njih čuli smo na priredbi a mnoge smo čuli na nekim drugim priredbama.

Na svečanoj akademiji proglašeni su i nagrađeni učenici – autori najboljih literarnih i likovnih radova koji su sudjelovali u natječaju „Ravnica i klasovi pjevaju“. Svima od srca čestitamo!

Ravnica i klasovi pjevaju

U bilom salašu
usrid zlatnih njiva,
uz svitlost u lampašu
vridni ratar sniva.

Čekali smo lito,
čekali smo kišu,
dozriło je žito,
klasovi se njišu.

Zlatno žito kose
i Bogu zahvaljuju,
dok snopove nose
molitvu pjevaju.



Lucija Ivanković Radaković,
VI. h OŠ „Matko Vuković“, Subotica

Proslava Misijske nedjelje u Sonti

Na misijsku nedjelju u crkvi sv. Lovre u Sonti bilo je lijepo i svečano. Ulazna procesija djece i mladih koji su nosili simbole misija su odmah na početku vjernike uveli u ozračje slavlja. Djevojke su bile obučene kao sestre misionarke i jedan mladić je nosio križ s godinom natpisa kada su u našoj župi bile misije. Najmanji su nosili globus, misijsku krunicu, bubanj, torbu, kutiju s imenima misionara iz Afrike, trake misijskih boja i dar od misionara iz Madagaskara – cimet i vanilin šećer.



Nakon čitanja Evanđelja djeca su prikazala igrokaz „Čudo molitve“ – istiniti događaj jednog liječnika koji djeluje u misijama u Africi. Nakon toga je župnik Dominik (koji je povjerenik za Misije u našoj biskupiji), naglasio veliku ulogu misija i potaknuo vjernike na molitvu za misionare te ih pozvao da na kraju sv. mise iz kutije izvuku ime jednog misionara i da za njega mole. Svi novčani prilozima šalju se u misije jer je i to važno za njih. Zatim je pokazao dar od misionara iz Madagaskara i istaknuo da i ljudi u misijama mogu nas usrećiti svojim prirodnim proizvodima. Misijska nedjelja upravo to i govori – da trebamo jedni druge.

Na kraju sv. mise župnik je zahvalio djeci na igrokazu i svima na sudjelovanju, molitvi i novčanim prilozima.

Katehistica Kristina



Na rastanku

Jesen je već nastala,
sele jata ptica,
djeca im na rastanku
mašu tužna lica.

Neće bit cvrkutanja
ni pjevanja više
vjetar hladni svirat će
u danima kiše.

Zvonko, Ljerka, Marica
donijeli su hrane
da ptice zaborave
ove tužne dane.

Znadu oni: ostat će
pusta kuća mala
odletjet će ptičice
preko morskih vala.

Bog zna, hoće l' one se
na proljeće vratit,
hoće l' sunce domaje
opet ih pozlatit...

Zbogom, ptice! Nosite
pozdrav morskom žalu!
Sretne nam se vratite
u kućicu malu!

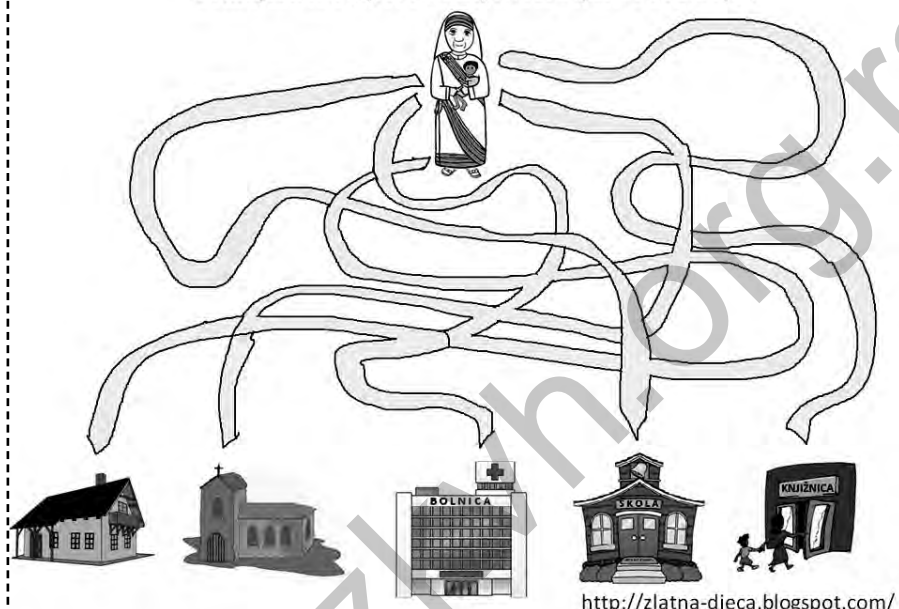
Aleksa Kokić



**Ako zaista ljubimo jedan drugog,
onda ćemo učiniti nešto jedan za drugog.**

bl. Majka Tereza

OTKRIJ KAMO MAJKA TEREZIJA NOSI DIJETE U NARUČJU...



<http://zlatna-djeca.blogspot.com/>



Uređuju: Larisa Skenderović i Kristina Ivković

Mladi

Plamen svijeće

Dragi mladi!

Nalazimo se na samom kraju listopada, mjeseca posvećena Marijanskoj pobožnosti i na samom početku mjeseca koji nam donosi svetkovinu Svih Svetih i Dušni dan. U ova dva dana posjećujemo vječne domove naših najmilijih koji više nisu s nama. Sjećamo ih se u molitvama u plamenovima svijeća. Molimo za njih jer nam oni svake godine pomažu preživjeti naše teškoće i zahvaljujući njima mi ih posjećujemo. Oni su naši anđeli čuvari. Nikada nemojte misliti da treba zaboraviti ljude koji nisu više s nama. Naprotiv, oni trebaju i dalje živjeti u nama i u našim molitvama. Oni su ti koji na čuvaju. Razmislite što za vas znači otići na groblje na vječno počivalište vaših najmilijih. Je li je to samo neki običaj, samo neka obveza ili mogućnost da se usput kupi litra kestena. Otiđite na groblje, upalite svijeću, pomolite se jer će te svima pomoći. I sebi i onima za koje se molite.

I ne zaboravite! U svojim domovima sa svojim obiteljima također se u molitvi sjetite i svih kojih više nema na ovom svijetu, upalite svijeću za njih i susretnite se s njima u plamenu svijeće.

Larisa Skenderović



Misa mladih u Maloj Bosni

Pobožnost prvog petka u čast Srcu Isusovu za mlade naše biskupije duga je tradicija. Ovoga mjeseca, 4. listopada mladi su se okupili na svetoj misi u župi Presvetog Trojstva u Maloj Bosni. Liturgijsko slavlje je predslavio župnik vlč. Dragan Muharem koji je u propovjedi približio razumijevanje siromaštva kakvo ga je u Crkvi obnovio sv. Franjo. *Siromaštvo se ne odnosi samo na neposjedovanje materijalnih dobara već na stav srca. Siromaštvo na koje smo svi pozvani ne traži od nas da se poput sv. Franje odrekne svega, nego da nam srce bude slobodno i nenavezano na dobra koje posjedujemo. Još jedna poruka iz djelovanja sv. Franje koja nas i danas mora voditi jest njegova ljubav prema Crkvi. Umjesto kritike i napada, on je problemima i negativnostima koje je uvidio prilazio s ljubavlju i poštovanjem prema Majci Crkvi. Zbog toga njegovo djelovanje nije stvorilo razdor u Crkvi nego plodove njegova djela osjećamo i danas, rekao je vlč. Dragan. Nakon svete mise usli-*

jedilo je kratko euharistijsko klanjanje i molitva posvete Srcu Isusovu. Sve je to animirao VIS Ritam vjere, a nakon mise mladi su nastavili druženje u župnoj dvorani. Najavljena je sljedeća misa mladih koja će se slaviti 1. studenog u župi sv. Terezije Avilske na koju su također pozvani svi mladi kako bi produbljivali svoje zajedništvo i nastavili s pobožnošću prvog petka koja nam pomaže biti vjerodostojnim kršćanima i svjedočiti svoju vjeru na svim mjestima gdje se nalazimo.

Ana Ivković



Obavijesti

Misa mladih za mir

Mjesto: **Katedrala sv. Terezije Avilske u Subotici.**
Dan i vrijeme: **1. 11. 2013. u 20 sati.**

Predstava HollyWin

Noć uoči blagdana Svi Svetih odigrat će se HollyWin, predstava u kojoj ćemo na komičan način obraditi život jed-

nog sveca. To je manifestacija koju organizuju mladi iz župe Marija Majka Crkve iz Aleksandrova u zajedništvu s mladima iz župe sv. Roka iz Kera i župe Isusova Uskrsnuća iz Malog Bajmoka.

Predstava će se održati **31. listopada** s početkom **u 20 sati** u **HKC „Bunjevačko kolo“ u Subotici (Preradovićeva 4).**

Na ovaj način želimo ući u blagdan Svih Sveti i predočiti mladima zašto je taj blagdan toliko bitan. Srdačno vas očekujemo.

Marina Gabrić

Imam li ja zadatak u Crkvi?

Da bismo odgovorili na pitanje iz naslova, moramo najprije shvatiti: Što znači Crkva?

Grčka riječ za CRKVU je ekklesia = pozvani. Svi koji smo kršteni i vjerujemo u Boga, od Boga smo pozvani. Zajedno smo Crkva. Krist je, kako Pavao kaže, Glava Crkve. Mi smo njezino tijelo. (YOUCAT, 121)

Nakon toga moramo se upitati: Što će Bogu Crkva? Odgovor bi bio – JER NAS LJUBI! A ljubi nas tako da nas želi spasiti sve zajedno, a ne pojedinačno. On nas želi spasiti kao jednu zajednicu, jedan narod, jednu Crkvu. I što je onda naš zadatak u Crkvi? Prvi i veoma bitan zadatak jest – odazvati se pozivu i priključiti se zajedništvu Crkve. Puno puta sam u razgovoru s prijateljima o aktivnosti u Crkvi, u svojoj župi, čula svakojake „izgovore“. „Izgovori“ koje sam možda puno puta i ja sama koristila kao svoje opravdanje: „Što ću ja tamo?“, „Ima njih dovoljno...“, „Ne želim se nametati“, „Tamo su Marina/Filip/Ivana/Marko“, „Nitko me nije pozvao!“ i slično. Pročitajte još jednom što je Crkva – POZVANI. Da, svi smo mi pozvani vršiti svoje dužnosti u Crkvi. A koje su to naše dužnosti kao mladog katolika ili katolkinje? Kako na početku ovoga teksta piše da smo svi mi tijelo Kristove Crkve (to piše i u Svetome Pismu), to znači da smo dužni funkcionirati tako da to tijelo ne za-kaže. Ako ruka ne želi raditi svoj posao, kako će tijelo napisati nešto, počesljati se, zagrliti nekoga? Ako noga ne želi raditi svoj posao, kako će tijelo stići do željenog mjesta, udariti loptu za vrijeme igre ili prenijeti težak teret? Čim jedan dio tijela ne funkcionira, pati cijelo tijelo (u ovom slučaju cijela Crkva). A ti si upravo ta noga, ta ruka, taj bubreg, ta pluća, to srce toga Tijela – Crkve.

Misliš li da te Crkva ne treba? Ma ona ne može bez tebe. Bog ne može bez tebe. Bog treba mlade. Da, da, treba baš tebe koji upravo sada čitaš ove retke. Dopire li ti do svijesti koliko si bitan za Boga, za Crkvu? Majka Tereza iz Kalkute kaže da smo svi mi kao olovke u Božjoj ruci (instrument kojim On sve razumije i zapisuje). Ponekad olovka zatupi, ali Bog ima šiljilo (ispovijed) da je ponovno zašilji.

U našoj biskupiji postoji skupina mladih koja organizira tribine, mise mladih, razne susrete i događaje. I na krupnom planu to je lijepo i hvale vrijedno, to je korisno, to je dobro... Ali hajdemo napraviti korak dalje. Znaš li koliko dužnosti i obveza ima tvoj župnik koji ne može sve obaviti sam i u kojima mu treba možda baš tvoja pomoć? Hajde, izazivam te da pođeš svome župniku, da pođeš u susret župi kojoj pripadaš. Pokaži da si hrabra osoba i upi-



taj se koja je ondje tvoja zadaća. Može to biti pjevanje, možda ministriranje ili čitanje, spremanje crkve, druženje i razgovor s mladima (koji žude za tim da ih netko sasluša, posavjetuje), pomoć župniku oko sređivanja župnih papira, posjet starim i bolesnim župljanima, pomoć siromašnim župljanima... Mogla bih ovako u nedogled nabrajati kakve sve aktivnosti postoje na župi u koje se mladi mogu uključiti. I na taj način mi naviještamo Boga, živimo kao kršćani. Kako opet Majka Tereza iz Kalkute kaže: „Krista ne trebamo naviještati na način na koji govorimo, na način na koji hodamo ili na koji se smijemo. Naviještamo Ga živeti tako da svi mogu shvatiti da Mu pripadamo... To što činimo samo je kaplja u oceanu. Ali da to ne činimo, oceanu bi nedostajala ta kaplja.“

Dogodit će se možda da ćete naići na nerazumijevanje drugih, svojih prijatelja, možda čak i od svog župnika. Tada svoju snagu potražite na križu. Isus je ispunio svoj „zadatak“ na drvu križa kojeg je zagrlio tako jako da se, kada su svi pomislili da je nemoćan i slab, On uzdigao u svoj slavi. U tim trenucima prikažite Mu svoje teškoće, slabosti, mane i On će ih preobraziti na najbolji način kako samo On umije.

Stariji kažu da na nama mladima svijet ostaje, da smo mi budućnost. Smatram da svaka mlada (naravno, i starija) osoba može i mora pronaći svoje mjesto u Crkvi kako bi pridonijela jačanju zajedništva. Jer mi mladi imamo svoje mjesto i ulogu u Crkvi i društvu, moramo pokazati svima da mi nismo samo budućnost. Mi smo ovdje, sada – MI SMO SADAŠNJOST I BUDUĆNOST!

Odgovor na naslov ovoga teksta ostavljam da pronađete sami. Sigurna sam da ćete, kada pronađete svoje mjesto u Crkvi, naći taj odgovor i biti spremni izvršiti zadatak na koji vas poziva Isus.

Marina Gabrić



Biti čitač na misi

Nitko te neće moliti da dođeš čitati, moraš doći sam, jer ćeš samo tako biti odabran. Postoje osobe koje čitaju samo na velike blagdane kao što su Božić ili Uskrs, ali čitanja su jednako važna i lijepa i ostalim danima u godini. Kada upitam mlade žele li čitati, često u trenutku odbiju. Ali nemaju se čega bojati, naprotiv, trebaju biti radosni što imaju priliku za tako važnu ulogu u Crkvi.

Biti čitač za svakog od nas treba predstavljati jedan od posebnijih događaja na misi. Jer svećenik prije čitanja uvijek kaže: „Poslušajmo Božju riječ.“ I ona jest Božja i posebna. To nije osjećaj poput čitanja novina ili neke obične knjige, to je napose čitanje Božje riječi koja nam je dana od Boga.

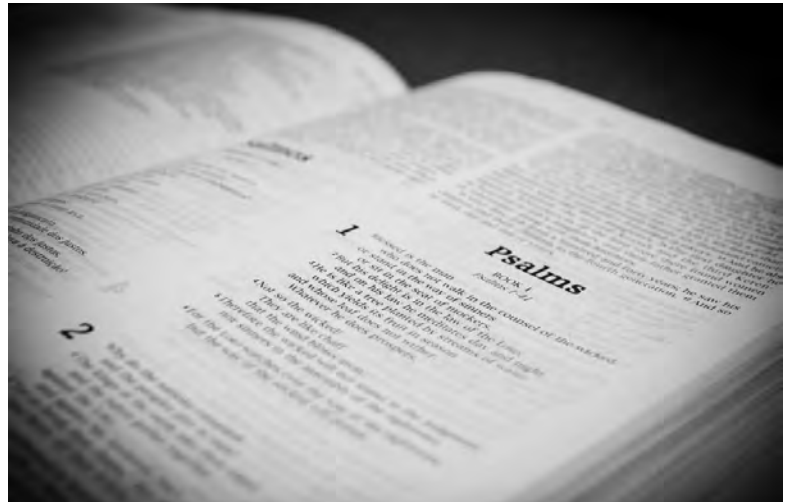
Stoga se iskreno nadam da ću mlade ovom porukom potaknuti da dođu čitati čitanja i da se ne plaše, ništa im se loše neće dogoditi. Dogodit će im se samo lijepe stvari. Postat će glasnici Božje riječi, bit će bogatiji i ono najvažnije, bliži Bogu.

Larisa Skenderović

Primjećujemo da sve više mladih izbjegava čitati na Svetoj misi. Zašto? Zato što se boje da će pogriješiti, boje se da će im se ljudi smijati, da se nisu primjerno obukli, da se nisu našminkali. Sve te stvari su najmanji problem.

Kao prvo, svatko pogriješi, nitko nije savršen. Kao drugo, ljudi ti se neće smijati jer bi se oni onda sami osramotili. Kad već dolaziš na misu podrazumijeva se da si prikladno odjeven, to nije problem, a što se šminke tiče, ni ne vidi se.

Također je važno biti upoznat s time što čitaš i da razumiješ ono što čitaš. Jer čitači na misi su Božji glasnici i čitaju odlomke iz Svetog Pisama. Toga moramo biti svjesni. Nije čitanje na misi samo tako da puk vidi da si ti došao na misu, da si aktivan. Mnogi, nažalost, izbjegavaju biti čitači. Donedavno sam i sama činila isto. Ne znam ni kako ni zašto sada mi nije teško čitati, ali isto tako želim i drugima priuštiti isti doživljaj. Ne trebamo biti opterećeni time što je čitanje dugačko, jer što je duže čitanje, mi smo duži Božji glasnici. Mi smo ti koji narodu čitamo, mi smo ti koji smo odabrani. Svatko od vas može postati dio nas. Kod nas nema ograničenja. Svatko može biti odabran, a to ne ovisi o nama, nego o Njemu samom.



Svi Sveti u očima mladih

Svi znamo da su Svi Sveti i Dušni dan blagdani kada se sjećamo naših najmilijih kojih više nema. Isto tako nam je jasno da se u to vrijeme skupi cijela obitelj koja zajedno odlazi na groblje. Nama mladima to dobro dođe jer nema škole i imamo slobodne dane. Ali koliko smo mi zapravo svjesni da je to dan kada se sjećamo onih koji nisu više s nama. Odlazimo li doista na groblje? Fizički da, ali psihički? Za nas su to samo staze kojima dolazimo do vječnih kuća naših najmilijih. I ne bi trebale biti samo na blagdane, nego i inače. Svi su oni na neki način dio nas. Mi smo njihovi potomci i ne bi ih trebali zapostavljati. Mnogi mladi uvijek govore kako nemaju vremena otići na

groblje. Ako imaju vremena za svoje prijatelje, zašto nemaju za nekog od koga potiču? Zar je to toliko teško? Osvrnimo se oko sebe! Neki bi dali sve da su njihovi najmiliji s njima, ali baš sve. I zato cijenimo naše korijene, budimo ponosni na ono što jesmo.

Patricija Merковиć



Pornografija – šuti o tome (I. dio)

Jedna on najvećih tabu tema. Zapitajmo se, zašto je ta tema toliki tabu? Sram je odgovor. Zanimljivo, sram (stid) nije loš. Sram je signal od Boga dan koji nam govori što je dobro, a što ne. Adam i Eva su se morali pokriti jer su osjećali sram nakon famozne konzumacije sa stabla spoznaje dobra i zla. Zanimljivo, i u najliberalnijim zemljama sa legaliziranom prostitucijom, prozori bordela su prekriveni. Dakle, jasno je da se sramimo govoriti o tome, jer znamo da je to nešto loše. Osjećamo to u dubini našega bića. „Pornografija je igračka za proklete“, riječi su jednog ateista, producenta porno filmova.

Lanac štetnosti

Prvi na udaru industrije koja zarađuje više nego što neke države imaju proračun, jesu mladi. Prema najnovijim statistikama, jedan od sedam ovisnika o pornografiji su djevojke! No, za početak ćemo se pozabaviti momcima. Krenimo od narušavanja slike o spolnosti. Umjesto da to „veliko otajstvo“ (Ef 5,32) otkriju u punom sjaju ljubavi koju su obećali da će vječno dijeliti samo s jednom osobom, momci nesvjesno svode to na aktivnosti poput čitanja novina. „Za mnoge mladiće pristup pornografiji znači da njihovo prvo iskustvo spolne različitosti nije nervozno pregovaranje oko molbe za ples sa djevojkom na kraju školske dvorane. To je gledanje ponižavajućih slika žena, često pomiješanih s nasiljem“ - objavio je popularni britanski list Daily Mail. Kao što su ove popularne novine objavile, problem stvaranja lažne slike o ženama je također veliki. Pomoću pornografije momci stječu dojam da su djevojke poput lutaka. Istinita priča iz jedne državne srednje škole u USA, na javnom satu sa skupinom petnaestogodišnjih učenika i učenica. Profesorica je postavila pitanje jednom od učenika „Vjeruješ li ti doista da pornografija ne utječe na tvoj budući brak?“ Dotični učenik je odgovorio „Ne, naravno. Pa žene su stvorene za to.“ Nakon toga, skupina djevojčica ga je počela gađati školskim priborom. Problem je što naše djevojke ovako nešto gotovo nikad ne bi uradile. Kao što kaže priča iz prethodnih redaka, treći na popisu žrtava je budući brak. Nebitno govorimo li o potencijalnom celibatu ili braku. Činjenica je da nakon krivih slika



o spolnosti i ženama, ni brak neće proći puno bolje. Jer, kakav je to muškarac za brak ako nije u stanju „ljubiti svoju ženu kao što je Krist ljubio crkvu“ (Ef 5,25). Takav muškarac ulazeći u brak misli da slijedi ostvarenje svih njegovih najprljavijih maštanja.

Zatim, nikako na kraju, već na početku, jest sam čovjek. Njegov odnos prema Bogu i sebi. O temi najbolje govori sv. Pavao:

Ali ne tijelo bludnosti, nego Gospodinu i Gospodin tijelu. (1 Kor 6,13)

Ne znate li da su tijela vaša udovi Kristovi. (1 Kor 6,15)

Hram ste Božji i Duh Božji prebiva u vama. Ako tko upropašćuje hram Božji, upropastit će njega Bog. Jer hram Božji je svet, a to ste vi. (1 Kor 3,16-17)

Nakon ovih riječi čovjek se zapita samo jedno – koje je rješenje situacije?

Dušan Balažević

Jesen

**Jesen tu je oko nas,
sve suho je.
Došla je tiho kao sjena
i lišće u žuto obojila.
Mirisom kiše,
voća što sa sobom nosi
sve je osvojila.
Jesen došla je tiho
kao noćna vila
i oko nas se obavila.
Sve radosti, jarke boje,
i mirise u suho cvijeće,
granje i lišće je pretvorila.
Jesen nekom čarobnom moći
sve je osvojila.**

Danijela Pejić



Duša se liječi

Dragi čitatelji! „Duša se liječi vremenom provedenim s djecom“, kažu da je rekao Fjodor Dostojevski. Je li on tada na umu (ili u naručju) imao maleno dijete ili unuču ili dijete iz susjedstva ili tek ideju o djetetu – zanimljiva je tema za razgovor u već prohladnim jesenskim večerima s prijateljima. Ipak, mnogi od nas će se složiti s velikim piscem: djeca, bilo malena ili veća, kada provedete s njima vrijeme zbilja im se posvetivši, svijet i sve u njemu čine ljepšim, boljim, svetijim. Ako se prepustite njihovom „djelovanju“ i gledate ih, slušate i grlite, izliječit ćete (za početak!) dvije duše – vašu i djetinju, tako gladnu pažnje, poštovanja i ljubavi. Dalje ide lako, jer će vašu ljubav prepoznati i drugi i tražiti da budu u vašoj blizini, pa će se i njihove duše „liječiti“. Čuvajte se, ova pojava se širi! **(Ivh)**



eksperimentiramo

O obiteljskoj molitvi

Čini se kako svaki kršćanin bar ponekad ima teškoća s molitvom. Iako je molitva, kako Papa Franjo kaže „razgovor duše s Bogom“, veoma često je doživljavamo tek kao dužnost, obvezu, pa ona – među mnogim drugim obvezama, često izostane. Izostaje ona osobna, a na žalost i – zajednička, obiteljska. Obitelj je „crkva u malom“, kaže se, a u tim našim crkvama nema baš puno zajedničke molitve, čitanja Božje riječi, pjevanja i slavljenja Boga. Ne upuštajući se u to kako, koliko i zašto treba moliti, želimo dati ideju koju i mi sami isprobavamo baš ovih dana.

Okupiti obitelj – bilo malobrojnu, bilo mnogobrojnu – jest zaista teško. Ako se cijela obitelj i odluči skupa moliti svaki dan, okupi se i moli jedan, dva dana, vrlo brzo se dogodi „nešto“ što tu molitvu sljedećeg dana – spriječi. Kao i sve dobre odluke koje čovjek načini, Zli pokuša uništiti. Zato se još žarče moramo utjecati Isusu, koji nas je i učio moliti. Treba naći „kutak i trenutak“ za molitvu, kažu teolozi, ali

što to znači i kako to napraviti u našim stančićima i u našim dancima kada nam treba „sat više“ za posao? Pokušajte s djecom napraviti mali „kućni oltar“. Važno je da ona sudjeluju, štoviše da ga sami uredi, jer će to njihovo „djelo“ njih same pozivati na onu aktivnost koju uz njega povežu, a na vama odraslima je da to bude i – zajednička molitva. Na oltar (može to biti i običan maleni stolić prekriven lijepim stolnjakom) stavite križ, Bibliju, svijeću, kipić Blažene Djevice Marije, kronicu, molitvenik, pjesmaricu – što god imate prikladno, a vas same podsjeća na oltar i ono što se oko njega događa. Čudesnost „Svjetla svijeta“ obavezno iskoristite – kad molite, zapalite svijeću i

kažite glasno da nam to svjetlo sada uprisutnjuje Isusa. Kad se vaša obiteljska molitva završi, ugascite svijeću – ne zato što Isus odlazi, već zato što kad je opet zapalimo, Isus će nam doći još bliže. Zanimljivo je kako će – ako vaš „oltarić“ stoji u dnevnoj sobi – djeca sama s vremena na vrijeme doći na ideju: „Hajdemo moliti!“ Ona će se nekad oko tog oltara i igrati: „krstit“ će bebe (ili mlađu braću ili sestre ☺), služiti će „misu“, čitat će Riječ Božju, klečati na jastučiću ispred i gledati slikovnice o Isusu i svecima ili „Moju

prvu Bibliju“, slagat će svete sličice, škropiti svetom vodom kuću – ima li u tome nečeg lošeg, ili je to samo još jedan put ka Dobrome, koji tako uporno ponavlja: „Pustite k meni malene!“? Najbolje je što kad imate „kućni oltar“ možete ga dopunjavati – kada dijete nacrtava Svetu obitelj, npr., vi to možete staviti kao oltarnu sliku. Možete napraviti jedan križ od dva drvca i na njega stavljati papirne „misnice“ u boji liturgijskog vremena. Možete slijediti crkvenu godinu skupa praveći



mini plakatiće na temu blagdana ili spomendana svetaca koje slavimo – i vi ćete mnogo toga naučiti! Mi ih moramo podržati – odgovoriti na sva pitanja, dati potrebne „rekvizite“ i biti s njima kod „oltara“, pokazati ga gostima, a najviše – kad ih pogled na oltar sjeti na Isusa – zaustaviti se i moliti!

Nismo fotografirali „oltar“ koji je naša kći napravila (slika je sa internetske stranice <http://catholicicing.com/how-to-set-up-a-home-altar-catholic-home-altar-ideas/>), već čekamo da k nama dođete i sami ga vidite! Rado ćemo se (svi skupa) pomoliti i SLAVITI BOGA NAŠEGA! **(Ivh)**

Ideje za vas

Uz blagdan Svih Svetih



Bliži se veliki, divan kršćanski blagdan – svetkovina Svih svetih. Radovat ćemo se s cijelom Crkvom slaveći svete – poznate i proglašene, ali i one „anonimne“ kršćane koji su živjeli po cijelom svijetu i ljubili Crkvu, a ljube je i u Nebu danas, pa se i njima za zagovor možemo utjecati. Premda će i ove godine uoči našeg kršćanskog blagdana (i na sam blagdan, na žalost) biti zabava vrlo nekršćanske tematike (jadne bundeve – koliko bi od njih divnih kolača bilo!!!), mi se ipak nadamo da imamo hrabre, vjerne i kreativne župne zajednice: napravimo kostimirane zabave Svih Svetih!!! Ne uskratimo našoj dobroj djeci koja se opiru svijetu i poganskim zabavama ništa dobro što imaju drugi. Neka se obuku u razne likove svetaca, dobro isplesu, prošeću „rajskom modnom pistom“ i najedu slatkiša. Na slikama vidite kostime nekih svetaca: sv. Katarina Aleksandrijska, sv. Juraj, sv. Mala Terezija i sv. Franjo Asiški (catholicicing.com i showerofroses.blogspot.com), a također i jedna grupna fotografija. Napravite originalne fotografije s vaših župnih zabava i – pošaljite nam!



Male mudrosti

Rasteš...

Nemoguće je proći kroz život a da ti ne propadne neki posao, da ne budeš razočaran prijateljstvom, da nikad ne budeš bolestan, da ne osjetiš bol ljubavi, da ti nitko u porodici ne umre, i da nikad ne pogriješiš. To je cijena života. Ipak, nije važno ono što se događa, već kako se reagira. Ako se prepustiš sakupljanju vječno krvavih rana, živjet ćeš kao ranjena ptica nesposobna ponovno poletjeti.

Rasteš...

Rasteš kad ne postoji praznina u nadi, ni oslabljenost volje, ni gubitak vjere. Rasteš kad prihvatiš stvarnost i samouvjerenost je živiš. Kad prihvatiš svoju sudbinu, ali imaš volju da učiniš sve kako bi je promijenio. Rasteš povezujući ono što je iza tebe, stvarajući ono što je ispred tebe i predviđajući ono što može biti tvoja budućnost.

Rasteš prebrođujući, poštujući samog sebe i dajući plodove. Rasteš otvarajući put ostavljanjem tragova za sobom,

i kad si sposoban ujediniti svoja iskustva i iz njih učiti, rasteš sijajući korijene!

Rasteš postavljajući si ciljeve, ne obraćajući pažnju na negativne komentare i predrasude. Kad svojim ponašanjem daješ primjer ne pridajući važnost ismijavanjima i prezirima. Kad ispunjavaš svoje zvanje. Rasteš osnaživanjem karaktera, uzvišenog obrazovanjem. Rasteš iskazujući svoja osjećanja...

Rasteš kad si spreman suočiti se s ogoljelim granama zime, berući ruže bez obzira na trnje i označujući put uprkos prašini koja se diže. Rasteš kad si sposoban očvrnuti na ostacima iluzija, i namirisati se otpacima cvijeća... I osjetiti žareći plamen na ruinama ljubavi.

Rasteš pomažući bližnjima, upoznavajući samog sebe i dajući životu više nego što primaš. Rasteš usađujući korijene kako ne bi mogao izmaknuti i pobjeći... Braneći se kao orao da ne prestaneš letjeti... Usidrivši se kao sidro i sijajući kao zvijezda. Dakle...

Rasteš...

(Suzana Kariza)



Patnje kršćanskog svijeta pod Turcima*

Piše i uređuje: Stjepan Beretić

Glavarina

Bilježeci povijest glavne subotičke župe ovdašnji župni vikar Gábor Tormásy piše: Vrlo sam sklon vjerovanju da su se Dalmatinci baš zbog gore spomenutih razloga već za vrijeme turskih osvanja nastanili u ovom kraju. Tu se se bavili zemljoradnjom i stočarstvom. Dio prihoda su bili dužni davati turskom veziru. Veći napredak nisu mogli ostvariti, jer bi im Turci otimali sve što je rodilo. Bili su zapravo robovi bez prava na posjed. Turci su im doduše dali zemlju na obradu, pod uvjetom da u znak lojalnosti prema sultanu po svakoj odrasloj muškoj glavi imaju platiti po jedan zlatnik. Time mjesne turske vlasti nisu bile zadovoljne, već su od siromašnog naroda tražili sve i sva. Kad bi Dalmatinac uz velike napore podigao sebi kućicu, došao bi Turčin, izbacio bi vlasnika iz kuće i sam se tamo nastanio. Zbog toga su Dalmatinci odustali od gradnje kuća, te su se počeli nastanjivati u podzemljom ukopanim prostorijama. Nije ni čudo, što kraj tolikih ugnjetavanja nisu bili kadri platiti zlatnik na ime poreza. Da si olakšaju taj teret, poslužili su se lukavstvom. Propis je glasio da su dužni plaćati po zlatnik za svakog odraslog muškarca. Turci su držali da su odrasli muškarci oni koji već nose gaće. Kako bi se prividno smanjio broj odraslog muškog svijeta, ni mladići od 16 do 18 godina još nisu nosili gaće, već su hodali kao djeca – u dugoj košulji.

Otimali su žene

Gramzljivost i nečovječno postupanje turskog zavojevača nisu imali granica. Da na lak način dođu do harema, bacili su oko na lijepe dalmatinske žene. Vođeni svojim načelom da zlostavljanje kaura nije grijeh, već da je to pred Muhamedom pohvalno djelo, otimali su kršćanske žene od njihovih muževa. Mnoge su obitelji zapale u žalost, zaplakati su znali i snažni od sunca preplanuli ljudi. Razoreno je bilo svetište obiteljskog života, djeca su ostajala bez majke, starci bez oslonca. Da bi spriječili nečovječno otimanje žena, Dalmatinci su se tužbom obratili na vezira koji je stolovao u tvrđavi. Vezir je bez odlaganja izdao naredbu da se Dalmatincima više ne smiju otimati žene.

Otimali su djevojke

No, kako je naredbom zabranjeno samo otimanje udanih žena, Turci su onda počeli vrebati na neudane Dalmatince. Kad bi koju zarobili, odveli bi ju sa sobom. Tako su djevojke postajale žrtve neobuzdane strasti. Djevojke su Turci najstrože čuvali kako više nikada ne bi mogle vidjeti svoje roditelje, rodbinu ili svoga zaručnika. Kako bi od te okrutne sudbine spasili svoje kćeri, dalmatinski bi očevi potajno, najčešće pod okriljem noći, uzimali svoje kćeri da potraže obitelji koje su imale mladiće spremne za ženidbu. Takvima bi onda ponudili svoju kćer za ženu. Na svom su jeziku taj postupak na koji su bili prisiljeni zvali – piše Tormásy „dešerna“. Takav bi se mladi par odmah i crkveno vjenčao pred segedinskim franjevcem, koji je potajno boravio među narodom. Taj se obred najčešće obavljao noću, budući da je redovnik po danu bio izložen opasnosti da bude otkriven, a u tom bi slučaju bio izložen sigurnoj smrti.

Vjera

U to su vrijeme Dalmatinci živjeli po svojoj vjeri poput prvih kršćana. Noću su, kad bi se među njima pojavio koji redovnik, u podzemnim jamama slavili otajstva svoje vjere.

Iscrpljujuća nesigurnost

Kako svjedoči mađarska povijest, Turci su svoju vlast proširili na gotovo cijelu Mađarsku, vladali su nasilničkom samovoljom. Narod su na sve moguće načine tako zlostavljali da se s pravom možemo čuditi što još ima Mađara u ovoj zemlji. I ovdje nastanjeni Dalmatinci su osjetili sav teret nasilničke vlasti. Kad više nisu mogli izdržati preteški jaram ugnjetavanja, znali su ostaviti Suboticu kako bi se raspršili po susjednim pustarama, šumama, gdje se nisu morali toliko bojati od poganina koji ih je uhađao.

Skrivali se u pustari

U samostanskom ljetopisu subotičkih franjevaca se spominje pustara Ludoš i Miljkut kao mjesta gdje su se skrivali. Iz toga mogu zaključiti da su im za sklonište mogle poslužiti bučke između Halasa (Kiskunhalas), Kis Szálása i Majše (Kiskunmajsa). Tražili su i

udaljenija skrovišta na područjima kroz koja se nije prolazilo. A trščanici ili drugi skriveniji krajevi na području Ludoša pružali su im samo privremeno sklonište. Tu bi iskopali podzemna skloništa, u kojima su se skrivali, te provodili svoje dane između nade i straha. Na tim su ih mjestima nalazili maskirani segedinski redovnici. I oni su streljani od Turaka, koji su tražili Dalmatince i njihove dušobrižnike. Franjevci bi se skrivali i u vodu Ludoškog jezera, a pri tom su disali su kroz trščanu cijev koju su držali u ustima.

Dobar dio turskoga ropstva živjeli su stanovnici Subotice na spomenutim mjestima. Teško se može povjerovati da u tim svojim skloništimu nisu patili od Turaka, pa ipak se ne može zamisliti da bi im bilo lakše da su ostali u Subotici za vrijeme toga izgnanstva. Subotica je bila vezirsko sjedište, pa je u gradu zacijelo živjelo puno Turaka, koji nisu znali za veći užitak nego što je zlostavljanje kaura. Franjevački ljetopis ne piše puno o tome kako su u to vrijeme živjeli Dalmatinci, jer je kontakt s njima vjerojatno bio teško ostvariv. Zbog nesigurnosti i životne opasnosti rijetko su im dolazili franjevci. Uostalom, u to vrijeme o tom narodu ne bi mogli što drugo zabljeliti nego samo uzdahe, tužbe i suze.

Kršćanske pobjede – tračak nade

Subotičani se ponovno spominju u vrijeme kad je poganska zvijezda sreće počela padati. Poznato je s koliko su velikom vojskom 1683. godine Turci krenuli na Beč, kako bi osvajanjem toga grada dobili ključ prema kršćanskom zapadu. Sva je Europa zadrhtala, jer je sudbina Beča bila povezana s njezinom. I stanovništvo Austrije se dalo u bijeg, dok je u Beču ostalo samo ono stanovništvo koje je bilo sposobno za ratovanje. Bitka je počela žestokom snagom. Hrabri su se branitelji već zabrinuli da neće moći izdržati turski napad, kad se poljski kralj Jan Sobijeski pojavio sa svojom hrabrom vojskom kao spasonosni Mesija. Napao je tursku vojsku koja je bila u napadu, odbio je od bečkih zidina. Pred silinom Janovog napada turska se vojska dala u bijeg.

* Iz knjige Gábora Tormásyja *Povijest subotičke glavne rimokatoličke župe*, prijevod S. Beretić.

In memoriam

p. Lajos Suhajda SVD

U 80. godini života i 54. godini svećeništva, u Zrenjaninu je 15. listopada 2013. preminuo p. Lajos Suhajda, umirovljeni svećenik i župnik novosadske župe Svetog Duha, redovnik verbita. Pokopan je 18. listopada na zrenjaninskom Katoličkom groblju.

P. Suhajda rođen je 31. siječnja 1933. u Bogojevu. Redovničkoj Družbi Božje riječi pridružio se 1958. Za svećenika je zaređen u Kalači (Mađarska) 1959., a u Kalačko-kečkemetskoj nadbiskupiji djelovao je od 1959. do 1970. godine. Od 1971. bio je jedini verbit u Subotičkoj biskupiji, tada poslan od Mađarske provincije verbita na službu župnika u župu Duha Svetog na novosadskoj Klisi. Do danas je klisanski verbitski samostan ostao jedini samostan ovog reda u Srbiji, na žalost bez redovnika od 2011., kada je p. Suhajda



umirovljen. Od te godine je živio u Zrenjaninu, gdje je bio na ispomoći u katedralnoj župi sv. Ivana Nepomuka.

Vjernici u Novom Sadu pamtit će p. Suhajdu kao zaista neumornog i omiljenog ispovjednika u sve tri gradske župe i u franjevačkoj crkvi, a svećenici kao dragog brata koji je uvijek bio na raspolaganju „na zamjenu“, pa čak i nakon dugog oporavka od bolesti i operacije. Nadahnuće Duha Svetoga i verbitska karizma pratila ga je gdje god je propovijedao, a osobito u blagaj uspo-

meni ostaje njegova umirujuća pojava, blage riječi i ogromna predanost služenju braći ljudima. Ovaj neumorni čuvar ispovjedne tajne želio je i nakon odlaska u mirovinu biti na ispomoći pastoralu, te je, kako svjedoči mons. László Gyuris, zrenjaninski katedralni župnik, uvijek tražio da makar propovijeda na svagdanjim misama. Osim toga, p. Suhajda bio je i novinar i vjerni suradnik Radio Marije Srbije. Neka ga Gospodin nagradi vječnim slavljenjem Svetog Trojstva.

M. T.

Anđele...

*kada netko ode
svijet diše tiše
kada ode netko koga volimo
mi nismo isti više*

*kada netko ode
trag suza na našoj je stazi
kada od nas ode bliska nam duša
i dio nas odlazi*



Majka Kata i dida Albe Kujundžić, obitelji: tetke Jadranke Horvacki, strica Zvonimira K., tetke Ivane Kiš, strica Krešimira K. i tetke Dubravke Dulić



Kad se svijeće pale

**Na dan pokojnika na svakome grobu,
kad se svijeće pale i polaže cvijeće,
zašto se na groblju tako malo moli
i zašto se tamo ko u nekom parku
samo brblja, šeće?**

**Godinu su cijelu mrtvi sami, sami...
I godinu cijelu žude da im svane
jedini dan cvjetni,
a ipak ja ne znam da l' su oni taj dan
zadovoljni, mirni i malo sretni.**

**Za njih se tako jadno malo moli
i ja se bojim, i taj dan im često
osvane hladan, sumoran i crn,
kao što su njima i ostali dani,
kad grobove resi
mjesto cvijeća trn.**

**I meni se čini da u taj dan cvjetni
žudili za kojim oni željno svi su
jedina zraka, koja ih blaži,
ne dolazi njima od plamena svijeća
već iz ruke starca koji u kapeli
za njih čita Misu...**

Aleksa Kokić

In memoriam

Anđele naš, tvoj lik i tvoja djela su naša zvijezda vodilja koje nas vode kroz život. Svi naši uspjesi posvećeni su tebi. A kad nam je u životu teško, kada smo nesigurni, kada nas sustignu životne teškoće, sjetimo se tebe.

Ti si naš Anđeo čuvar,
a to ne može imati svatko.



VALENTINA KUJUNDŽIĆ

5. 08.1992. – 23. 10. 2011.

Hvala svima koji je se sjećaju i posjećuju njen vječni dom.

Tata Tomica, mama Sandra,
braća Dario i Mateo i
sestra Kristina

Vjernik sam i ne mogu protiv Crkve

Piše: Mirko Štefković

Katolička Crkva je kroz svoju dugu povijest iskusila mnogovrsna suprotstavljanja. Bilo je onih koja su polazila izvana, ali bilo je i suprotstavljanja koja su izvirala iznutra, od vjernika pojedinaца ili skupina. Mi ćemo se ovdje zadržati na ovoj drugoj vrsti takvih pojava. Ne želimo se upuštati u raspravu o vrstama i oblicima tih protivljenja postupcima i odlukama službene Crkve odnosno Crkvenog učiteljstva, zanima nas sama ta pojava, da tako kažemo, pobuna u Crkvi, koje su onda istodobno i protiv same Crkve.

Nadalje, povijest Crkve je poznavala suprotstavljanja koja su mirno završavala, bilo je i onakvih iz kojih su nastajale reforme koje su obnavljale Crkvu, a nažalost događalo se da su ta protivljenja završavala raskolima, koji još i danas traju. Ishodi takvih događaja, bili oni pozitivni ili negativni, katkada su obilježavali samo lokalnu Crkvu ili određenu redovničku zajednicu, a ima i onih koji su ostavili duboki trag na licu opće Crkve.

Ovdje se ne želimo baviti tim velikim i teškim povijesnim razdobljima odnosno događajima, koji su naružili opću Crkvu. Ne želimo se čak ni osvrtni na pojedine događaje iz bliže ili dalje prošlosti naše lokalne Crkve na koje nimalo nismo i ne možemo biti ponosni, nego ih se radije stidimo. Ono što nas zanima jesu razlozi tih suprotstavljanja, protivljenja, pobuna. Zašto nam se to događa? Da li se razlog tih pojava treba tražiti u privatnim interesima pojedinaca ili skupina? Ne radi li se možda čak i o krivom poimanju i doživljavanju same Crkve?

Bez pretenzije cjelovitih odgovora na ova pitanja, želimo samo ukazati na dva vrlo značajna aspekta, koja nam se čine od odlučujuće važnosti za razumijevanje spomenutih pojava napetosti unutar same Crkve, a to su: poimanje Crkve i unutar-crkvena komunikacija.

Prije toga želimo tek podsjetiti da su napetosti pratile život Crkve sve do naših dana, pa im tako ni mi ne možemo u potpunosti izmaknuti. Svakako da su vrlo često u pozadini tih napetosti interesi, bilo materijalne naravi, bilo pretenzije za vlašću, privilegijima i počastima.

Dakle, kao prvo, smatramo da je jedan od glavnih uzročnika suprotstavljanja i napetosti u samoj Crkvi njezino *krivo poimanje*. U šumi bezbroj vrsta ljudskih udruga, osobito u naše vrijeme, često smo u napasti Crkvu poimati kao jednu od tih ljudskih tvorevina. No, Crkva nije tek ljudska tvorevina nastala ljudskim dogovorom. Ona nije rezultat ljudskih umovanja i napora. Svaki put kad je tako poimamo, kad je tako doživljavamo, kad se u njoj tako ponašamo, uvelike smo u krivu. Crkva je prije svega otajstvo susreta između Boga i čovječanstva! Njezina bit nalazi se s onu stranu vidljive organizacije. Crkva je članak našeg vjerovanja, mi u nju vjerujemo. Mi vjerujemo da je Crkva, pored toga što je vidljiva, najprije nevidljiva, nadnaravna stvarnost, koju čine najprije božanski pa onda i ljudski element. Mi vjerujemo da je Crkva sveopći sakrament spasenja, da je ona stalna prisutnost Božja u ovom svijetu. Tu i takvu Crkvu ustanovio je sam Gospodin!

Nadalje, iz krivog poimanja Crkve, posljedično proizlazi krivo poimanje raznih služba i staleža u njoj. Samim tim dolazi do konfuzije među kompetencijama i odgovornostima, te nastaju napetosti. S jedne strane iz perspektive klera napast predstavlja autoritarno poimanje vlastite službe, te Crkve kao dvo-slojnog društva – pretpostavljeni poučavaju, a podčinjeni imaju slušati – a iz perspektive laika napast je Crkvu poimati kao kakvu udrugu u kojoj se po načelu „zdravog razuma“ o svemu odlučuje izravnom demokracijom, glasovanjem, pri čemu su svi jednako kompetentni za sve. Takva dva poimanja su nužno suprotstavljena i ne mogu drugo nego generirati sukobe, koji se u krajnju ruku mogu držati pod kontrolom po principu hladnog rata. Ali to nije Crkva!

Imajući u vidu Božansko-trojstveno podrijetlo Crkve i njezinu otajstvenu narav, za njezino ispravno poimanje, kao i poimanje služba i karizmi u njoj, od presudne važnosti nam se čini podsjetiti na veliki „crkveni moto“ II. vaticanskog koncila: *osjećati s Crkvom – Sentire cum Ecclesia*. Tek ukoliko se zbilja osobno osjećam dijelom Crkve,

mogu osjećati za Crkvu i s njom. Onda ću naći načina kako sudjelovati u poslanju koje joj je Krist povjerio, a to jest: nastaviti u svijetu u snazi Duha Svetoga Kristov život i poslanje. Na tome se temelji i osobna suodgovornost za Crkvu, za kvalitetu njezina života i poslanja, koja se očituje u osobnom svjedočanstvu novog života u Kristu. Ovdje valja još nadodati kako je upravo svetost temeljni dar i poslanje Crkve, na koju je pozvan svaki vjernik, bez obzira na stalež, službu ili karizmu. Ta svetost, hranjena slušanjem Božje Riječi i euharistijskom prisutnošću Kristovom, jamac je zajedništva u duhu osjećaja s Crkvom.

Na drugome mjestu, bar u ovom kratkom prikazu, razlog napetosti i suprotstavljanja u Crkvi jest nedovoljna i kriva unutar-crkvena komunikacija. Ona nije niti moguća, ukoliko se Crkva doživljava poput polariziranog društva na horizontalnoj razini. Otvorenu i transparentnu komunikaciju, s ciljem izgradnje zajedništva i služenju istom poslanju Crkve, kako od strane klera, tako i od strane laika, moguće je uspostaviti tek nakon rješavanja prvog problema. To je preduvjet prihvaćanja uzajamne upućenosti jednih na druge i otkrivanja vlastitih polja vjerničkog djelovanja kako unutar Crkve, tako i u svijetu.

Na temelju izrečenog, pitam gdje zakazujemo kad nam se događa da vjernici dolaze protestirati pred Dom biskupije zbog imenovanja novog župnika? Kako je moguće da aktivni vjernici katolici u javnosti ne prestaju optuživati i blatiti svoju Crkvu? Jesu li ovdje u pitanju samo simpatije, materijalni interesi? Što nam se ustvari događa?

Čini mi se da je u temelju ovakvih pojava krivo poimanje Crkve, a samim time i neadekvatna komunikacija. To se očituje indiferentnošću i pasivnošću koje vidimo u Crkvi, bilo da se radi o kleru, bilo o laicima. Možda je vrijeme da se ozbiljno zamislimo, jer kao vjernici – unatoč svim našim ljudskim slabostima, nespornostima, sukobima – ne možemo biti protiv Crkve!

Melenci (I. dio)

Piše: vlč. Lazar Novaković

Melence i banju Rusanu posjetio sam prvi put u ljeto 1970. sa svojom nanom Margom. Išli smo šinobusom iz Subotice u posjet *baći* Nikoli koji se u banji oporavljao poslije slomljene kičme. U sjećanju su mi ostale seoske guske, širok sokak i to da nas je jedan špediter, na *naninu* molbu, prevezao do banje. *Baćinog* lika se uopće ne sjećam. Ni slutiti nisam mogao da ću se i sam naći, teško bolestan, u banji poslije 43 godine. *Bačo* se u banji oporavio i prohodao. Poslije je s nama, svojom obitelji, proživio 18 godina sa željama i planovima.

Moj drugi susret s banjom dogodio se 2. travnja ove godine. Liječnik, kolege, rodbina i prijatelji su rekli da je to za mene najbolje rješenje. Donijela su me bolnička kola, koja su pratila brat i nećak. Primljen sam u VIII. paviljon u sobu br. 9. U sobi su bila još četiri bolesnika a samo je jedan bio donekle pokretan. Brat i nećak su mi spremili stvari u ormar, kupili vodu, pelene i vratili se u Suboticu.

Kad sam ostao sam počela je moja kalvarija. Shvatio sam svu težinu moje bolesti. Osjećaj nemoći i ovisnosti je bio najteži. Bez pomoći nisam mogao ustati ni sjesti u krevetu. Par puta mi je ispao mobilni, naočale, tranzistor. Ništa nisam mogao dohvatiti – za sve su mi bili potrebni drugi, pomoć bližnjih.

Najveću poteškoću doživljavao sam u nošenju pelena. Nosio sam ih skoro 80 dana. Bilo je ljeto i prilično su bile neugodne ali bez njih nije išlo. Uz to je i osoblje znalo biti neugodno. Nije dobro kad imaš stolicu, ni kad je nemaš. Onda su dolazili čepići, nove pilule. Pitao sam se da li u medicinskoj naobrazbi ima nešto što nazivaju moral, etika ili psihologija bolesnika? Jedna medicinska sestra je pri ophođenju znala biti gruba, neugodna. Naš *svit* za takve kaže – *prijepodne bisna na cili svit a posli podne sama na sebe*. No, Bogu hvala, velika većina je bila dobra i s ljubavlju i savjesno obavljala svoju službu.

Neugodnosti sam doživljavao i u tome što se u sobi puno psovalo. Žalio sam se kolegama svećenicama. Njihov komentar je bio: „Nisi bio u vojsci, inače bi naučio za to“. Nisam se navikao na psovku. Sjetio sam se savjeta mojih dragih duhovnika kroz naobrazbu. Ona je glasila: „Ako netko psuje, ti u sebi zazivaj ime Isusovo, govori strelovite molitve, moli Ga da im se smiluje“. I tako sam činio. I doista, moram priznati, kad sam ja postao po stažu najstariji u sobi – psovka se prilično smanjila.

Poteškoća koju neću nikad zaboraviti bio je događaj kad su mi susjeda do kreveta bolničari vezali radi bolesti i neugodnosti koje je pravio. Bio je starac blizu 80 godina, vrijedan zemljoradnik i

voćar. Nisam ga smio odvezati. Tu noć nisam spavao, ali sam mu pomogao na njegovu molbu – počešati ga i pokriti dekom.

U osjećaju nemoći, ovisnosti i boli znao sam ponekad pasti u depresiju. Prigovarao sam: „Bože, što me nisi uzeo! Svima bi bilo lakše!“ To sam ispovjedio kao grijeh i izvršio pokoru.

Pričao sam to i žalio se jednoj bliskoj osobi. Odgovorila mi je: „Znaš što si pričao o eventualnoj bolesti i nevoljama. Molio si samo da ti Bog ostavi *viru* i zdrav razum. I jedno i drugo imaš. Budi zahvalan i strpljiv.“ Bila je u pravu.

Svoje kolege u sobi doživljavao sam kao da smo u jednoj lađi. Plovimo kroz nemirno more, oluju i nadamo se zori i sigurnoj luci. Svaki od njih je priča za sebe. Jednog sam osobito tužno doživio. I on je imao šlag. Rijetko je imao posjete. Dolazio mu je samo sin. I to neugodan igrač. Oca je psovao i nagovarao da mu piše neku zemlju, navodno zbog nekog boljitka. Radovao sam se kad je napustio sobu.

Nevolje i poteškoće su bile velike. Duhovnu snagu sam tražio u moljenju krunice, primanju sakramenata, čitanju Novoga zavjeta, poeziji i meditaciji moga prof. Ivana Goluba. Kako i kada je krenuo boljitak, nastojat ću vam približiti u sljedećem broju.

KRIŽ POKRAJ PUTA

Još jedno tiho veče, veče nad križem pokraj puta.

Još jedno tiho zaklinjanje u Tvoje ime,
još jedna ptica slomljenih krila,
još jedna molitva da dođeš u moje srce,
da slavimo pobjedu Pravednika.
Gledam pognutu glavu i to iznakaženo
lice s kojeg suza nikada prestala teći nije,
i žedne usne s kojih se krik Žrtvenog
Jaganjca krije.

Umornim koracima dođoh pred Tvoje raspelo
da me oslobodiš istine,
da me promijeniš, i ojačaš svojom
predragocjenom krvlju.

Isuse, ozdravi me!

Jer Ti si taj što tjeraš sljepoću srca,
Ti si taj što tjeraš sve moje tmine!
Tiho šušte travke podno križa pokraj puta,
a Ti rukama svojim svetim brišeš
moje suze, krajičkom svojih skuta.

O, koliko bih željela dotaći Tvoj kao snijeg
bijeli skut!

Samo da mi šapneš, da skreneš u odaje moje duše
da mi pokažeš Tvoj savršeni put!

Isuse, o kako me bole od križa rane!

Molim te, iscijeli ih, a meni daj snage
da ga nosim do kraja, pa kad bude volja Tvoja
da ga ostavim pred vratima raja!
Bože, znam da me ljubiš, da je tvoja ljubav
čista poput jutarnje rose.

I nećeš reći da te se to ništa ne dotiče!

Jer ja sam poput jerihonskog slijepca
što sjedi pokraj puta i viče!

Rumena svjetlost još jednom pomilova
na raspelu klonulo tijelo.

Sunce polako ponire u neko novo jutro
nad križem pokraj puta. A Ti, rukama
svojim svetim brišeš moje umorne oči
krajičkom svojih skuta.

Marica Mikrut



„Škola Biblije“ u Subotici

28. listopada u 19 sati
u Pastoralnom centru
„Augustinianum“ u Subotici

Predavač doc. dr. Ivica Čatić,
profesor Svetoga pisma
na KBF-u u Đakovu

Kalendari

Narudžba

Zidni kalendari: 40 dinara

Džepni kalendari
(katolički + pravoslavni): 60 dinara

Za narudžbe veće od 100 komada
popust od 20 %

Subotička Danica: 400 dinara
(za narudžbe veće od 20 komada
popust od 20 %)

Knjige

U župi sv. Roka,
Beogradski put 52, 24000 Subotica
možete naručiti i sljedeća izdanja:

Andrija Anišić:

Vjersko moralna obnova obitelji
Model opstanka i napretka naroda u
djelima Ivana Antunovića: 1000, dinara
(tko naruči pet jednu
dobije besplatno)

Tomislav Ivančić:

KORIJENI
HAGIOTERAPIJE: 600 dinara
LIJEČITI BRAK
I OBITELJ: 600 dinara

MOLITVA KOJA LIJEČI: 550 dinara

ODVAŽNOST
U PREDANJU: 650 dinara

OTKRIĆE
BOŽJE RIJEČI: 900 dinara

OTKRIĆE DUHOVNE
TERAPIJE: 550 dinara

OTMJENOST DUŠE: 550 dinara

POVRATAK NADE: 550 dinara

Zvezdan Linić:

NA DLANU RUKE
OČEVE: 400 dinara

UČITELJU GDJE
STANUJEŠ: 700 dinara

UČITELJ JE OVDJE
I ZOVE TE: 800 dinara

DOBRA STRANA
ŽIVOTA: 750 dinara

MOJ PRVI MOLITVENIK: 400

**Knjige isporučujemo
poštom, pouzdem.**

Hrvatska Čitaonica

Čitajte tisak, posudite knjige
i porazgovarajte s prijateljima
u Hrvatskoj čitaonici
Subotica, ulica Bele Gabrića 21
srijeda, petak 10 – 14 sati
utorak, četvrtak 16 – 19 sati



Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo
Tel: (024) 883-040; Email: hirvivo@tothfalu.co.rs



Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474, Email: agape@eunet.rs



SuboticaDanas.info
Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku



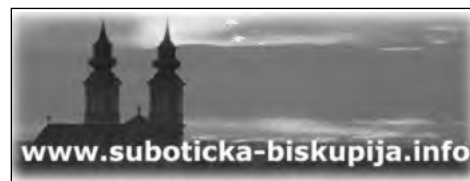
RADIO MARIJA

Tel.: 021/4790-529; 024/692-255; 011/3349745

www.radiomarija.rs

radiomarija.srbija@gmail.com

NOVI SAD: 90,0 MHz; SUBOTICA: 90,7 MHz; PLAVIŠTE: 99,7 MHz;
SOMBOR: 95,7 MHz; LESKOVAC: 107,4 MHz; VRDNIK: 88,4 MHz; NIŠ: 102,7 MHz



**Fotografije u ovom broju:
Zvonik, Hrvatska riječ,
Snežana Vujković Lamić,
Petar Skenderović**

Zvonik

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje: Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“

24000 SUBOTICA, Trg svete Terezije 3

Telefon: +381 63 844 9368; Fax: +381(0)24 551-036; E-mail: zvonik@tippnet.rs

Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Dragan Muharem, glavni i odgovorni urednik, Tel: +381 63 844 9368

Željka Zelić, zamjenica glavnog i odgovornog urednika

dr. sc. Andrija Anišić, pročelnik Izdavačkog odjela Društva „Ivan Antunović“

mr. sc. Ervin Čeliković, tehnički urednik

Katarina Čeliković, lektorica

mr. sc. Mirko Štefković

Uredničko vijeće: Stjepan Beretić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Franjo Ivanković,
mr. Mato Miloš, Lazar Novaković, Jakob Pfeifer, Željko Šipek.

Tisak: Štamparija "PRINTEX", Segedinski put 86, Subotica, Tel.: 024/554-435

ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupire Ministarstvo vera R. Srbije.

Godišnja pretplata za ZVONIK:

- izravnom dostavom na župe: **1650 din**
- poštom:

1900 din: tuzemstvo (za više primjeraka
slijedi popust)

50 Eura: Europa

60 Eura: USA, CANADA

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu slati
poštanskom uplatnicom na ime Dragan Muharem,
Trg sv. Terezije 2, 24000 Subotica, s naznakom
podataka pretplatnika, a oni iz Hrvatske na ime
Svjetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojvode 12,
10000 Zagreb.

Deviznu doznaku pretplatnici iz inozemstva
mogu poslati na biskupijski račun s naznakom
Za Zvonik:

NLB Banka A.D. Beograd

SWIFT: CONARS22

IBAN: RS35310007080200263537

Subotička biskupija, Trg sv. Terezije 3, 24000
Subotica, Serbia.



Tribina mladih



Misa za Aleksu Kokića



Na grobu Alekse Kokića



Nagrađeni učenici na akademiji u čast Alekse Kokića



druženi katedralni zborovi na akademiji u čast Alekse Kokića



Djeca izvedu predstavu na akademiji



Brojna publika u dvorani Gradske kuće



Znanstveni skup u povodu Dana Balinta Vujkova

Tiho, o tiho govori mi jesen;
Šuštanjem lišća i šapatom kiše.
Al zima srcu govori još tiše.
I kada sniježi, a spušta se tama,
U pahuljama tišina je sama.

Dobriša Cesarić

